Ordîxanê Celîl, Celîlê Celîl

ZARGOTINA K'URDA

ji K'itêba I

Êrêvan 1978

Serecem

1. Beyt'a Şîxalê Şemsa 302
2. Beyt'a dewrêş Adem 307
3. Beyt'a şêx Mendê gêlê 311
4. Qewlê sult'an Êzîd 314
5. Qewlê boreborê 318
6. Met'Ĥê Xwedê 323
7. Qewlê mizgîna mêra 324
8. Qewlê melek' Ferxedîn 329
9. Qewlê k'oçeka 338
10. Qewlê cema cimletê 340
11. Beyt'a be'za 343
12. Qewlê xoş male bava 344
13. Qewlê dewrêş Qat'anî 349
14. Qewlê melek' Ferxedîn[1] 353
15. Qewlê Bav Bek'irê Omera 360
16. Qewlê Mûsa p'êxember 366
17. Beyt'a şe'rê 368
18. Şedetîya dînê êzdîya 377
19. Qewlê Şêxûbek'ir 378
20. Qewlê sera merge 381
21. Beyt'a nevîyê ometê* 388
22. Dirazge 392
23. Beyt'a Gilavîyê 400
24. Beyt'a E'lî şêrê Xwedê* 403
25. Beyt'a Îbrahîmê bira* 410
26. Beyt'a mirine nevîyê ometê* 413
27. Qewlê îmanê 417
28. Qewlê dewrêş Qat'enî 422
29. Qewlê Qerefirqan 426
30. Beyt'a Ĥesenê Cêlê 429
31. Beyt'a mêzînê 433
32. Dua' 434
33. Beyt'a miskîn 435
34. Beyt'a Mûsa p'êxember 438
35. Qewlê boreborê 440
36. Beyt'a be'za 452
37. Beyt'a bilbil miskîno 458
38. Silêman p'êxember û bûm 461

*** -** yê surmanîyê

[1] [29] (353-360) (1690)

1. Beyta Şîxalê Şemsa[2]

S. 1
1 Me yarek dibê me bike minetê,
2 Şerqê bixûn, Şamê her vê xetê,
3 Ew mezela cudê me tê.

S. 2
1 Werin bixûnin vê xetê,
2 Ew te'lîya ser qurbetê,
3 Bira her pênc t'erêqê wî r̂ûnên hidretê.

S. 3
1 Xetê me dibene,
2 Dîwana Şîxadî ber her pênc t'erêqê wan vedikene,
3 Te'lî–tengîyê Şîxalê Şemsa têda hene.

S. 4
1 Xetê me şirînin,
2 Dîwana Şîxadî datînin,
3 Te'lî–tengîyê Şîxalê Şemsa têda dibînin.
4 Hidretê[3] r̂ûdinin hêsira dibarînin.

S. 5
1 Xetê me biperêjin,
2 Her pênc t'erêqê wî dîwana Şîxadî r̂ûdinin
3 Te'lî–tengîyê Şîxalê Şemsa têda dibînin.
4 Hidretê r̂ûdinin hêsira dibarînin.

S. 6
1 Nesîĥetê dikim gelî kesa,
2 Miskîne Şîxalê Şemsa,
3 K'ê dizane Şîxalê Şemsayî t'erqî bû, ĥeft sala mabû Şame ĥevsa.

S. 7
1 Ezî wextayî gulbax̂[4] bûm,
2 Mecalê seferê hatibû wext bû,
3 K'ê dizane Şîxalê Şemsa Şerqî bû,
4 Şamêdayî gur̂ û gef bû?

S. 8
1 Mexsûs ĥeta Somayê,
2 Dengê dûr qe wî nayê,
3 Ez hatime dengê dûr xwer̂a biveme.

S. 9
1 Îlahîo, te em nivîsîn,

[2] (302-306) (1677)
[3] *hidret*
[4] *gulbax*

2 Em şandine e’rdekî cînar sîsî,
3 Dilê qurbetîya qe wî tîsî.

S. 10
1 Dilê qurbetiya jane,
2 Ez nalivim van şevane,
3 Ĉe’vê miskîn Şîxalê Şemsayî şaqûl pêwra mane.

S. 11
1 Pêwrê me xuya bûn,
2 Ĥeta hatim me ava bûn,
3 Ezî miskînî herî wa bûm.

S. 12
1 Pêwrê me hiltêne,
2 Ĉe’vê miskîn Şîxalê Şemsa şagulin pêwra r̂êne,
3 Mi qey go, qasidî Mergêye,
4 Mi nizanbû Şamêva boy min sêfîl û Xwedêva têne.

S. 13
1 Şevê dirêje bijon,
2 Ĥeta hatim sive dibû,
3 Hêsir ji ĉe’vê Şîxalê Şemsa diçûn,
4 Ew hêsir ser r̂ûyê Şîxalê Şemsa bû p’erçom.

S. 14
1 Şevê dirêje dayî,
2 Pêwr û mêzîn e’zmana bûne qayî,
3 Ez miskîn bûm herî hayî.

S. 15
1 Şevê dirêje mezin,
2 Ĥeta hatim sive dibin,
3 Hêsir ji ĉe’vê Şîxalê Şemsa diçin,
4 Ew hêsir ser r̂ûyê Şîxalê Şemsa dibin p’erçim.

S. 16
1 Ezê r̂ûniştime, ĥalê xweda mame,
2 K’ete bîra min Mergeh û Meqlûb, ew jî, ew mikane,
3 K’ê dizane Şîxalê Şemsa Şerqî bû, ĥeft sala mabû ĥevs û Şame?

S. 17
1 Ez r̂ûniştime, ĥalê xweda digirîme,
2 Hola be’zîkî ĉeng bir̂îme,
3 K’ê dizane ez k’uva hatim û k’uva çûme?

S. 18
1 Te’rîgewrkê li mi gewr kir,
2 Berê subê li mi zer kir,
3 K’ê dizane Şîxalê Şemsa Şerqî bû, ĥeft sala Şamêda gur̂ û gef kir.

S. 19

1 *Xweziya min ĥukmek serê,*
2 *Ez hin bigrîm, hin hêsirê xûnê ĉavê min derê,*
3 *K’ê dizane Şîxalê Şemsayî Şerqî bû, ĥeft sala mabû seferê?*

S. 20
1 *Xweziya min ĥukmek ser hata,*
2 *Ez hin bigrîm, hin hêsirê xûnê ĉe’vê min der hata,*
3 *Ber mi biye Ferate,*
4 *K’ê dizane Şîxalê Şemsa Şerqî bû, ĥeft sala mabû ĥevs û Şame.*

S. 21
1 *Ez e’mrê çûme teleb,*
2 *Biska mobetê e’ni’yê bestîyabû xeleq,*
3 *K’ê dizane Şîxalê Şemsa Şerqî bû, ĥeft sala mabû li Şam û Ĥeleb.*

S. 22
1 *Şam ehlê cindîya,*
2 *Xwezila mi xwe bizanîya,*
3 *Çika dereca te’lî-tengîya çiye?*
4 *Min xwexwe kirîye, derman lê nîye.*

S. 23
1 *Xêr̂a xwezila min bizanbîya hatine bahara dila,*
2 *Meha nava gula,*
3 *Emê qest bikin, her̂ine nava wan mezela.*

S. 24
1 *Stîya Gul xûşka mine,*
2 *Wê her̂e ba Şîxadî, melek’ Sîxisne,*
3 *Bike r̂eca, dîleka mine.*

S. 25
1 *Sitiya Gul xûşka min dîsa,*
2 *Bira her̂e ba Şîxadî û melek Sêxsina,*
3 *Bike r̂eca, dîleka girtîyêd ĥedîsa.*

S. 26
1 *Çarşema serê nîsanê,*
2 *Deng belabû êzdîyê Şerqê û Şamê,*
3 *Şîxali Şemsa k’eremkir hate dîwanê,*
4 *Jêr̂a kirin e’yda qurbanê, vekirin deft’era îmanê.*

S. 27
1 *Ĥalê min ĥalê Denûne,*
2 *Min herd ĉe’vê xwe kirîye zebûne,*
3 *Bira Ĥuznîya xatûn, xwer̂a biger̂e xatûne.*

S. 28
1 *Ĥalê min ĥalê dibihêrî,*
2 *K’eskê nedabû bêrî,*
3 *Xêncî T’emûrî Dêrî.*

S. 29
1 T'emûrî Dêrî wa westiya bû,
2 Cin Teyara lêdabû ȓewa bû,
3 Ĥeft sala wêderê mabû,
4 Ĥeta ferwara P'adşê min pêȓa bû.

S. 30
1 Ĥalê min ĥalê Sindebate,
2 Çi t'êcireke Misirêva hate,
3 Sindebat bi mork'eva xwe be'rêva ȓadiwaste.

S. 31
1 Mork'eva Sindebat şikestibû nîveka be'rê,
2 Destê Sindebat mabû t'extê darê,
3 Qadire Ȓehman ne dizanî.

S. 32
1 Dareke mark'evê serî lê hilanî,
2 Sindebat dest lê weranî,
3 Dinîya ȓon bîr anî, şikirîma te ya Ȓehmanî!

S. 33
1 Ĥalê min çi ĥekî p'eşmûne,
2 Cina qimitandibû Şibĥûne,
3 Cina Şibĥûn diqimitand,
4 Binê be'raȓa diaqûfand,
5 Ewî ji dinîya ȓon xweȓa seȓifand.

Ȓe'ma dê bavê hosta!

2. Beyta dewrêş Adem[5]

S. 1
1 Çi subeke nedere,
2 Nava xasa dibe xebere,
3 Dewrêş Adem wê heȓe sefere.

S. 2
1 Çi subeke nîşane,
2 Nava xasê dîwana Şîxadî wê bive beyane.
3 Dewrêş Adem wê heȓe Xuȓêsane.

S. 3
1 Way dewrêşê minî delîle,
2 Beqale û beqîle,
3 Ȓuniştîye ser ȓîya xêran û sexîle.

S. 4

[5] (307-311) (1678)

1 Mîrê Xur̂astanê we dibêye:
2 «Qasid her̂e binêr̂e ew çi dewrêşe wêye,
3 Ew dewrêşî çî dibêye?»

S. 5
1 Qaside diçûye derwêş pirsîye:
2 «Dewrêş baba, nesîĥeta te wan e’rda çiye?»
3 Ew dewrêş wa dibêye:
4 «Qesid, fermaneke hatîye ji Xwedêye, derwêş dote mîrê we dibêye.»

S. 6
1 Qasidê minî jîre,
2 Divêje dewrêşê delîle:
3 «Derwêş, te çiye ji dota mîre?»

S. 7
1 Qaside vedigeŕîye,
2 Mîr jê dipirsîye:
3 «Qasid tu hatî? Dewrêş çima mabû cîye?»

S. 8
1 Qasidê minî zere,
2 Dibê: «Çi dewrêşekî xweyî sere,
3 Ez caba dewrêş nikarim bikim dere.»

S. 9
1 Ew qasid wa dibêye:
2 «Mîrê min, dewrêş dibê fermanek hatîye boy Xwedêye,
3 Ez dota mîrê we dibêye.

S. 10
1 Mîrê min wê xeberê mabû dil mayî,
2 Fer̂icîbû ĥukumê P’adşayî,
3 Go: «Binêrin dewrêşê cemlayî?»

S. 11
1 Wê hebû xelqê me’rîfetî yasîne:
2 «Mîrê min bişîhe dewrêş bîne,
3 Çika aqile, yanê sewdênîye?»

S. 12
1 Mîr dişand dewrêş dihate,
2 Dewrêş r̂êva diaxavte.
3Mîr go: «Dewrêş baba te qelena kiĉa min çi bikî xevate?»

S. 13
1 Ew derwêş we dibêye:
2 «Mîrê min çiqa zêr̂a dixazî ter̂a bînim dinêye,
3 Çiqa cewahira dixazî ter̂a bînim ji be’rêye.»

S. 14
1 «Wey dewrêşê minî jîre,

2 Tu derwêş bîne, bawarî yeqîne,
3 Çiqa cewahira dixazî ji teȓa bînim ji be'ra e'zmîne.»

S. 15
1 Wey derwêşê minî xase,
2 Vedixar k'ase,
3 Qest kir çû dîwana Xidirnebî û Xidireylase.

S. 16
1 Dewrêş dibê: «Xidiro, tu heqderî
2 Hemeta Qadirî,
3 Tu ber vî dergeyî hedirî.»

S. 17
1 Dewrêş dibê: «Xidiro, here miȓa duȓa bîne,
2 Pêş medera xasava dayne,
3 Tê ȓoja qîyametê heȓî sere kela Xuȓesanî dayinî.»

S. 18
1 Xidirê minî sêfîlî sergerdane,
2 Qest kir be'ra bêbinyane.

S. 19
1 Xidire wa dike gazî:
2 «Heçî xuleqetê be'rê sere xwe bikin hevrazî,
3 Derwêş Adem duȓa we dixazî.»

S. 20
1 Heçî xuleqetê wêye,
2 Qest kirin, çûne be'rêye,
3 Hatin, herek duȓek lêye.

S. 21
1Wey dewrêşê minî bav duȓe,
2 Wan duȓa hildabû sê duȓe,
3 Danî destê mîȓê Xuȓesanî bi suȓe.

S. 22
1 Mîr go: «Werin binêrin vê e'cêbê,
2 Mêşê girtîye defterê û k'it'êbê.
3 Xebera gel dewrêş girte lêvê».

S. 23
1Wey mîrê minî xudan qirare,
2 Destê keĉa xwe girt dewrêşva hinare,
3 Keĉa xwe dewrêşȓa kire me're.

S. 24
1 Wey derwêşê minî jare,
2 Fiȓî nalenî teyare,
3 Qesrê p'encerêȓa hatbû xare,
4 Hine xerqe xwe keĉêva sipare.

S. 25
1 Dabû keĉê xerqeye,
2 Go: «Xilmeta we kirîye layîqî weye
3 Az diçim, pêj miva silavê bike bavê xweye.

S. 26
1 Pêj miva silavê bike bavêye,
2 Herge ewledek paş mi dibêye
3 Bira nesekine, lêxe bêye.

S. 27
1 Wê heye xelqê me'rîfetî jîre,
2 P'ev k'etin çûne ba mîre,
3 Divê: «Mîr k'a dewrêşê meyî xudan nedîre?»

S. 28
1 Mîr we diçûye,
2 Keĉê pirsîye:
3 «Lao, k'a dewrêşê meyî xudan ewlîye?»

S. 29
1 Keĉê dibê: « Babo wey li qewla, wey li qirara,
2 Dewrêş qesrê p'encerêda hate xare,
3 K'ete nava kezîyan û guhare,
4 Hine xerqê xwe miva sipare.»

S. 30
1 «Dabû min xerqeye,
2 Go, xizmeta we kirî layîqî weye,
3 Ez diçim, pêş miva silavê bike bavêye.

S. 31
1 Pêş miva silavê bike bavê xweye,
2 Herge paşî min ewlek dibêye,
3 Bira nesekine lêxe bêye.»

S. 32
1 Dibê neh meh hatin bihurîn,
2 Mîr Birahîmê Ademî li wê nixtê xuliqî
3 Ĥemûşka lê anî bawarî û yeqînî.

S. 33
1 Wey dewrêşê minî çêye,
2 Şevê, r̂ojê seyrêye,
3 Çima tu nizanî bavê te feqîre, xerqê Şîxadî lêye.

3. **Beyta şêx Mendê gêlê**[6] (1679)

[6] (311-314) (1679)

S. 1
1 Çi subeke melxûne,
2 Şêx Mendê bore xwe dikire zîne,
3 Çûbû r̂awa mîr Sêwdîne.

S. 2
1 Çi subeke tar̂îbave,
2 Şêx Mendê Ferxa çûbû nêĉîrê û r̂awa
3 Çar gêl dîtbû ber̂î ava.

S. 3
1 Şêx Mendê Ferxa deyn li gêle dike,
2 Divê: «Ewe gêle mine zar şîrine,
3 Xeberê wê şekir dibîne,
4 Ez nizanim çi zimanî dixûne.

S. 4
1 Gêla mezin dive: «Navê min Gule,
2 Ez ĥebûbim çendî dile,
3 R̂êza ez fadilim.

S. 5
1 Gêla duda dive: «Şêx Mendo, nave min P'aye,
2 Ez ĥebûbim çendî dinîyaye,
3 Ez dik'irê xwe Şerqva çûm Şamva xuyaye.»

S. 6
1 Gêla sisya dibê: «Şêx Mendo, nave min Fate,
2 Ĥebûbim çendî k'înate,
3 Dik'irê xwe Şerqva çûm Şamva hatim.»

S. 7
1 Gêla biĉûk dibê: «Şêx Mendo, nave min Ĥebîbe,
2 Herçkî kesê dilê xelkê xerîbe,
3 Cine'têda heye zor û nesîbe.»

S. 8
1 Şêx Mend go: «Gêlê, sindrûka dare sindrûka,
2 Çar gêlê xemilîne şebe'tê di bûka,
3 Sedra dilê şêx Mendê Ferxe gêla biĉûka.»

S. 9
1 Gêlê divê: «Şêx Mendo, were me her̂ne navî r̂eza,
2 Tê t'evdî gulan baxçan û qaza,
3 Tê r̂ojê sedî bivînî weke eza.»

S. 10
1 Şêx Mend go: «Gêlê, ez gulim baxчçeme, r̂ez,
2 Pisê e'zîzî melek' Ferxedîn ez.

S. 11

1 Ez pisê e'zîz melek' Ferxedînim,
2 Be'zîkî ĉeng nûrînim,
3 Ez ser t'extê zêr̂înim,
4 Hatime te bivînim.

S. 12
1 Gêlê divê: «Şêx Mendo, ezê bivime kevotkeke p'er̂ nûrînim,
2 Bifir̂ime her̂im e'rşê jorînim,
3 Ezê wêderê minetê bikim melkê R̂e'mînim.»

S. 13
1 Şêx Mend go: «Gêlê, ezê bivime be'zîkî p'er̂zirave,
2 Bifirim her̂me r̂efê gêl di nave,
3 Ezê te wêderê bigrim bê kave.»

S. 14
1 Gêlê dibê: «Şêx Mendo, ezê bivime kevotkeke p'er̂xubarî,
2 Bifirim her̂im, her̂me e'rşê te'rî,
3 Minetê bikim melkê Cebarî.»

S. 15
1 Şêx Mend go: «Gêlê, ezê bivime be'zîkî p'kur̂im,
2 Hindavda bifir̂im,
3 Te wan cî û meskena bibir̂im.»

S. 16
1 Gêlê go: «Şêx Mendo, ezê bivime be'zîkî p'er̂zirave,
2 Ĥeft tevekê e'rdê k'ibîrda herime xare,
3 Ezê wêderê minetê bikim melkê Cebare.»

S. 17
1 Şêx Mend go: «Gêlê, ezê dinîyayê te cemakim,
2 Me'r û me'rgîra te p'eydakim,
3 Ezê te wan cî û meskena jî r̂akim.»

S. 18
1 Gêlê divê: «Şêx Mendo, birao,
2 Dîno sersewdao,
3 Hevalê te çûne, tu jê mao,
4 Tu ser k'îjan gêlê maşoq mao?»

S. 19
1 Şêx Mend go: «Gêlê, ez ne dînim, ne sewdame,
2 R̂aste hevalê min çûne, ez jê mame,
3 Lê ez ser gêla biçûk maşoq mame.»

S. 20
1 Gêlê divê: «Şêx Mendo, ezê bivim sêveke sore bi darêva,
2 Tirsa bax̌vançîyê mîra kes nikare bê nêva.»

S. 21
1 Şêx Mend go: «Gêlê, ezê bivime nexaşekî p'ir̂ girane,

2 Wê min bidine ser darekî, dudan, sisyan, çarane,
3 Wê min bivine nava wan r̂ezane,
4 Hergê digo çi dermane,
5 Ezê bêjim sêva sor dermane.»

S. 22
1 Gêlê divê: «Şêx Mendo, dilê min kela kevire,
2 Hosta dihat çê dikire,
3 Bira [p']k'artinîbe yê dil k'afire.»

S. 23
1 Şêx Mend go: «Gêlê, dilê min kela ĥukum jine,
2 R̂aste hoste dihat çêdikire,
3 Lê tu bizanbe, k'ilît, miftê wê kelê destê mala mene.»

S. 24
1 Gêlê divê: «Şêx Mendo, xêra xazî min bizanbîya bav û pis,
2 Were weke ber û sîngê mine etles,
3 Her̂e were kesekî netirse.»

S. 25
1 Şêx Mend go: «Gêlê, xêra xazî min bizanbîya dê û dot,
2 Te çir̂a zûtirê ew xeber mir̂a negot,
3 Te dil û hinavê şêx Mendê Ferxa sot.»

S. 26
1 Gêlê divê: «Şêx Mendo, lawê nevî lawa,
2 Tu zêr̂ê nav dirava,
3 Ĥeyran mintu ĥesav kirî dewsa birayî û bava.»

S. 27
1 Şêx Mend go: «Gêlê, kelîşka serdarê kelîşka,
2 Tu bazin zêr̂ê ĥeta e'nişka,
3 Her̂e mi tu ĥesav kirîye dewsa dê û xûşka.»

4. Qewlê Sult'an Êzîd[7]

S. 1
1 Êzîd didim medê,
2 Lalişe, helêle xudanê qubê,
3 Ez xelat kirim stêyra cibê.

S. 2
1 Stêyra cibê xelat kirim,
2 Sê ĥerfa ez xebîr kirim,
3 Ez hatim r̂abuhurim.

S. 3

[7] (314-318) (1680)

1 Ezê r̂abim her̂me pêş,
2 Wê ĥerfê dikim t'eftêş[8]*,*
3 Ĥerfa jev dikirin Heşam, Kurêş

S. 4
1 Heşam, Kurêş jev dikirin,
2 Qal û qîr beher dikirin,
3 Feqîr hingê midqîn dikirin.

S. 5
1 Feqîra û midqîne,
2 Heq r̂îya xwe r̂azîne,
3 Dest sult'an Êzîdda we'danîne.

S. 6
1 K'ivş bûme nasebirim,
2 Deher bûme nasit'irim,
3 P'adşayê min r̂ê û me'nî xafila kêm dikirim.

S. 7
1 Zemanê berê webû,
2 Dilada xof, eşq, îman hebû,
3 Ĥeĉka wan digot her ew bû.

S. 8
1 Divêjime we xudanê te'lîya,
2 Welgerin e'slîya,
3 Her̂ne dîwanê e'debîya,
4 Hûnê wê bivînin xoşî û şaya.

S. 9
1 Xoşî û şaya hûnê wê bivînin,
2 Heq r̂îya dînê sult'an Şîxadî newêşînin,
3 Me mal nemînin wan wara.

S. 10
1 Feqîre sit'are,
2 Feqîre û midqîne,
3 Heq r̂îya dînê sult'an Şîxadî mewêşîne.

S. 11
1 Me mal nebînin wan wara,
2 Pêşîya xwe ber̂êkin pênc mala,
3 Feqîre sit'are.

S. 12
1 Feqîre bi denge,
2 Her dengekî ĥezar r̂enge,
3 Ĥemû mora P'adşayê minî serzenge.

---
[8] t'emtêş

S. 13
1 Serzengîya ĥemîya more,
2 Herçî kesê nefsa wî xare, ne li jore,
3 Ew naçe ĥizreta Êzîdê sore.

S. 14
1 Mîr dixandin vê hidretê,
2 Herçî qap'îya sult'an Şîxadî bike xizmet e'babetê,
3 Maş û dera dide xezîna qudretê.

S. 15
1 Alimayî ilim,
2 Cahilayî bin ilim,
3 Qesrê hilanîm sêlim.

S. 16
1 Sêlim qesrê hêlanîya,
2 Girîvan bû lê şidîya,
3 Sult'an Êzîd mişûr bû ĥemû cîya.

S. 17
1 Xet û izêrî tê,
2 Destxet û bêrî tê,
3 Xeta mi jêrîn tê.

S. 18
1 Xeta min zor qumaşe,
2 Cindîyê nûranî base,
3 Her sibe xezîna qudretê jê dertê maşe.

S. 19
1 Qesran û sûka,
2 Miftan û sindrûka,
3 Dilo, jaro, moht'acê cotêd bûka.

S. 20
1 Ewin bûkêd t'evayî,
2 R̂ûniştine ber p'erîyan û ĥesava,
3 Têda hene ze'va û benazava.

S. 21
1 Zava û benazava şeşin,
2 Çûyîna xwe k'êfxaşin,
3 K'ê dîtîye çende sore, çende sipîne, çende r̂eşin?

S. 22
1 Me hat erifê Beẍdayê,
2 Xwe ĥeyrî bû, xwe we r̂ayê,
3 K'ê dîtîye dote şîr bide dayê.

S. 23
1 Erĥemdila, şikir,

2 Naba dîwana xudanedera bû nav û dik'ir,
3 K'ê dîtîye dote ĥemle, make bik'ir?

S. 24
1 Îlahîo me Ȓeb[9] *il-Semenda,*
2 Te ĥefilandibû ĥeftê û du milete,
3 Ĥîjde ĥezar xuleqeta,
4 K'ê dîtîye meriv ber bera hilde welada?

S. 25
1 Îlahîo te cebêr dikirî,
2 Alima ȓê jê dibiȓî,
3 Hadir-gudêra vêk'eve ĉirayê guȓî,
4 K'ê dîtîye dote dote ĥemleye, zavayî mirî?

S. 26
1 Xezîne ĉep û ȓaste,
2 Mala Adîya qewza ȓaste,
3 Şîxadî mik'anê xwe ȓuhaste.

Ȓemel dê–bavê guhdarî!

5. Qewlê boreborê[10]

S. 1
1 Sêxê Ĥesen silt'ane,
2 Bavêje qelpekî Ȓehmane,
3 Şîxadî ĥemû derdanî dermane.

S. 2
1 Sêxê Ĥesen feqîre,
2 Bavêje qelpekî mîre,
3 Şîxadî ĥemû derdanî xebîre.

S. 3
1 Sêxê Ĥesen mezine,
2 Bavêje qelpekî momine,
3 Miraza mirazxaza qap'îya melek' Şêxsine, cîyê gilî, gazina.

S. 4
1 Sêxê Ĥesen Seĥîde,
2 Bavêje qelpekî mirîde,
3 Miraza mirazxaza qap'îyê sult'an Êzîde.

S. 5
1 Sêxê Ĥesen E'mere,
2 Xaliqekî minî her bi here,
3 Bê ferwara Şîxadî û cizareta ȓuĥ nehate bere.

---
[9] *ȓebil*
[10] (318-323) (1681)

S. 6
1 Sêxê Ĥesen Esede,
2 Bavêje qelpekî semende,
3 Bê ferwara Şîxadî cizareta r̂uĥ nehate bere.

S. 7
1 Sêxê Ĥesen Celale,
2 Borê qudretêyî sîyare
3 Şîxadî xu t'extê xu pêr̂a qirare.

S. 8
1 Şêxekî min heye Hekarîye,
2 Zerg û kewanê qudretê p'ara wîye,
3 Çarde tevek e'rd û e'zman k'efa destê sult'an Şîxadîye.

S. 9
1 Şêxekî min hebû Hekarda,
2 Zerg û kewanê qudretê p'alda,
3 Çarde tevek e'rd û e'zman k'efa sult'an Şîxadîda ĥesarda.

S. 10
1 Şêxekî min hebû nava e'reba,
2 Xudanê qosan û teleba,
3 Dastê P'adşayê k'oteke ser çar meseba.

S. 11
1 Sêxekî min hebû E'rebstanê,
2 Xudanê dadol û danê,
3 Me berxê şîlanê
4 P'adşa sult'an Şîxadî xudanê yolê û erk'anê

S. 12
1 Wê qubêkim, quba sur̂a e'zmîne,
2 Têda diteyîse find û şemal, bêsûsêd r̂engîne,
3 P'adşa sult'an Şîxadîye, dîwanbegî Şemsê Êzdîne.

S. 13
1 Wê qubêkim, quba sur̂a e'rşe,
2 Têda diteyîse find û şemal, bêsûsêd geşe,
3 P'adşa sult'an Şîxadîye, dîwanbegî Şemse.

S. 14
1 Wê qubêkim, quba qubana seransere,
2 Têda diteyîse find û şemal, bêsûsêd zere,
3 P'adşa sult'an Şîxadîye, dîwanbegî Şemsê T'etere.

S. 15
1 Wê qubêkim, quba qubana zêde,
2 Stîya Îs r̂ûniştîye têde,
3 Benîyê nûranî têde serda.

S. 16
1 Dilê min vê fikarê,
2 Sindrûka melek' Adî ber dare K'abil mix̂erê,
3 P'adşa ewe sult'an Şîxadî, P'adşayê yolê û erk'anê.

S. 17
1 Dilê min vê hidretê,
2 Sindrûka melek' Adî ber dare K'abil nixtê,
3 P'adşa sult'an Şîxadîye, dinê axretê.

S. 18
1 Bayê sera me têne,
2 Gazî û ganga ji me'nêne,
3 Têne ber berê Şîxadî ew jî mêne.

S. 19
1 Bayê sera me hatin,
2 Gazî û ganga me'nî ji xevatin,
3 Têne ber berê Şîxadî ew jî matin.

S. 20
1 Ezî ew ĥal bûm,
2 Dewrêşekî şîv û bêşîv, tengî, te'l bûm,
3 Xazila min wê rojê kekê şêx Zendînê Lalişa nûranîda Şîxadîřa hevêl bû[m].

S. 21
1 Ezî ew řeng bûm,
2 Dewrêşekî şîv û bêşîv, te'lî, teng bûm,
3 Xazila min wê rojê kekê şêx Zendînê Lalişa nûranîda Şîxadîřa ew řeng bûm.

S. 22
1 Sera mange zere,
2 Navê e'debîyê Şerqê û Şamê bû gazî, mizgînî û xebeyîre,
3 Werin e'yda qurbanê me sunîya fere.

S. 23
1 Sera mang hilatin,
2 Navê e'debîyê Şerqê û Şamê bû gazî, mizgînî û xevatin,
3 E'yda qurbanê me sunîya hatin.

S. 24
1 Ba tê k'ûfa dihejîne,
2 Dara qewala belg û xezamê xwe ser cews û řewaqê mîrada diwarîne,
3 Xazila min wê řojê kekê şêx Zendînê dîndara xwe şîna şerîf dixûne.

S. 25
1 Ba tê k'ûfa t'ev řake,
2 Dara qewala belg û xezamê xwe ser cews û řewaqê mîrada warake,
3 Xazila min wê řojê kekê şêx Zendînê dîndara xwe şîna şerîf şa ke.

S. 26
1 Sêx Zeydîno, tu xweyî nesparî,

2 Tu mala Adiyar̂a her pênc t'irêqê xwer̂a de'wadarî,
3 Tu Lalişa nûranîda bêmilk'î bêwarî.

S. 27
1 Sêx Zeydîno, te yeke neçê kir,
2 Ĥub û k'ubarî te çima nefsê kir,
3 Te çima k'êwrûsk bin ĥulê p'êlûfî danî şerjêkir,
4 Şîxadî nifûnek lê kir, nifûna wî qebûl kir.

S. 28
1 Şêx Zeydîno, te yeke bê weksûl kir,
2 Te ne qewlê Xwedê, ne jî ĥedûsa r̂esûl kir,
3 Te çima k'êwrûsk bin ĥulê p'êlûfî merebî danî şerjêkir.

S. 29
1 Şêx Zeydîne, şêx Zeydîne,
2 P'êlûfî merebî lê dike nifîne,
3 Sîxadîyê min avîte Misrê jêrîn pişt be'rê hêşîne,
4 Axîn dike, ĥizreta wî hê Lalişa nûrîne.

S. 30
1 Me bavike k'anê,
2 Wê Misrê jêrîn pişt be'rê pe'nê (ne'nê),
3 Xelatê Şêxşems ser mile mêra nîşane.

S. 31
1 Me bavike dûrin,
2 Wê Misrê jêrîn pişt be'rê k'ûrin,
3 Xelatê Şêxşems ser mile mêra nûrin.

S. 32
1 Teyro, me'nî,
2 Bide p'er̂ û baskê xwe, here ser derê zîndanî,
3 Ber miva silavê bike Lalişê derê dîwanî.

S. 33
1 Teyro, bêrîke,
2 Bide p'er̂ û baskê xwe, here ser derê zîndanê gudarîke,
3 Silavê ber miva bike Lalişê derê dîwanêke

S. 34
1 Ĥeft derge e'zmana hebûn,
2 Her ĥefta k'ilît û mifte ji xwe bûn,
3 Destê wan cindîya vedbûn,
4 Destê her pênc t'irêqê wan ser kir û e'melê wan şe'da bûn.

S. 35
1 Ĥeft derge e'zmana hene,
2 K'ilît, mifte ji xwene,
3 Destê her pênc t'irêqê wan ser kir û e'melê wan şe'dene.

S. 36

1 Ȟeft qeynt'er dewe hesirin,
2 Borebor mi xatira bardikirin,
3 Wekî Şîxadî ȟiznedikir, be'rada xef dikirin.

S. 37
1 Ȟeft qeynt'er dewene,
2 Borebor mi xatira bardikine,
3 Wekî Şîxadî ȟizneke, be'rada xef dike.

S. 38
1 Ne ji wan bûm e'reba lêdayî,
2 Serî birî, leş deşta K'erbelayî mayî,
3 Ne ji wan bin destê her pênc t'irêqê wan jê mayî.

S. 39
1 Ne ji wan bûm e'reba kuştî,
2 Serî birî, leş deşta K'erbelayî hiştî,
3 Ne ji wan bin, wek destê her pênc t'irêqê wan jê mayî.

6. Met'ȟê Xwedê[11]

Ya Ȓebîo, tu dayîmî,
Tu K'erîmî,
Tu Ȓehîmî,
Tu Qedîmî,
Tu Xudayê her Xudayî,
Xudayê milkê k'erîmî,
Tu Xudayê e'rşê e'zîmî,
E'nzelda danî Qedîmî,
Her Xudayê, her Xudayî
Hin mek'an, hin mecayî,
T'awbe k'am ȓewayî,
Kaba taw ȓewayî,
Tu Xudayê cin û insî,
Xudanê e'rş û k'ursî,
Tu Xudayê a'lem û qusî,
Semende lib t'u nemayî,
Semende Heylil Mecrûmî,
Her Xudayê, her xudayî
Hin mek'ayî, hin mecayî,
Kes nizane tu çewayî,
Her Xudayê, her xudayî,
Te ne xave, te ne xurde,
Te ne male, te ne p'erde,
Te ne lewme, te ne ȓenge,
Te ne awaze, te ne denge,
Kes nizane tu çewanî,
Her Xudayê, her xudayî,

[11] (323-324) (1682)

Weliyê ferz û nemêjanî,
Leme-leme k'am divêjî,
R̂uĥa didî, r̂uĥa diperêjî,
Ĥakimê şa û gedenî
Ĥakimê cimĥî alem,
Te dîhar kir Îsa û Meyrem,
Te em kirin t'ejbetî Adem,
Sûc û gune mişawişin,
Te em kirin t'eybet û k'ewşin,
Her Xudayê, her xudayî,
Hin mek'ayî, hin mecayî
Kes nizane tu çewayî!

R̂emel dê-bavê hostayî!

7. Qewlê mizgîna mêra[12]

S. 1
1 K'engê me bête mizgîne,
2 Coqetê têda r̂iĥîne,
3 Berbi gelîyê Lalişê diçûne.

S. 2
1 K'engê bête coqe,
2 Mîrê mezin hildabû toqe,
3 Dilê e'debîya k'etibû şayî û şoqe.

S. 3
1 K'anûn bînin k'ar kin,
2 Sîtila şîlana Şîxadî bînin sîyar kin,
3 Dilê e'debîya şayî û şa kin.

S. 4
1 Binêr̂in dîyarê buhuştê,
2 Ew dîndar qewî mi xaş tê,
3 Min cindîya dîtin libsê r̂eş lê.

S. 5
1 Gelî cindîya, divêjime we heder-heder,
2 Buhuştê ger̂îyan yekser,
3 Helê nûrîn, qube bi zêr.

S. 6
1 Helê nûrîn qube zêrîn,
2 Gelî mêra, werin zerîya bivînin,
3 K'iryametê Şemsedîn û Fexredîn.

S. 7

[12] [29] (324-29) (1683)

1 Feȓicîme quban û mêran, û derga,
2 Şêxşemsê xwe didim meda.

S. 8
1 Feȓicîme quban û nûr,
2 Mêra û mader bestûr bi şûr,
3 Lalişe gelîyê k'ûr.

S. 9
1 Gelîyê Lalişê binave,
2 Têda ȓuĥîya bû ave,
3 Me wan mêra sed cat silave.

S. 10
1 Gelî mêra silav sed siba li xêr
2 Guhdar bin, çwndî di mêr,
3 Qalibî vire, ȓuĥî lihêr.

S. 11
1 Gelî mêra silavê mêra we û dîwanê,
2 Me berxê şîlane,
3 P'adşa ewe sult'an Şîxadî xudanê îyolê û ark'anê.

S. 12
1 Silavê dîwanê mêrave,
2 Her ĥeft stûna ȓêza û deȓeva,
3 K'esera Ȓ(ȓ)eşê bava.

S. 13
1 K'esera Ȓeşê mergeyê,
2 Xêra Xwedê em biçûne ber wî dergeyî,
3 Emê tuabin Zimzimê dewsa şelbeyî.

S. 14
1 K'esera Ȓeşê jara,
2 Qent'ereke barkin nale care,
3 Maderekê bixazin boy biran û yara.

S. 15
1 K'esera Ȓeşê p'îra,
2 Xazila em biçûna cems ȓewaqê mîra,
3 Cîyê lê sema dibe feqîra.

S. 16
1 Feqîr me wê dîtin coş,
2 T'ac û t'acp'oş,
3 Ew k'ac we e'debîya ĥelolbe seda noş.

S. 17
1 Silavê ȓewaqêd ȓewa,
2 Têda diteyîsa find û şemalêd hewa,
3 Qulbe me e'debîya her ewa.

S. 18
1 Ewe sindrûka min ȓeng e'rûş,
2 Ber diçe birq û birûs,
3 Têda diteyîsa find, û şemal, û bêsûs.

S. 19
1 Dinalim mêlakê,
2 Dik'alim nola berxa ber make,
3 Eme tuabin Zimzimê dewsa k'abil şivakê.

S. 20
1 Dilê min vê fikarê,
2 Sindrûka melek' Adî ber derê k'abil miẍarê,
3 P'adşayê min sult'an Şîxadîye, xudanê îyolê û ark'anê.

S. 21
1 Dilê min vê hidretê,
2 Sindrûka melek' Adî ber derê k'abil nixtê,
3 P'adşayê min dine axretê.

S. 22
1 Ezê vê fikrê mame,
2 K'ete bîra min merge û Meqlû, ew cî, ew mek'ane,
3 Cîyê mîr Xidir lê dikir e'lêkim silave.

S. 23
1 Mîr Xidir lewl û mîr bû,
2 E'bil axirdayî xebîr bû,
3 Methê Seyîd Meĥmedê k'ibîr bû.

S. 24
1 Seyîdo nav Ĥemede,
2 Mêra jê hildabûn zerp û k'irîyamete,
3 Destê sult'an Şîxadî ȓeda.

S. 25
1 P'îro ji atqatê,
2 Xemilî bû xelatê,
3 Mibexçîyê dîwanê Şîxadî dikine gazî werne simatê.

S. 26
1 Ewe simata simata sebîle,
2 Bê qale, bê qîle,
3 Ȓê(y)a û bê bertîle.

S. 27
1 Dewrana şêx Simaîle,
2 T'esediqa delîl û jara,
3 P'ar tê nîbe k'eskî p'exîle.

S. 28

1 P'exîla p'ar tê nine,
2 Ĥerçî mal û řisqe xweda girîne,
3 Ew bê şîke dojeyîne.

S. 29
1 Ewin nebîyê me cebêr,
2 Xarina wane ji dêr,
3 Dexsê k'irîyametê dest mêrava dispêr.

S. 30
1 Ew nebîyê me ceş,
2 Me řabûne mişterîyê qumêş,
3 Şêxşims zane k'î li paşe, k'î li pêş.

S. 31
1 Îlahîo, k'engê me bête ferware,
2 Mera bestûr qent'ere,
3 Şêxşims zane k'î li paşe, k'î li bere.

S. 32
1 Ewin dergeyê berî r'ohilat,
2 Aşiqa lê dabû selawat,
3 Gele cindîya, ber dibirin maş û berat.

S. 33
1 Ewin dergê berî r'oava,
2 Xazila bie'dilîyama nava,
3 Minê dostê xwe bikra silava.

S. 34
1 Herçî birîna wî heye,
2 Zûke Lalişa nûranî heřeye,
3 Ewan derda jî derman heye.

S. 35
1 Herçî birîna wî heste,
2 Zûke Lalişa nûranî bike qeste,
3 Ewan derda jî derman dixaste.

S. 36
1 Herçî birîna wî melake,
2 Qest bike, here Lalişê ber berê şivakê,
3 Ewan derda jî derman xweke.

S. 37
1 Herçî birîna wî mezine,
2 Qest bike Lalişê ber berê fadile,
3 Ewan derda jî derman dibe.

S. 38
1 Dilê min şaye,
2 Ewa qewla qewlekî e'yilil bazaye,

3 T’ewî cews û r̂ewaqêd mîra,
4 Emê qedemkakekê şêx şayê,
5 Tua bin lêlilaye.

T’emametî Şîxadî!
R̂emel dê-bavê hostayî!

8. Qewlê melek’ Ferxedîn[13]

S. 1
1 R̂ojekê Lalişe,
2 E’refate guş-guşe,
3 Melek’ Ferxedîn halekî xaşe.

S. 2
1 R̂ojekê Hekarê,
2 Mêr cema dibûne mix̂arê,
3 Melek’ Ferxedîn hatîye ber ferwarê.

S. 3
1 R̂ojekê Medînê,
2 Mêr cema dibûn xezînê,
3 Sev xatirê bavê sitî Xatunê.

S. 4
1 R̂ojekê xirure,
2 Mêr cema dibûne cindîyêd nûre,
3 Melek’ Ferxedîn hatîye ber ĥizure.

S. 5
1 R̂ojekê r̂ojane,
2 Mêr cema dibûn alimî zanane,
3 Werin mirinê bidin beyane.

S. 6
1 Dilê minî bi xeme,
2 Ez alima diperseme,
3 Melek’ Ferxedîn çarşemê bîye, çarşemê guhast gedeme.

S. 7
1 R̂ojekê Şame,
2 Dik’ir ger̂îye çendî ame,
3 Melek’ Ferxedîn ser qudibê t’emame.

S. 8
1 Melek’ Ferxedîn ser qudibê bedĥale,
2 Mêr cema dibûn welî û xale,
3 Şêxşims dibêje: «Ferxo, ber mêra hilîne çeve.»

---
13 [29] (329-337) (1684)

S. 9
1 Şêxşims dibê: «Ji te mêra,
2 E'zîz melek' Ferxedîn bal lêra,
3 Vegerînin boy me xêra.»

S. 10
1 Şêxşims dibêje: «We mêrsera,
2 Berbi mal û zêȓê xwe werne dera,
3 E'zîz melek' Ferxedîn vegerînin boy meȓa.»

S. 11
1 Cima deyn dike vêȓa:
2 «Herge male, herge zêȓa,
3 E'zê vegerînin boy xwe t'enêȓa.»

S. 12
1 Birayê nav Sicaye,
2 K'ewgirî û damaye,
3 Şêx Ferxê Adîyaȓa t'aye

S. 13
1 Birayê nav Nasirdîne,
2 Hêsir ȓûyada ȓuĥîne:
3 «Birao, biratî çikas şêrîne.»

S. 14
1 Birayê nav Nasire,
2 Ȓûyada hat hêsire:
3 «Birao, bira k'afira nemîne bê bire.»

S. 15
1 «Birao, hûn birayê minin,
2 T'u nedra min negrin,
3 Seĥîke ezê bimirim.»

S. 16
1 Mirin heqîye,
2 Heçî kesê xo zanîye,
3 Ber mirinê nabin sergeȓîye.

S. 17
1 Ber mirinê nabin sergeȓîye,
2 Heçî kesê vêȓa,
3 E'zîz melek' Ferxedîn fiĥol kirin boy kinarê Xwedêȓa.

S. 18
1 Îlahîo, tu me bikî derba,
2 Banada qebûl bikî nadra,
3 Me sebir nayê bê bira.

S. 19

1 Îlahîo, mi Cebêrî,
2 Sebrekê banada bihenêrî,
3 Şêx Ferxê Adîya ne bihejmêrî.

S. 20
1 Birao, hûn birayê mine zergûnin,
2 Xatirê dilê min têk bivînin,
3 Paşî min şêx Mendê Ferxa neêşînin

S. 21
1 Birao, hûn birayê mine asasa,
2 Bira şêx Mendê Ferxa r̂ûnî dîwanêd xasa,
3 Eşqê her pênc t'erêqê wî bigerînin doran û k'asa.

S. 22
1 Çi lawekî dêmur̂î,
2 Serê bir̂î nayê k'ir̂î,
3 Ezeta bavê bikin boy kur̂î.

S. 23
1 Ĥetanî ezî xaş bûm,
2 Ez Ferxê r̂eş bûm,
3 Ez berat û bexş bûm.

S. 24
1 Bexş bûme berat,
2 Mi deng da çiqa welat,
3 Mi aşiq zor anî hatin kirin xelat.

S. 25
1 Birao, hûn birane,
2 Nik yek r̂ewastane,
3 Anemetî we sunetxane.

S. 26
1 Sunet r̂eze hûn r̂ezvanin,
2 Sunet r̂eze miqîmîye,
3 T'ijî xox, t'ijî bîye,
4 Ber medîye sûretê gulîye.

S. 27
1 Gulîye sunetê bigrin,
2 Heq r̂îye dînê sult'an Êzîd bifikirin,
3 Hûnê sêfîl mala Adîya pê didebirin.

S. 28
1 Birao, hûn birane,
2 Nik yek r̂ewastane,
3 Anemetî we malê xelîfetane,
4 Sevxatirê şerbik ĉirane.

S. 29

1 Malêt xelîfeta bira mîr be,
2 Navmalîyê wana feqîr be,
3 Pêş qedemê wane bira şêx û p'îr be.

S. 30
1 Divêjime we gelî şêxa û p'îra,
2 Bernedne ferîêd mîra,
3 E'babetî kin feqîra.

S. 31
1 E'babetî bikin xerqeyê,
2 Xizmeteke ĉek boy bikeye,
3 Ew libsê babe meye.

S. 32
1 Bavê ew libsî ber bû,
2 T'acê nûranî ser bû,
3 Wê nûrê neder bû.

S. 33
1 Dilê minî beye,
2 Destê mi bigrin r̂akin ser qedemê meye,
3 Birao, mi destûre boy weye.

S. 34
1 Dilê minî bey dibêye,
2 R̂uĥ k'işîye desta û p'îya,
3 Ma ĉe'vnihêr̂îyê kesa û wêlîya.

S. 35
1 Qasidê r̂uĥê min delale,
2 Sata r̂uĥê min bire misqal-misqale,
3 Sata r̂uĥê min ma qalibekî vala.

S. 36
1 Qasidê r̂uĥê min t'ecire,
2 Sata r̂uĥê min dibire,
3 Birao, min destûre, we xatire.

S. 37
1 Borê minî beza,
2 Qasidê minî leza,
3 Leze xilaz nabim eza.

S. 38
1 Lezê nabim xilaz,
2 Yek ser mir̂a sekinîye, ĉevê wî weke t'as,
3 T'ilî weke r̂isas,
4 Abr̂îyê wî weke almas,
5 Sed xazlîya min xelqê cehilî, bêguneyî, bêmisas.

S. 39

1 Aqil bin xelqê cahêl,
2 E'babet bikin quba helêl.

S. 40
1 E'babet bikin quba nûr,
2 E'babet bikin ew şûr

S. 41
1 Wê şûrê bikin e'babet.
2 Çi maleke zoran ĥizret.

S. 42
1 Eva mala mala babane,
2 Serekanîye çendî be'rane,
3 Dewra şêxan û p'îrane.

S. 43
1 Caweke r̂aste, ne derewe,
2 Çevê e'zîz melek' Ferxedîn ma li hewa,
3 Bira t'irê melek' Ferxedîn wê li xewa.

S. 44
1 Sata melek' Ferxedîn teyr difir̂î,
2 E'rd û e'zman yek dixur̂î,
3 Sitîye bedenê xwe dibir̂î.

S. 45
1 Dibêjime we gelî sitîya,
2 Dest nevêjine xûnmir̂îya,
3 Neĥerifînin k'ofîya,
4 Şemsanî r̂abine p'îye.

S. 46
1 We dibû şabaşe,
2 Mêr cema dibûn mîr û p'aşa,
3 Melek' Ferxedîn çû serdarê ĥemû neqaşa.

S. 47
1 We dibû gişte,
2 Qalibê melek' Ferxedîn anîn şûşte,
3 Welger̂andin ser tenişte.

S. 48
1 Ser tenişte welger̂andin,
2 Heçî kesê bêr̂a,
3 Fihol kirin boy kinarê Xwedêr̂a.

S. 49
1 K'efenê mi anî pîvan,
2 Qerqerê min gaz û nîve,
3 Benî Ademo, jaro, çi dinêke bîma.

S. 50
1 K'efenê min ĥîjde gaze,
2 Danîn ser cinîyaze,
3 Ser digrin wêlî û biraze.

S. 51
1 T'irba min asas kir,
2 Qalibê min têda r̂ast kir,
3 Wê r̂ojê mala heqîyê xwe nas kir.

S. 52
1 Birao, hûn birayê mine heqetê,
2 We dikin nesîlĥetê,
3 Pêşîmamekî boy mi biketê,
4 Wekî girîye sere mi veketê.

S. 53
1 Birao, hûn birayê mine r̂astî,
2 T'irba min pîvastî,
3 Kevirê sere min gohastî.

S. 54
1 Bira p'avk'etin çûne ser melek' Ferxedîn,
2 Dixûn qewlan, Quran û yasîna,
3 Divê: «Ferxo, baqî xaş be înşala.

S. 55
1 Aşiq dibêjin hîne,
2 Yê nolanî e'zîz melek' Ferxedîn nav me çûne,
3 Em k'a k'îne?

S. 56
1 Bira p'avk'etin hatine male,
2 Herge mezine, herge zar̂e, herge t'ifale,
3 Ferxo, baqî xaş be înşala.

S. 57
1 Sindrûke sore,
2 Navda Ferxê more,
3 Meleka k'işandîye e'rşê jorê,
4 Ber melkê Qebildore.

S. 58
1 Sindrûke zere,
2 Navda Ferxê nedere,
3 Meleka k'işandîye e'rşê sere,
4 Ber melkê Ek'bere.

S. 59
1 Bavo r̂ave, babo r̂ave,
2 Çarşem r̂oja ĥesave,
3 Şêx Mend nabe bêbave.

S. 60
1 Ew sindrûke sipîye,
2 Navda Ferxê gulîye,
3 Meleka k'işandîye e'rşê elîye,
4 Ber melkê Bêrîye.

S. 61(binêr **S. 59**)
1 Bavo r̂ave, babo r̂ave,
2 Çarşem r̂oja ĥesave,
3 Şêx Mend nabe bêbave.

S. 62
1 Ew sindrûke r̂eşe,
2 Navda Ferxê k'eleşe,
3 Meleka k'işandîye e'rşê,
4 Ber melkê bexşe.

T'emametîye Şîxadî,
R̂emel dê-bavê fudare, hostayî!

9. Qewlê k'oçeka[14]

S. 1
1 Çendî şevê, çendî r̂ojê,
2 Fikirim berbî xwe we[15],
3 Xîyala dilê min ewe.

S. 2
1 Şevê–r̂ojê fikirim,
2 Damanda yar birê axiretê digirim,
3 Ser atqat îmana xwe dimirim.

S. 3
1 Çûme mala merebî,
2 Qewlê Xwedê û nebî,
3 Li berb r̂îya xwe bî.

S. 4
1 Hatime t'ewtêşkim,
2 Serê xwe r̂ap'êş kim,
3 Xwe ĥelal û cêş kim.

S. 5
1 Berî K'af û berî Nunê,
2 Berî dur̂a beybûnê,
3 P'adşayê min Bêr̂ûne.

---

[14] [29] (стр 338-339) (1685)
[15] *xweme*

S. 6
1 P'adşayê min mezine,
2 Yeqînya dilê mine,
3 Baqî melek' Şêxisine.

S. 7
1 Sult'anekî seĥîde,
2 Gune kirin feĥîde,
3 Atqata me sult'an Êzîde.

S. 8
1 Kesê sult'an Êzîd atqate,
2 Ew deme, ew seĥete,
3 Lê nave t'u şikîyate,
4 Bandê li dibe şivate.

S. 9
1 Êzîdo e'lêkim selam,
2 Nav dik'irê te Şerq ĥeta Şam,
3 Medîn, Şerfedîn, qulbet Kanîya Sipî, atqata me Êzîd t'emam.

S. 10
1 Aẍayê min Êzîde,
2 Beyraqa Ȓeşê p'îre,
3 Çarde tevek e'rd û e'zman k'efa sult'an Êzîde.

S. 11
1 Mala sunetê serjê,
2 Ĥemû xoxe û derjê,
3 Ĥemû meyne û berjê.

S. 12
1 Berî ĥemû meyîna,
2 Mifte ĥemû xezîna,
3 Stûna herçar dîna,
4 Dezmala Şerfedîne

S. 13
1 Yesînê digrim boy nasînê,
2 Xûşk, birê axretê digrim seva bawar û yeqînê,
3 Mîrê dîwanê melek' Şemsedîne.

S. 14
1 Herge Lalişe, herge lêre,
2 Yeqîna yar û birê axretê guhbidêre,
3 Birê xwe ĥerfa Êzîdê sorda dispêre.

10. Qewlê cema[16]

[16] [29] (340-343) (1686)

S. 1
1 Qewlê cema cimleta,
2 Xelqo we dikim nesilĥeta,
3 Werin bibînin ĥukmeta.

S. 2
1 Gudar bin ji gudêra,
2 Dibêjime xudanê xêra,
3 Werin guh bidne qewlê mêra.

S. 3
1 Dibêjime we dîwanê xasa,
2 R̂ê û bera, r̂ênasa,
3 R̂êbera, r̂êfera,
4 E'babet bikin her pênc fera.

S. 4
1 Her pênc ferê ĥeqîqetê,
2 Şêx û p'îr, hoste û merebî, yar û birê axretê,
3 Mefer û sunetê,
4 Îro dinê bandê axretê.

S. 5
1 Ĥalê min ĥalê Denûne,
2 Ewa qewla qewlekî qanûne,
3 Herçê kesê vê qewlê xebîre, bêşêxe, bêp'îre.

S. 6
1 Bêhoste, bêmerebîne,
2 Ewan p'ar dîwana mîr nine.

S. 7
1 Zor birin be'rê te'rî,
2 Mijûl dibûn vî virarî,
3 Vê dinê çûme wê dine hev cara xwer̂a ne bijarî.

S. 8
1 Lao, ter̂ê lêne,
2 Koro te haj r̂êne,
3 Lao tu k'açekî, axtîyara neşkêne.

S. 9
1 Çi lawekî cersojî,
2 Ĉirake bi r̂ojî,
3 Lao tu k'açekî, axtîyara neheborî.

S. 10
1 Çi lawekî bêwesûlî,
2 Ne ji qewlê Xwedê, ne ji ĥedîsa r̂esûlî.

S. 11

1 Gebûlo ji hasin,
2 Mehekê mêra hene k'asin.

S. 12
1 Mêra û meheke,
2 Wediqetînime ber metrekê,
3 Jê derdixin kêmê xwekê.

S. 13
1 Hasinî ĉak şivête,
2 Avîtine nava agir û p'ête
3 Wekî mehekê pê nekir şête (cête?).

S. 14
1 Hew pajva avîte nava iyêre,
2 Wekî mehekê pê nekin kêre,
3 Hew pajva avîte qeyît'er ew jî mêre.

S. 15
1 Gelî mêra, dibêjime we heder-heder,
2 Herçê kesê serhol bire ber,
3 Ewî sere xwe r̂îya sult'an Êzîdê sorda bir̂îbû li ser.

S. 16
1 Sîyar kirin berê qebrê,
2 Kire sêrî hewsarê sebrê,
3 Bir çû ber dergê e'mrê.

S. 17
1 Zîn ji qudret, bor berk'e,
2 T'ac û t'acp'oş,
3 E'babet bikin xerqê.

S. 18
1 Xerqe e'babet kin,
2 R̂astîya lê kin,
3 Me'nîya der kin.

S. 19
1 Buhuşta baqî,
2 Milk'ê E'babek'irê sedîq,
3 Aqil, fem, yol û t'erîq,
4Met'ebê me met'ebê dî.

S. 20
1 Buhutada xoşî hene,
2 Cem e'lamêd wane,
3 Ew p'erwendê lîmoyêd mene.

S. 21
1 Hûn werin lîmoyê cinetê,
2 R̂adibe sere cîyayê nav Mişetê,

3 Dike gazî xudanê xêra û xizmetê.

S. 22
1 Defterada hene mişûr,
2 Buhuştada hene qesr û qisûr,
3 Dar di k'eske, berg di nûr,
4 Kanî layîq, ferş û mermer.

S. 23
1 Mişûrada hene defter,
2 Buhuştada hene qesr, qisûr û yekser,
3 Dar di k'eskin, berg di zer,
4 Kanî layîq, ferş û mermer.

S. 24
1 Ĥudûr kirin şiva bi def,
2 Sinetê pê besteref.

S. 25
1 Sinet xaş mik'ane,
2 Dumişqîya têda girt dîwane,
3 Dîwane Şîxadî, melek' Şîxsin heqe wane.

11. Beyta be'za[17]

S. 1
1 Mestê sêk'ranê,
2 Delawanê giranê.

S. 2
1 Nêçîrvanê be'zame,
2 Derê t'irbeȓa tême,
3 Ȓenga be'za dûr dipême.

S. 3
1 De'fa mine mîye
2 Derê t'irbê ȓaxistîye,
3 Be'zîngê hatibû tê nivistîye.

S. 4
1 Dilê mi şa bû,
2 Mala mi ava bû,
3 Mi girtî bî, mi berda bî.

S. 5
1 Çi be'zîkî mezine,
2 K'atibû de'fa mine,
3 Dilê mi şa bû, mala mi ava bû,

[17] [29] (343-344) (1687)

4 Be'zî fiȓîn, mi nizanbû, suȓa melek' Şîxsine.

S. 6
1 Çi be'zîkî qewîye,
2 Mi de'fa xwe dîye,
3 Dilê mi şa bû, mala mi ava bû,
4 Be'zî fiȓîn, mi nizanbû, suȓa sult'an Êzîde.

S. 7
1 Çi be'zîkî bik'ur,
2 Dinê deher bibû dik'ir,
3 Dilê mi şa bû, mala mi ava bû,
4 Be'zî fiȓîn, mi nizanbû, suȓa Şêxûbek'ir.

S. 8
1 Be'z hatin, be'z bihurîn,
2 Dilê mi şa bû, mala mi ava bû,
3 Ĉe'vê mi pêk'et, dil k'ewgirî,
4 Xwazka hevalê be'za dikirî.

S. 9
1 Be'z hatin, be'z diçûne,
2 Dilê mi şa bû, mala mi ava bû,
3 Ĉe'vê mi pêk'et, dil bi dûne,
4 Xwazka hevalê be'za dikeme.

S. 10
1 Şerefe lawê p'îra,
2 Dil sotibûn eşqera wîda,
3 Berbanga sibê Şeref digeȓe nêĉîrê feqîra.

12. Qewlê xoş male bava[18]

S. 1
1 Dibême, dibême,
2 K'afa derecême,
3 Pê ava bû qelême.

S. 2
1 Qelêm pê dibû ava,
2 Sult'an Şîxadî geȓîya bû nave,
3 E'debîya ȓon bû ĉe've.

S. 3
1 Xoş mala bavane,
2 Serekanîya çendî be'rane,
3 Dirba şêxan û p'îrane,
4 Emê pê veȓêkin zîyaretîyane.

[18] [29] (1688) (344-348)

S. 4
1 Adî, her Adî,
2 Dermano tî fewadî,
3 Xazîya mi wî ȓuĥî sult'an Şîxadî, melek' Şîxsin lê bive ȓazî.

S. 5
1 Dewran, dewran dibete,
2 Sult'an Şîxadî Şamê derk'ete,
3 Cîyê xwe Lalişa nûranî dikete.

S. 6
1 Dewran, dewran di berk'e,
2 Sult'an Şîxadî Şamê derk'et,
3 Cîyê xwe Lalişa nûranî dike.

S. 7
1 Dewran, dewran dibiȓî,
2 Sult'an Şîxadî Şamê fiȓî,
3 Cîyê xwe Lalişa nûranî dikirî.

S. 8
1 Me mala Adîya we denge,
2 Ez wê qubê kim serî nûre û ȓenge,
3 Hawrî şara Lalişa nûranî dihatin cenge.

S. 9
1 Me mala Adîya we bexşe,
2 Ez wê qubê kim serî nûre û e'rşe,
3 Hawrî şara Lalişa nûranî dihatin bexşe.

S. 10
1 Me mala Adîya we mêle,
2 Ez wê qubê kim serî nûre û helêle,
3 Hawrî şara Lalişa nûranî dihatin gêle.

S. 11
1 Me mala Adîya misk û hoye,
2 Serê qubanî goye,
3 Mêra ber birîye maş û barat' û nixroye.

S. 12
1 Me mala Adîya ho û miske,
2 Serê qubanî k'eske,
3 Mêra ber birîye maş û barat' û r'isqe

S. 13
1 Zora sincaq anîne,
2 Lalişa nûranî danîne,
3 Ĉira sincaqê sult'an Şîxadî Lalişa nûranî ĉep û rastin.

S. 14

1 Zora sincaq bîrastin,
2 Danî Lalişa nûranî diguhastin,
3 Ĉira sincaqê sult'an Şîxadî Lalişa nûranî ĉep û rast diguhastin.

S. 15
1 Emê çendî fe'mê xwe dife'mînin,
2 Ĉira sincaqê sult'an Şîxadî destê xwe hiltînin,
3 Ser atqat îmana xwe dimînin.

S. 16
1 Emê çendî fe'mê xwe difikirin,
2 Ĉira sincaqê sult'an Şîxadî destê xwe r̂adigirin,
3 Ser atqat îmana xwe dimirin.

S. 17
1 Sincaqa sor û zere[19]*,*
2 Lalişê deranîn dere,
3 Sincaq sincaqa şêxê Ek'bere,
4 Sult'an Şîxadî xu gel diçûye,
5 Emê lê tuabin seransere.

S. 18
1 Sincaqa sor û sipîye,
2 Lalişê deranîye,
3 Sincaq sincaqa şêxê Adîye,
4 Sult'an Şîxadî xu gel diçûye,
5 Emê lê tuabin seransere.

S. 19
1 Şîxadî û şêx Berk'ate[20]*,*
2 Zû bangîna wan dihate,
3 Sur̂ê kiribû xelate.

S. 20
1 Şîxadî bin[21] *Misefir*[22]*,*
2 Mêra hat silav lê kir,
3 Dar berê gelîyê Lalişê sicûde li pê kir.

S. 21
1 Şîxadî Hekarda [bû],
2 Şêxşims xweyî serdar bû,
3 Ewana sicûda li ber dar bû.

S. 22
1 Şîxadî Hekar bû,
2 Şêxşims xweyî serdar bû,
3 Ewana dewra Lalişêda xwendk'ar bû.

---
[19] *zore*
[20] *Bek'rat*
[21] *bi*
[22] *Misêfir*

S. 23
1 Çi kesê birîne wan heye,
2 Zû bike Lalişa nûranî heȓeye,
3 Piştî Şîxadî, melek' Şîxisin ewî derdî derman heye.

S. 24
1 Kesê birîne wan heste,
2 Zû Lalişa nûranî bike qeste,
3 Piştî Şîxadî, melek' Şîxisin ewî derdî derman dixaste.

S. 25
1 Şîxadî xemlê ȓeş bû,
2 Xemilî delqê ȓeş bû,
3 E'debîya hal pê xaş bû.

S. 26
1 Şîxadî delqê ȓeş bû,
2 Xemilî xemlê ȓeş bû,
3 E'debîya hal pê xaş bû.

S. 27
1 Şîxadî Şamê dihate,
2 Şerqîya kiribû xebare,
3 Şêr Memê Ȓeşan kiribû xelate.

S. 28
1 Xelat kir şêr Memê Ȓeşane,
2 Dayê maşê şeşane,
3 Hew paşva kiribû serwêrê mêrane.

S. 29
1 Sîtila şîlana Şîxadî bikin sîyare,
2 Mîrê mezin hildabû taqe,
3 Dilê e'debîya bû şayî-şoqe.

S. 30
1 Şerqê dixûn dibeye,
2 Şemaqîyê girtîye qulbeye,
3 Çarde tevek e'rd û e'zman k'efa sult'an Êzîdda xwaye.

T'emametî Şîxadî!
Ȓemel dê-bavê hostayî û gudêre!

13. Qewlê dewrêş Qat'anî[23]

S. 1
1 Ȓojekê fikirîm,
2 Damama ȟeyîrîm,

[23] [29] (1689)(349-352)

3 Be’rekê seyîrîm.

S. 2
1 Çi be’reke girane,
2 Sibĥan ji melikê[24] R̂eĥmane,
3 Terefê vê be’rê seĥeta ne xuyane.

S. 3
1 Çi be’reke k’ure,
2 Sibĥan ji melikê Xefûre,
3 Terefê vê be’rê seĥeta dûre.

S. 4
1 Çi be’reke bêĥede,
2 Sibĥan ji xaliqê[25] Semede,
3 Mi şêxê xwe da[26] medĥe[27].

S. 5
1 Çi be’reke mezine,
2 Qendîleke li bine,
3 Çar cew jê diçine.

S. 6
1 Çi be’reke bêqeyase,
2 R̂ikineke çar asase,
3 Me li wê dît xelqê xasa.

S. 7
1 Çi be’reke yemîqe,
2 P’adşayê mir̂a şefîqe,
3 Dûrbîna me nêzîke.

S. 8
1 Dûrbîna me kinare,
2 P’êl têne mi di jare[28],
3 Mi şêxê xwe heware.

S. 9
1 Hewara şêxê xweme,
2 Zor medĥa jê dideme,
3 Me li wê dît e’rş û sema.

S. 10
1 Me li wê dît bajarek,
2 Nabda hebû dîwarek[29],
3 Ser sekinîbû şêresîyarek.

---

[24] *melk*
[25] *xalq*
[26] *di*
[27] *di mede*
[28] *dijare*
[29] *dîharek*

S. 11
1 Ser sekinîbû emînek,
2 Xewlêda bû feqîrek,
3 Ewane dikir r̂aw û t'ivdîrek.

S. 12
1 Mîrê min mîrekî mezine,
2 Xudanê yanzde ĥezar cot qoşene,
3 Gêşîyê giran ber nifûsa wan diçine.

S. 13
1 Bajarekî çar sûre,
2 Yanzde xendeqanî k'ûre,
3 Ĥeft jê te'rîne, çar jê nûre.

S. 14
1 P'adşayê min wê e'rş kir,
2 Neqaşekê nexş kir,
3 Du cindîya qube ferş kir.

S. 15
1 Du cindîya dur̂ek digêr̂a,
2 Şe'debin keskî vêr̂a,
3 Zerî yeke, donzde ĥezar cilawet navê sult'an Şîxadî, melek' Şîxisin vêr̂a.

S. 16
1 Bi fikirîme li wêye,
2 Dergekî dur̂êye,
3 Yek r̂ûniştîye, du dayma pêye,
4 P'adşayê min ewe, ser k'ursîya heqîyêye.

S. 17
1 Ba dilê mewe e'yane,
2 K'ursîke û şeş p'îyane,
3 Fitîleke, çar ĉirane.

S. 18
1 Çar çira fitîlek,
2 Ĥeft derge k'ilîlek,
3 Ĥeft membera qendîlek.

S. 19
1 Me li wê dî nedera,
2 Melek' Şîxisin r̂abîye ser mexbera,
3 Vedike qewla, dixûne deftera.

S. 20
1 K' itêb û defterin,
2 Qadî û memberin,
3 Bejneke çar beşerin.

S. 21
1 Herçar beşerê bejnekê,
2 Te'v û sî yeke[30]*,*
3 Tevav bûne cî yeke.

S. 22
1 Ĥerfa nav Ya Sîne[31]*,*
2 Yek Mekke, û yek Medîne,
3 Xozka mi bizanbîya cîyê wan k'une?

S. 23
1 Ĥerfa nav yanzda ĥerfane,
2 Wedil qewala yek jê wane.

S. 24
1 Sekin[32]*, bidin xebera,*
2 Vedikin qewla, dixûnin deftera,
3 Ew ĥerfa cem xudanê nedera.

S. 25
1 Sekin, bidin ĥesêva,
2 Vedikin qewla, dixûnin k'itêva,
3 Ew ĥerfa cem xudanê e'cêva.

S. 26
1 Mekin der heqe[33] *xafila,*
2 Xof bin, tirs bin ĥemû dila,
3 Bandê bivine malxê mezela.

S. 27
1 Mekin der heqe xafila,
2 Xafil jî bendayê Xwedêye.

S. 28
1 Qat'anî çend me'nî digotin,
2 Dayîmeke didotin,
3 E'rşa dihate gitin: batin nehate firotin.

S. 29
1 Qat'anî me'rîfet kir,
2 K'as û mobet kir,
3 Xasa wêderê xas tê qebûl kir.

S. 30
1 Xaşka wane go zû kir,
2 K'as û cambaqî kir,
3 Xasa wêderê xas tê qebûl kir.

---

30 *Te'vê sî û yeke*
31 *yasîn*
32 *se kin*
33 *derheqe*

S. 31
1 Eva qewla qewlê dewrêş Qat'anî,
2 Şîxadî be'r bû, jê diçû cew û kanî,
3 Xafila kor bûn, pê nizanî.

T'emametî Şîxadî!

14. Qewlê melek' Ferxedîn[34]

S. 1
1 R̂ojekê Lalişe,
2 E'refate, guş-guşe,
3 E'zîz melek' Ferxedîn halekê xaşe.

S. 2
1 R̂ojekê Medînê,
2 Mêr cema bûn xezînê,
3 Sev bavê stî Xatunê.

S. 3
1 R̂ojekê r̂ojane,
2 Pirs kin kesekî iyêlimî zanane,
3 Werin mirinê bidin beyane.

S. 4
1 R̂ojekê xirure,
2 Lê cema bûye cindîyê mîre,
3 E'zîz melek' Ferxedîn hatîye ber ĥidûde.

S. 5
1 Dilê minî xeme,
2 Wet e'lema pirs bikene,
3 E'zîz melek' Ferxedîn çarşemê bû, çarşemê hilda gedeme.

S. 6
1 R̂ojekê li Şame,
2 Dik'ir ger̂îyebû çendî a'me,
3 E'zîz melek' Ferxedîn qulbê t'emame.

S.7
1 Şêxşimso, zerbave,
2 Ferxo ber mêra hilînin çe've,
3 Te li me sot dil û ĥinave.

S. 8
1 Şêxşims dibêje te mêra:
2 E'zîz melek' Ferxedîn wey lêra,
3 Hûn veger̂in boy me gele xêra.»

---
[34] [29] (353-360) (1690)

S. 9
1 Şêxşims divêje mêrsera:
2 «E'zîz melek' Ferxedîn wey lêra,
3 Hûn vegeȓin boy me gele xêra.»

S. 10
1 Birayê nav Sicaye,
2 K'ewgirîye û damaye,
3 Biramo qewî îro y'zîz melek' Ferxedîn t'aye.

S. 11
1 Birayê nav Sicadîne,
2 Hêsira ȓûyada ȓuĥîne:
3 «Biramo, biratî ça şîrine.»

S. 12
1 Birayê nav Nasire,
2 Ȓûyada hat hêsire,
3 Go: «Biramo, k'afira jî nemire bira.»

S. 13
1 Go: «Îlahîo, te Cebêre,
2 Sebrekê bana bihinêre,
3 Bira şêx Mendê Ferxa pê bejmêre.»

S. 14
1 Go: «Îlahîo, tu me bikî debra,
2 Banada qebûl bikî nedra,
3 Me bê bira nayê sebire.»

S. 15
1 Sica deng kire zêre[35]*:*
2 Herke male, herke zêȓe,
3 Ezê e'zîz melek' Ferxedîn vegeȓînim boy xwe t'enêȓa.»

S. 16
1 Melek' Ferxedîn go: «Biramo, birayê minin,
2 T'u nedra mi negirin,
3 Siĥîd ezê bimirim.»

S. 17
1 Biramo, go, mirin heqîye,
2 Çî kesekî xwe zanîye,
3 Sergêȓ bo mirinê nîye.

S. 18
1 Ber mirinê nave sergêȓe,
2 Çî kesekî vêȓa,
3 E'zîz melek' Ferxedîn ferĥayê bikin boy kinarê Xwedêȓa.

---
[35] *zêȓ*

S. 19
1 Nesiro, go: «Birayê mine dêm duȓî,
2 Serê biȓî nayê k'iȓîn,
3 E'zeta bavê bikin boy kuȓî.

S. 20
1 Bira[m]o, go: «Birayê mine e'sasa,
2 Bira şêx Mendê Ferxa ȓûnî dîwanê xasa,
3 Eşq yar birê axretê bigeȓîne dojan û k'asa.»

S. 21
1 Nesiro, go: «Birayê min tuyî,
2 Xeysetê bi xuyî,
3 Paşî min şêx Mendê Ferxa disûyî.

S. 22
1 Ĥeta ez xaş bûm,
2 Ez Ferxê ȓeş bûm,
3 Berat û bexş bûm.

S. 23
1 Bexş bûm berat,
2 Têgda çendî welat,
3 Mi zor aşiq dinêda kirine xelat.

S. 24
1 Biramo, go: «Em birane,
2 Nik yek dawastane,
3 Anemetê we sunetxane.

S. 25
1 Sunet ȓeze, hûn ȓezvanin,
2 Sunet ȓeze ji dêre,
3 T'ije naz ne'met û xêre,
4 Heq ȓîya Şîxadî ewe şêxî lê bive sexbêre.

S. 26
1 Sunet ȓeze qedîmîye,
2 T'ije xoxe, t'ije bîye,
4 Bernedne sunetê gulîye.

S. 27
1 Gulîya jê vegrin,
2 Heqîye ȓîya Şîxadî tê bifikirin,
3 Ȓoja bandê sêȓîl jarê me tê bidebirin.

S. 28
1 Biramo, em birane,
2 Nik yek dawastane,
3 Anemetî we malê xelîfetane.»

S. 29
1 Go, bira malê xelîfeta mîr bin,
2 Navmalîyê wana feqîr bin,
3 Pêşqedemê wane bira şêx û p'îr bin.

S. 30
1 Divêjime we gelî şêxan û p'îra,
2 Bernedne fenîyêd mîra,
3 E'babetî bikin feqîra.

S. 31
1 E'babetî bikin xerqeyê,
2 Xizmeteke ĉak bo bikeye,
3 Ew libsê babe meye.

S. 32
1 Bavê we ew libsî ber bû,
2 T'acê nûranî ser bû,
3 Wê nûrêva neder bû.

S. 33
1 Dilê minî beye,
2 Destê mi bigrin mi řakine ser qedemê meye,
3 Biramo, mi destûre, xatirî cem weye.

S. 34
1 Dilê minî benduhîye,
2 Řuĥ cû ji destan û p'îya,
3 Qelib ĉe'vnihêřîbû kesan û wêlîya.

S. 35
1 Caweke řaste, ne derewe,
2 Ĉe'vê e'zîz melek' Ferxedîn mabû hewa,
3 Bira t'irê hê li xewa.

S. 36
1 Sata řuĥê e'zîz melek' Ferxedîn tê dibiřî,
2 E'rd û e'zman yek dixuřî,
3 Stîya hingê berîye xwe didiřî.

S. 37
1 Divêjime we gelî stîya,
2 Dest nevêjine k'ofîya,
3 Neĥerifînin xwe mirîye,
4 Bira Şemsanî řabe p'îye.

S. 38
1 Li wê bû şabaşe,
2 Lê cemabû mîrek û p'aşa,
3 Go, birin e'zîz melek' Ferxedîn nexaşê sere çendî nexaşe.

S. 39

1 Go, qasidê [r̂uĥê] min t'ecire,
2 Sata r̂uĥê min dibir̂e,
3 R̂uĥ çû, qelib ma vala[36]*.*

S. 40
1 Qasidê [r̂uĥê] min delale,
2 R̂uĥê mi k'işande misqal-misqale,
3 R̂uĥ çû, qelib ma vala.

S. 41
1 Qasidê minî leze,
2 Borê minî beze,
3 Bezê xilaz nabim eze.

S. 42
1 Bezê nabime[37] *xilaz,*
2 Yê ser mir̂a sekinîye, ĉe'vê wî weke t'as,
3 T'ilîyê wî weke r̂isas,
4 Neynûk weke almas,
5 Sed xazil e'vdê cahilî, bêsûcî, bêguneyî, bêbinîyas, bandê şêxê xwe bive xilaz.

S. 43
1 K'efenê min înan û pîva,
2 Qerqerê gaz û nîve,
3 Benî Ademo çi dinyake bêhîva[38]*?*

S. 44
1 K'efenê min pîva ĥîjde gaze,
2 Avîtne ser cinîyaze,
3 Ser min digrî wêlî û biraze.

S. 45
[1 We dibû gişte],
2 Qalibê melek' Ferxedîn danîne dişûşte,
3 Welger̂înine ser tenişte.

S. 46
1 Lê cema bibû gişte,
2 Sata qelbê e'zîz melek' Ferxedîn danîyan dişûşte,
3 Welger̂înine ser tenişte.

S. 47
1 Ser tenişte weldigêr̂e,
2 Heçê kesê vêr̂a[39]*,*
3 E'zîz melek' Ferxedîn ferĥa bikin boy kinarê Xwedêr̂a.

S. 48
1 Ez dame ser du dare ĥişk,

---
[36] *wala*
[37] *navim*
[38] binêr *bêhîvîya*
[39] *wêr̂a*

2 Ȓevandin sisîya û çara,
3 Birme mesk'enê me'r û mişk.

S. 49
1 Birak divê ȓastî,
2 T'irba min bîȓastî,
3 Kevrê selma mi diguhastî.

S. 50
1 Birak dive t'aqet bî,
2 Girîye sere min vediketbî,
3 Pêşîmamekê boy mi diketbî.

S. 51
1 T'irba min t'vav kin,
2 Serê mi di nav kin,
3 Mala qedîmê silav kin.

S. 52
1 P'ev k'etin, çûne male,
2 Mezin, biĉûk, t'ifale,
3 Go, Şemso baqî xaşbin înşala.

S. 53
1 Wêda hebû efendî û qadî,
2 Go, ji nav me çûye melek' Ferxedînê pisê Adî,
3 Hatîye nav me Şerfedînê madî.

S. 54
1 Aşiqa go: Hîne, ho bi hîne,
2 Yê bîna melek' Ferxedîn nav me çûne, em k'îya k'îne?

S. 55
1 Ewa sindrûke sore,
2 Têda Ferxê more,
3 Meleka k'işande e'rşê jore,
4 Ber melkê Qebildore.

S. 56
1 Ȓabe bavo, hey ȓabe,
2 Çarşem ȓoja ĥesave,
3 Şêx Mend maye bêbave.

S. 57
1 Ewa sindrûke zere,
2 Têda Ferxê nedere[40],
3 Meleka k'işandibû e'rşê sere,
4 Ber melkê Ek'bere[41].

S. 58

---

[40] *Ewa t'abûte zere*
[41] *yek ber*

1 Ewe sindrûke r̂eşe,
2 Têda Ferxê k'eleşe,
3 Meleka k'işandibû e'rşê,
4 Ber melkê miraz bexşe.

S. 59
1 Ewe sindrûke sipîye,
2 Têda Ferxê gulîye,
3 Meleka k'işandibû e'rşê i'elîye,
4 Ber melkê Bêrîye.

S. 60 (binêr **S. 56**)
1 R̂abe bavo, hey r̂abe,
2 Çarşem r̂oja ĥesave,
3 Şêx Mend maye bêbave.

T'emametîye Şîxadî!

15. Qewlê Bav Bek'rê Omera[42]

S. 1
1 Destûrî malê bava,
2 Hîmeta Şîxsinê bave,
E'zîzo, ferdosto, madera me r̂ave.

S. 2
1 Destûrî male Adîya,
2 Divêjime we gelî axîya,
3 Nesilĥetê we dikim gelî cindîya.

S. 3
1 Gelî cindîya we dikim nesilĥetê,
2 Kesê qap'îya sult'tan Şîxadî bike e'babet û xilmetê,
3 Mêr bê mehek qap'îya sult'tan Şîxadî ne tê.

S. 4
1 Bav Bek'irê Omera melamînin,
2 Şems û Ferxê mîra met'eb û dînin,
3 Xasa hay kir, xafila kor bûn, agirê xezebêda dimînin.

S. 5
1 Bav Bek'irê Omera mehêojin,
2 Şems û Ferxê mîra hîv û r̂jjin,
3 Xasa hay kir, xafila kor bûn, agirê xezebêda disojin.

S. 6
1 Bav Bek'irê Omera yeke çê dît,

[42] [29] (1691) (360-366)

2 R̂û dine be'reke yeker dît,
3 Bav Bek'irê Omera heq Ek'ber dît.

S. 7
1 Bav Bek'irê Omera yeke fer dît,
2 R̂û dine be'rekê yeker dît,
3 Bav Bek'irê Omera heq Xwedê dît.

S. 8
1 Bav Bek'irê Omera mestê ji mêj,
2 Tu ne bitirs, ne bihindêj,
3 Te çi dîwana sult'tan Şîxadî dîtîye, were dîwana Şîxadîda, melek' Şîxisinda bibêj.

S. 9
1 Bav Bek'irê Omera mestê ji mêjva,
2 Tu ne bitirs, ne bihindêj,
3 Te çi dîwana sult'tan Şîxadî dîtîye, were dîwana Şîxadîda, melek' Şîxisinda bibêj.

S. 10
1Ewe k'asa mi da,
2 Dabû dastê babil û hinda,
3 Serĥabe biramo ya mi da.

S. 11
1 Ewe k'asa mi dayî
2 Dabû dastê babil û hindayî,
3 Serĥabe biramo ya mi dayî.

S. 12
1 Ewe k'asa r̂a didene,
2 Ewe k'asê t'ijekin mi bidene,
3 Serfa vê k'asê serfeke girane, mêr dixun derp û seĥet pê diher̂ene.

S. 13
1 Ewe k'asa r̂a didêrî,
2 Ewe k'asê t'ijekin mi bispêrî,
3 Serfa vê k'asê serfeke girane, mêr dixun derp û seĥet xwe pê dispêrî.

S. 14
1 Ewe k'asa mişte,
2 Ser dilê mida dahişte,
3 Serfa vê k'asê serfeke girane, derĥa dil-hinavê mi pê diperişte.

S. 15
1 Ewe k'asa t'ijî,
2 Ser dilê mida wê dir̂ijî,
3 Serfa vê k'asê serfeke girane, derĥa dil-hinavê mi pê dinerijî.

S. 16
1 Bav Bek'irê Omera mestê cîda,
2 K'asa mêr pê dibin mirîde,
3 K'as k'asa E'bû Ta'lê cahile da destê sult'an Êzîde.

S. 17
1 Bav Bek'irê Omera mestê emine,
2 K'asa mêr pê dibin sêk'ine,
3 K'as k'asa E'bû Ta'lê cahile da destê melek' Şîxisine.

S. 18
1 Sult'ano, serê sult'ana,
2 Xaliqekî minî e'rda ĥeta e'zmana,
3 Sult'an Şîxadî ewe, mêr jê didin beyane.

S. 19
1 Sult'ano, sere cêşa,
2 Melĥemê kula, birîna ĥemû r̂êşa,
3 Sult'an Şîxadî ewe, mêra dike ber derê Kurêşa.

S. 20
1 Sult'ano, sere mileta,
2 Xaliqekî minî ĥeftê û dû mileta, ĥîjde ĥezar muxulqeta,
3 Sult'an Şîxadî ewe, mêr jê didin wesfeta.

S. 21
1 Qewlê lawê hoste,
2 Ser tewîla hespê bostê,
3 Me yar bira hene ferdostê.

S. 22
1 Qewle mendê Tokila,
2 K'ê nifûsa yar birê axretê qebiland,
3 Bandê dîwana Şîxadî, melek' Şîxisin dihasiland.

S. 23
1 Qewle mendê Mameda,
2 R̂ojekê wê bive hed û seda,
3 Mêr hene dîwana Şîxadî bereberî seda.

S. 24
1 Qewle mendê Zerzayî,
2 Wekî du dil bivine t'evayî,
3 Bê destûrî Şîxadî wê cîya hildin bidne ser cîyayî.

S. 25
1 We nabe, we nasewirî,
2 Kesê maşxur maşê xu helalî bixwarî,
3 Na wecibe erk'anê bore wî t'evî ĥemû r̂evîye bicêrî

S. 26
1 We nabe, we nasewirî qete,
2 Kesê maşxur maşê xu helalî bixwete,
3 Na wecibe erk'anê bore wî t'evî ĥemû r̂evîye her̂ete.

S. 27

1 Kesî borî nebestî,
2 Hevsar lîvan sêrî çûbû destî,
3 Gîhayê ĥemû merga digestî.
4 R̂edayê nevsê bû, r̂oja bandê r̂engê wî ber Xudanê wî zer bû.

S. 28
1 Kesî borî bet'er bî,
2 Hevsar lîvan sêrî kerbiker bî,
3 Gîhayê ĥemû merga wer bî.
4 R̂edayê nevsê bû, r̂oja bandê r̂engê wî ber Xudanê wî dişkestî.

S. 29
1 Birao, birayê min hay kin,
2 Sata r̂uĥê min, qelbê min cuda kin,
3 Zenare, mork'evê nezane dêma şol nakin.

S. 30
1 Birao, birayê min werin,
2 Sata r̂uĥê min, qelbê min di berin,
3 Biramo, hûnê dê mûmê min kûl bi kerin.

S. 31
1 Birao, birayê min bînin,
2 Qalibê min ser çardara bişidînin,
3 Dest vî cînîyazî nexe, birê axretê t'unîne.

S. 32
1 Qalibê min xar bû,
2 Sur̂eke xasa cem dîhar bû,
3 Ew sur̂a sult'an Êzîdê minî dêm cemal bû.

S. 33
1 Qalibê mi zevî bû,
2 Sur̂eke xasa cem dîbû,
3 Sur̂a sult'an Êzîdê minî bêlî bû.

S. 34
1 Navê k'oçek di jarin,
2 Navê extîyar di jarin,
3 Wek'azê destê wanda darin,
4 R̂oja meydana melika ew şêresîyarin.

S. 35
1 Navê k'oçek miskînin,
2 Navê extîyar miskînin,
3 Wek'azê destê wanda darînin,
4 R̂oja meydana melika ew zora ser zîna difir̂înin.

S. 36
1 R̂ojekê bive axire,
2 Deher be t'erfekê faxire,
3 Şîrqînê e'rşane,

4 Zimînê e’rdane,
5 Ĥezêza qebrane,
6 Sunîye ji be’rane,
7 Ye kesê kesane,
8 Ne bavê pisane,
9 Birê axretê hewekê tîne ser gunek’arê birane,
10 Destê te’rîyê şivatê derdixe ber r̂onayê ĉirane.

16. Qewlê Mûsa p’êxember[43]

S. 1
1 R̂ojekê bû t’aqet,
2 R̂îya axî Cibraîl mala Mûsa k’et,
3 Mûsayê min pirs bike axîyê çi qismete.

S. 2
1 Ez wî kim yekê Xefûrî,
2 Ez r̂uĥê xwe ter̂a nakim destûrî,
3 Ez t’enême, k’ulfetê minî hûrî.

S. 3
1 Go: «Mûsayê bin E’mrano,
2 Go, r̂oja negir ne înano,
3 R̂isqê k’ulfet ser mile min, te nine, k’efa Xudayê mine.»

S. 4
1 Mûsa Cibraîlva be’rê kiribûne qeste,
2 Devê be’rê kevirek, taşek wê derêye, qamçî lêdixiste.

S. 5
1 Ewî taşî waraya bû başe,
2 Kurmekî çîlî qerqaş nave,
3 Her̂o sere sibê belgeke şîn jêr̂a …. (maşe).

S. 6
1 Mûsa veger̂îya male,
2 Berda hatibû dayka kale,
3 Mûsa go: «Beşera te her̂o bi xaşe, îro çima qewî mi te’le?»

S. 7
1 «Dayka mine kale,
2 Şîrê bedena min bike ĥelale,
3 Hatîya ser min ferwara melike[44] Cebare.

S. 8
1 Dayka mine pîre,
2 Ferĥa bike mi şîre,
3 Hatîya ser min ferwara mîre.»

---
[43] [29] (366-368) (1692)
[44] *melk*

S. 9
1 Mûsa r̂abû ji mal r̂evî,
2 Ber k'etibû ax û ber̂î,
3 Dîbû du canê qîmetî.

S. 10
1 Go: «Xwedê xêra we binvşe.»
2 Ewan jî go: «Hevalê xêra bî.»

S. 11
1 Go: «Gelî canê qîmetî,
2 Çi t'irbe hûn dik'olin,
3 Go hûn haş mirî hene?»

S. 12
1 Go: «Mirîkî me mal û meke,
2 Bejn û bal û qedera teke,
3 Were bik'eve nav çika weke, yan ne weke?»

S. 13
1 Mûsa k'ete t'irbêda,
2 Mûsa go: «Berê vê t'irbê kene,
3 Jê derk'etîye ax û ber û xene,
4 E'zetê Şîxadî go, eva t'irba mine, belê fene.»

S. 14
1 Go: «Berê vê t'irbê r̂eşe,
2 Jê derk'etîye ax û ber û ferşe,
3 Eva t'irba bîn û buxza wê gelek mi xaşe.»

S. 15
1 Berê vê t'irbê zere,
2 Jê derk'etîye ax û bere,
3 Deher bû şêxê minî nedere.

S. 16
1 Ĉe'v bûne t'ase,
2 T'ilî bûne r̂îsase,
3 Neynûk weke almase,
4 Sed xazil heçê cahilî bê sûcî, bê guneyî, bê binase,
5 R̂oja bandê şêxê xwe bive xilase.

17. Beyt'a Şe'rê[45]

S. 1
1 Bedîlê, bedîla vî zemanî,
2 Îsmayîlê Xanî,

[45] [29] (1693) (368-376)

3 Emê fet'a bikin gewrstanî.

S. 2

1 Emê heȓne ser Qeyserê sult'ane,
2 Meĥemed deh sal kirin t'emam,
3 Şêrekî aqilî k'emale.
4 Meĥemed dive Bişarê xulamê male:
5 «Bişaro, mala meda t'une t'u te'me.»
6 Meĥemed çarde sal kirin t'emame,
7 Lê buhurîn sal, ȓoj û mehe,
8 Mêrikî şeȓada şeȓê bavê xweye.

S. 3

1 Meĥemed û Bişarin,
2 Kavranîyêva kirbû dere,
3 E'lî hat nas kir ew ȓuĥbende,
4 Wêderê sê cara e'rĥemdulle dixûne.
5 Go: «Kuȓo, were xebera mi hilgire û meçe,
6 Diçî şeherê Findiqê nebihire,
7 Şeherê Findiqê wêda cîyê k'ufran dilgire.»

S. 4

1 Meĥemed ajot çû çil şevî şeherê Findiqê girt mik'ame,
2 T'ev bestubû naz-ne'met û te'me,
3 Sibê ȓabûbû dabû pêşîya xulame,
4 «Bişêro, go, tu bajo ĥeȓe,
5 Mi nimêj û ti[y]ate,
6 Pênc ferz nimêj bikim,
7 Bira dilê dê-bavê min nebe k'eser û xeme.»

S. 5

1 Ȓojekê ĥeta êvarê,
2 Meĥemed bûye ĥevjarê,
3 Bêȓa bûye xilmetk'arê

S. 6

1 We bû we cirîya,
2 Xew ĉe'vê Meĥmed geȓîya,
3 Deȓî û seĥet bore wî ȓê dageȓîya.

S. 7

1 Şevê û nîveȓeşê,
2 Meĥemed ĉe'vê xwe vekir,
3 Borê wî sekinîye pişt çadirekê guh nexşe.
4 Meĥmed wêderê mabû guhbidarî,
5 Dîna xwe dayê Daymê[46] ȓûniştîye Şe'ra li bale,
6 Herda xebereke zare.
7 Daymê go: «Şe'rê çima tu zergunî?
8 Mêrê te gewrekî zemîne,
9 T'u kêmasî ber destê te t'uneye.»

---

[46] *daym*

10 «Daymê,- go,- lema ez zergûnim,
11 Şevê r̂adizêm canekî xewne xwe dibînim,
12 Dest gerdenê wertînim,
13 Sibê r̂adibim kesek dora xwe nabînim.»
14 «Ew cane tu dibêĵîye,
15 Meĥemedê p’isê E’lîyê Şêre,
16 Ew xarzîyê me r̂omîyane.
17 Hulu Şe’ra mi tu r̂abe,
18 Wexta Mekke, Medînê bê Meĥemed bave,
19 Wê Esfer bikujene,
20 K’afira kêm bikine,
21 Te helal Meĥemed E’lîyê Şêr me’re bikene.»

S. 8
1 Ĉako xudanê qudretê,
2 Meĥemed r̂ast ajote derê xebetê,
3 Go: «Bajo, her̂e nesekine ĥafê fîkî ker̂e,
4 Mêrê min gewrekî bê nedere,
5 Nek tê ter̂a dike șer̂e.»
6 Meĥemed dive: «Şe’rê biĉûkim, biĉûkekî nezanim,
7 R̂ewîme r̂îya xwe bûme sergirdanim,
8 E’șqa p’ût-senemê îșev we mêvanim,
9 Biĉûkim, biĉûkekî xurwetim,
10 R̂ewîme r̂îya xwe bûme xelatim,
11 Îșev e’șqa p’ût-senemê virbim,
12 Sibê zû diĥer̂etim.
13 Şe’rê go: «Şeve, șever̂eșe bilqete’ve,
14 Borê min hindekî r̂e’te,
15 Ez nizanim eva çi e’rde, çi welate?»

S. 9
1 Şe’rê go: «Lao bajo pêșva bîne,
2 Qewî ĉêr̂ k’ilamê te mi șîrine.»
3 Şe’rê Meĥemed xwe kiribû mêvane,
4 Hahanga dabû ber sirfe û nane.
5 «Lao, nave te çiye?» - go.
6 Go: «Navê min Mirade.»
7 Go: «Şe’ded be ne t’u nave,
8 E’slê min mezine,
9 Mekke, Medîne, ĥemû pismamê mine.»

S. 10
1 Some û Selate,
2 Ewan sê destê șevê dinarete,
3 Pașê dengê Esferê k’afir nêĉîr̂ê dihate,
4 Daymê, Şe’rê destê xwe girtin, cotik bere,
5 Çûne pêșîya k’afir Esfere.

S. 11
1 Esfer dûrva bang didete:
2 «Şe’rê kes mala me netê,
3 Ew k’îye r̂ûniștîye bin xebetê?»

S. 12
1 Şe'rê go: «Esfer, biĉûke, biĉûkekî nezane,
2 R̂ewîye r̂îya xwe bûye sergirdane,
3 E'şqa p'ût-senemê îşev me mêvane,
4 Biĉûke, biĉûkekî xurwete,
5 R̂ewîye r̂îya xwe bûye xelate,
6 E'şqa p'ût-senemê îşev virbe, sibê zû diĥer̂ete.»

S. 13
1 Wey k'afirê bêdîne,
2 Dilê wî ger̂îyabû xiyale,
3 Derp û seĥet dide xeberê di te'le,
4 Dibêje Şe'rê: «Şe'ra min bêje mêvanê xwe diçe bira her̂e,
6 Wekî neçe, îşev kuştine wî destê mi t'aqete.»

S. 14
1 Meĥemed ji babe xweda zergûne,
2 Fir̂îya bû ort'a zîne,
3 «Gewrî miraro, go: «Şe'rê mole tê nine.»
4 Dor hate Meĥemedê lawçîne,
5 Dast avîtibû Zilfeqarê heşîne,
6 Serê k'afir du qet[47] kir, anî ort'a zîne.

S. 15
1 Dest-p'îyê wî jîke, kewanê wî dibeste,
2 Avîtibû qerp'ûza zîn, pêş Şe'rêva kiribû qeste,
3 «Şe'rê, - go,- bikujim ber dilê te heste, yan ne heste?»

S. 16
1 Gava Meĥemed serê Esfer bir̂îye,
2 Qendîla dolava ĥevt aşa tê bîye,
3 Qalibê zirĉo maye zevîye,
4 Dest avîte dezmaleke guh bi nexşe,
5 Ser ĉe'vê Meĥemed paqiş kir t'ozê, xubarê û t'erkeşe.

S. 17
1 Şe'rê go: «Ya lawik, mir̂a bêje pirsa sabit,
2 Çika tu ha dijarî, k'ê dayîme, k'ê bavit?»
3 Go: «Şe'rê, Meĥemedê pisê E'lîyê Şêrim,
4 Şûr devê xwe dilêrim,
5 K'afirek hate r̂û dinê nahêlim.
6 Şe'rê, Meĥemedê pisê E'lîyê Şêr ezim,
7 Şûr di devê xwe digezim,
8 Mala me ber k'afir nebezîye, ez jî nabezim.»

S. 18
1 Berê sibê zer bû dahiştê,
2 Eskerê Qewxê sult'an hat dihiştê,
3 Kesî nizanbû çend ĥezar sîyarê cebe r̂îşî li pişte.

---
[47] *qat*

4 Qewxê sult'an qîr̂înekê r̂adihişte,
5 Go: «Şe'ra min, k'ê Esfer kuşte?
6 Mi bir̂îya gaz û garden û piste.»

S. 19
1 Şe'rê go: «Bavo, her̂e tu ne virbî.»
2 «Çir̂a, go lao?»
3 «Esfer gewrekî bê hunur bû,
4 Hurmetek ji wî çêtir bû.»
5 «Şe'rê bêje mêwanê xwe bira çadurê bê dere,
6 Ewî mi kuştîye Esfere,
7 Mi bir̂îye gaz, gerdan û pişte,
8 Mi ji wîr̂a heye zor xebere.»

S. 20
1 Gava Meĥemed sîyar bû,
2 Eskerê k'afir pêva dîhar bû,
3 K'esî nizanbû çend ĥezar bû.
4 Meĥemed sere sed cotî bir̂îye,
5 Çarêd cotê mayî ber guhastîye,
6 Meĥemed sere sed cotê din jî bir̂îye,
7 Sêsed cotê mayî ber guhastîye,
8 Welle, Bille û T'ille, eva xeber r̂aste, şik tê nîye,
9 Meĥemed sere sed cotê din jî bir̂îye,
10 Dusid cotê mayîn heybetê ber r̂evîye.

S. 21
1 Şe'rê sere meydanê sekinî guhbidêrî,
2 Go: «Gewrê mirar, serê Meĥemedê t'ifal ne bazêrî,
3 Şe'rê me'rûmê fincana je'rê bixwe r̂uĥ bispêrî.
4 Daymê Şe'rêr̂a biribû mizgîne,
5 Go: «Hulu Şe'ra mi, tu r̂ave,
6 Nava k'afirada bûye ĉe'vîne,
7 Hêja ber derê bavê te biye huzne û şîne.»

S. 22
1 Qewxê sult'an dike gazî:
2 «Mex̆dusimo, apê Şe'rêyî,
3 Tu nayêyî hewara me vê carêyî?
4 R̂aste, sîyarekî t'enêye, lê me anîne ber yemanê.»

S. 23
1 Mex̆dusimo dive: «Qewxê sult'an, aqilê te k'anê?
2 Namûsa min namûseke girane,
3 Ew t'ifaleke hatîye ber zevîyane. »
4 Go: «Qewxê sult'an, aqilê te k'uye?
5 Namûsa min namûseke qewîye,
6 Ew t'ifaleke te ort'a meydanê dîye.»

S. 24
1 Meĥemed go: «Gewrê, beyt xeberî, dûrva lefê xwenekirî,
2 E'wneta Xwedê u mêra ezê te jî bibirim serî»,

3 Meĥmed go: «Gewrê bêwe'de,
4 Tu wekî nebî Meĥemedê t'ifal nekî şe'de,
5 E'wneta Xwedê u mêra ezê kuştine te jî bikim ce'de.»

S. 25
1 Dor hate k'afirê bê miwrete,
2 Derîyek danî Meĥemedê t'ifale,
3 Derî û seĥet binda kuştîye bore.
4 Dor hate k'afirê bê dîne,
5 Derpekê din jî pey derpa xwe dinarete,
6 Derî û seĥet destda bela kirîye mert'ale.

S. 26
1 Dor hate Meĥemedê di jare,
2 Ber k'afir sekinî bîne dîware,
3 Danî sere k'afir şesp'eȓek, pê nikeribû t'u ĉare.
4 Dor hate Meĥemedê lawçîne,
5 Dest avîtbû zilfeqarê heşîne,
6 Serê k'afir du qet kiribû anîne[48].

S. 27
1 Îjar Meĥemed ȓûnişt girîya,
2 Go: «Werin, bav-birê mino, werin,
3 Dore min k'om leşkerin,
4 Dîsa ĉare min nedikirin,
5 Dêwê fiȓinde hatine şewk'ulebe çê kirin,
6 Wê bavêjin mi bigeȓin mi bibeȓin,
7 Mert'al destê mi çûye,
8 Şesp'eȓ dest mida bela bûye,
9 Bor bin mida kuştine,
10 Ezê vira mame peye,
11 Bira hewara mi Mekke, Medîne bê deyme mame.»

S. 28
1 Bakî hatî Cebêro,
2 Ne li darda, ne li bêro,
3 Keremp'eȓ xeber bir çû, kire guhê E'lîyê Şêro.
4 E'lî go: «Ĥenîfe, tu ȓabe Dundul bik'işîne,
5 Teng û bera bişidîne,
6 Bira hazirbe hespe zîne.»

S. 29
1 Ĥenîfe go: «E'lî pisê min û teye,
2 Hûn hewara wî neçene,
3 Xwedê bike vê gave k'afirê wî bikujene.»

S. 30
1 E'lî go: «Ȓabe Dundulê bik'işîne,
2 Teng û bera lê bişidîne,
3 Bira hazirbe hesp û zîne.»

---
48 *anîbû*

S. 31
1 Gava Ĥenîfe ȓabû Dundul dikir zîne,
2 Teng bera lê dişidîne,
3 Fetĥa sê kit p'arsuyê Dundul dişkênîne.
4 E'lî derk'ete ber derê serayê,
5 Go: «Bişêro k'anê pisê minî şêro,
6 Qewî pêşîya te ne hate lêro.»

S. 32
1 Bişêr go: «E'lî some û selat be,
2 Nimêj û diate,
3 Ez hatim, nizanim çi bela jêȓa hate.

S. 33
1 Malê spar bûne çarde sîyare xumarî,
2 Şor kirine bendê mert'ala,
3 Mêrka heȓne şeȓa û de'wa.
4 E'lî wê dihurmijî,
5 Dilê E'lîda heye agirekî gujî,
6 Gote Dundulê: «Bimbarek, çi qewî îro bi mida xwe dikujî?»
7 E'lî vê diniȓî,
8 Dilê E'lîda heye agirekî lê guȓi,
9 Ya bimbarek çi qewî îro bin mida nafiȓî?»
10 Pêȓa zar hat, go: «Jina te sê kit p'arsê mi şikênandîiye.»
11 E'lî peye bû, hate xarê,
12 Destê xwe p'arxanê wê xist,
13 P'arxan cîyê xwe girtin.
14 E'lî sîyar bû.
15 E'lî şêrekî k'emîne,
16 Sî cizê Quran dixûne,
17 K'umê xwe jî pêȓa dertîne,
18 Go: «Ya bînaya ĉe'va, tu qewata jina jê bistîne.»
19 Qudreta Melikê[49] *Ȓeĥmanî,*
20 Dundulê E'lî hilanî,
21 Nîveka wî şêȓî jî danî.
22 E'lî we diçûye,
23 Serê meydanê canikek dîye,
24 Canikê pirs kirîye:
25 «Tu wî kî, - go, - Îlahîye,
26 Tu bêjî min pirsa ȓastîye,
27 Çika çi k'ome zore ze'fe dera hay lev civyane?»
28 Go: «Ez wî kim Îlahîye,
29 Ezê teȓa bêjim pirsa ȓastîye,
30 Herge tu E'lîyê Şêrî, Meĥemedê pisê te wêderê k'etîye tengavîyê.»

S. 34
1 E'lî şêrekî k'emîne,
2 Ber xwe k'işanibû Zilfeqare,
3 K'afir kiribû belave

[49] *melk*

4 Ĥeta Meĥemed dîbû herdu ĉe’va
5 Wel Ĥesene, wel Ĥusêyîne,
6 Daberjîne bêre stûne,
7 Ewan jî xun meydanê danîne.
8 Ĥesen, Ĥusêyîn şer̂ekî giran kir,
9 Ne weke bav û pisa kir,
10 erê zîfir̂ sult’anê mezin jî gîyan kir.

18. Şedetîya dînê êzdîya[50]

Serê min belgî,
Belgîyê min şibakê,
Sêrî çûme zikakê,
Bidî xatira Êzdî makê.
Serê min qulbe,
Berê min r̂ohilat,
Ser mir̂a sekinî du celat,
Go: «Miskîno, tajdîno, benîyo,
Şe’detîya dînê xwe bîne,
Ezê serê te hilînim».
Go: «Şe’detîya dînê min mik’în Ella!
Şîxisin ĥebûb Ella!
Mergayê, Meqlûbê selayê, selayê binîmayê,
Cîyê Şerq, Şam lê diçe tayê sûcûdayê,
Sicûda me diçe bal Şîxadî,
Şîxadî r̂edayê.
Şêxşim melkê mêrayê,
Şîxadî ser k’ursî westayê,
Şe’detîya dînê xwe heq bi navê Êzîd dayê,
Şîxadî nûre,
Mellek Ferxedîn xefûre,
Şe’detîya dînê xwe heq bi navê Êzîd qebûle.
Sinîme, sinînevîme,
Silavk’êşê kaniya Sipîme,
Mirîdê şêxê E’dîme,
Qelema melek’ Şîxisin nivîsîme,
E’rhemdille şêx, p’îr, hosta, merebî,
Yar birê axiretê,
Her pênc t’irêqê xwe r̂azîme.
Celatê r̂uĥê min – Nasirdîn,
Atqata min – sult’an Êzîd,
Dine min – Şerfedîn,
R̂eĥmel r̂uĥê ostayê min.
Şîxadî – yek Ella!
Êzdîd – ĥebûb Ella.»

[50] [29] (377) (1694)

19. Qewlê Şêxûbek'ir[51]

S. 1
1 Aşoq maşoqe sur̂ê,
2 Yarek divê vê ĥerfê me mukurê,
3 Hûn binêr̂in çika dur̂e ji P'adşêye, yan P'adşayî ji dur̂ê?

S. 2
1 Aşiqê e'rifî çêye,
2 T'imtêşa me vê cavêye,
3 Hûn binêr̂in çika dur̂e ji P'adşêye, yan P'adşayî ji dur̂êye?

S. 3
1 Aşiqo e'rifê zana,
2 Yarek divê vê ĥerfê me bide beyane,
3 Dur̂ t'exte, P'adşayê min lê girtîye mik'ane?

S. 4
1 P'adşayê min dur̂ ji xwe çê kir,
2 Sewirand, k'ewirand bervê kir,
3 Seyîdî seyîran dey lê kir.

S. 5
1 P'adşayê min dur̂ ji xwe wevare,
2 Qendîla meye dare,
3 Ew qendîle nûr sit'are.

S. 6
1 Dur̂e ji k'ilîma P'adşê
2 Xerge Şîxadî derk'etîye jê,
3 E'wlinda mêra silam elê.

S. 7
1 Ji dir̂ê derk'etîye xerqe,
2 Pê Şe'm zeyînandîye ĥetanî Şerqe,
3 Şîxadî deyl Şêxûbek'ir kir, go: «Hilîne û berke.»

S. 8
1 Şêxûbek'ir go: «E'zîzê min, ez vê yekê ĥewceme,
2 Ĥemû mal û zêr̂ xwe bideme,
3 Ĥemû oxira xerqê Şîxadî heq nezer bide min».

S. 9
1 Şêxûbek'ir go: «E'zîzê min, ez vê yekê gudêrim,
2 Çendîk mal û zêr̂ê xwe pê bidêrim,
3 Ĥemû oxira xerqê Şîxadî, heq nezer bisipêrim».

S. 10
1 P'adşayê min vê yekê diqebiland,
2 Îndlîsî xeyat xerqe anî fesiland,

[51] [29] (378-381) (1695)

3 Feqîra vêȓa diniqiland.

S. 11
1 Vêȓa diniqiland feqîra,
2 Ĥerçî kesê berê xwe bide xirave fêȓîya e'rye,
3 Wê xelat bike wan mifta, wan k'ilîla.

S. 12
1 Ew k'ilîlin, ew miftene,
2 Destê wa cindîya vedivene,
3 Her pênc ferzê heqîqetê ȓoja axretê, ser me mane şe'dene.

S. 13
1 P'adşayê minî P'adşa,
2 Neqaşê ser çendî neqaşa,
3 E'zîzê min zane k'î li bere, k'î li paşe.

S. 14
1 P'adşayê min e'wlik mîȓ bû,
2 Xudanê ceşê k'ibîȓ bû,
3 Ĥevsuȓê sult'an Êzîdê minî feqîȓ bû.

S. 15
1 P'adşayê minî suȓ û sema,
2 Wexta ne luĥ bû, ne qeleme,
3 E'zîzê min ew seĥete, ew deme.

S. 16
1 Wexta ne qelem bûye, ne luĥye,
2 Yarek dive: «Binê k'a li k'uye,
3 Melek yek bû, bûne duye.

S. 17
1 Ba firwara P'adşê,
2 T'imtêşa me vê cavê,
3 Melek dudu bûn, bûne sisê.

S. 18
1 P'adşê minî Cebare,
2 Ba wî bata ferware,
3 Melek sisê bûn, bûne care.

S. 19
1 P'adşayê minî mizênce,
2 Melek çar bûn, bûne pênce,
3 Her pênc bune mitĥê ȓênce.

S. 20
1 P'adşayê min vê yekê dilxaşe,
2 Melek pênc bûn, bûne şeşe,
3 Her şeş bûne melekê e'rşe.

S. 21
1 Sobet xaş sovete,
2 K'ase, badîye û movete
3 Melek şeş bûn, bûne ĥevte,

S. 22
1 Her ĥevt dixafilîn,
2 Cîyê řastîyê dihewirîn,
3 Ew movetê yek dibirîn.

S. 23
1 Neder xaş nedere,
2 K'etîye nava mêre madere,
3 P'adşayê min lê çêkirîye sunet û fere.

S. 24
1 P'adşayê min vê yekê dilşaye,
2 Feqîrek şandîye teveka her-herê avek înaye,
3 Navê wê danîye, e'ynzil beyzaye,
4 Ev řoje, ew řoje miclisa mêrê êzdî pê bûye avaye.

S. 25
1 P'adşayê minî Cebare,
2 Ji duřê farq kirne care,
3 Baye, ave, axe û nare.

S. 26
1 Herçare dirustin,
2 Ne dixarin, ne jî dinivistin,
3 K'ê mesruf ji duřê vediguhastin.

S. 27
1 Mesruf nehatîye mîr mizewcî,
2 Te nizanbû ew çi mêre hatîye te mizewcî,
3 Duř ber P'adşayê min xuřicî.

S. 28
1 Qewlê p'îr Řeşî Ĥeyrane,
2 Mork'eve li be'rê girane,
3 Ew dayne me li wane.

S. 29
1 Qewlê p'îr Řeşî cîda,
2 Dibêjime we gelek mirîda,
3 Dînê me Şerfedîne,
4 Qulbet kanîya Sipî,
5 Atqat nave sult'an Êzdîd t'emam.

20. Qewlê seremergê[52]

S. 1
1 Belkî ez nebûm,
2 Be'rekî xewle bûm,
3 Muĥubê xaliqê xwe bûm.

S. 2
1 T'ifaqekî t'ifaqîm,
2 Be'rekîda xuliqîm,
3 Suȓa mîrê xwe şiviqîm.

S. 3
1 Suȓa min dikujî,
2 Dest-p'ê, serî lev hildimijî,
3 Hilû miskîno ade mi jî.

S. 4
1 Suȓa e'nzelî,
2 Kire qendîl û nizilî,
3 Qalib pê k'emilî.

S. 5
1 Qendîl û nizilî suȓe,
2 Hinare qismete ji mîȓa,
3 Herke hindike, herke p'îȓe.

S. 6
1 Be'ra heq medine,
2 Neh meha wê sekinîm,
3 Qudretê ez mek'inîm.

S. 7
1 Qudretê bûme ťevave,
2 Be'ra te'rî ximame,
3 Bendê hêsîr ez xulame.

S. 8
1 Îlahîyo, te sit'irandim sit'arê,
2 Weslûf heye boy ferwarê,
3 Îlahîyo, te ez xilas kirîm ji be'rê.

S. 9
1 Îlahîyo, te ez xilas kirîm ji makê,
2 Wesirandim ber be'rê şivakê,
3 Devaȓîye çûme zivakê.

S. 10
1 Îlahîyo, te ez xilas kirîm wê be'rê,
2 Weslûf heye boy ferwarê,

[52] [29] Qewlê sera mergê (381-388) (1696)

3 Îlahîyo, te ez xilas kirim vê care.

S. 11
1 Îlahîyo, te ez r̂akirme ser qedema,
2 Ser qedemê dibezim,
3 Eşqa mîrê xweyî lezim,
4 Bavê t'irê pispor ezim.

S. 12
1 Îlahîyo, te ez kirime malxê mala,
2 Mala r̂a û t'ivdîr,
3 Lê hewirîne coqet û feqîr,
4 Vêr̂a hevin nîşanê mîr.

S. 13
1 Me şa[53] bûne cînara,
2 Şaya xulamê feqîra,
3 Qewalê Şîxadî dik'utin defan û şiveva.

S. 14
1 Sivekê r̂abûm te'rî bava,
2 K'etime nava lêşkrayî û r̂ava,
3 Nemam xilazvim gava.

S. 15
1 Nemam xilazvim gavek,
2 Ne r̂astemal ma, ne dînarek,
3 Meva nehatin bira-yarek.

S. 16
1 Meva nehatin yar-birê axretê,
2 Yar-birê axretê nasî me birîn,
3 Yeqîn teyrê dewletê fir̂în,
4 Me wêsandin ĉirê gur̂în.

S. 17
1 Yar-birê axretê me bir̂îye nasîye,
2 Îlahîyo te ez sotim ber wî livasîye,
3 P'ak zebûne du p'a p'êxasîye.

S. 18
1 Zebûne te, me zebûn,
2 Te ez e'fir̂andim nebûn,
3 Yêqîn xêr-gunê me destê te bûn.

S. 19
1 Destê te digrim xêran û gune,
2 Ĥemetîya te heve ji mer̂a,
3 Şemezer nevim ji P'adşayê xwer̂a.

---
[53] *ca*

S. 20
1 Îlahîyo, ezî k'uhindeşim,
2 Bendê Melek'ê e'rşim,
3 Sivekê ȓabûm bêȟişim,
4 K'etime nava nivînê nexaşim.

S. 21
1 Nexaşim, k'etime nivînê,
2 Têne ser min lêzimê xûnê,
3 Mal û zêȓ naême kiȓînê.

S. 22
1 Ne mi zêȓe, ne mi male,
2 Bav dewrêşekî delîlî kale,
3 Ewledakî[54] ewî bale.

S. 23
1 Banga mine ber Ezrahîle,
2 Bav dewrêşekî kalî delîle,
3 Ewledakî ewî bîre.

S. 24
1 Çi bikim, çi bi ĉar kim,
2 Deh peza qurban kim,
3 Serê xwe şikran kim,
4 Banga Ezrahîl, Cibrahîlda ban kim.

S. 25
1 Cibrahîlo melekê mîra,
2 E'zezet, celaletê feqîra,
3 Tê berdî girtîya, azakî hêsîra.

S. 26
1 Ezim Cibrahîlê p'eȓ kuȓim,
2 Herçar qulbe ez diȋrim,
3 Ez ne hatîme novê k'esî biguhêȓim,
4 Ez hatîme bab û pisa jew dabiȓim.

S. 27
1 Ezim Cibrahîlê p'eȓ k'eskim,
2 Herçar qulbe ez qevz dikim,
3 Ez ne hatîme novê qest kim,
4 Ez hatîme ȓuȟa nefes kim.

S. 28
1 Cibrahîlo, melekê mewtê,
2 Heware şeherê giran dengê te tê,
3 Çewa zorê dibiȓî sewtê?

S. 29

---
[54] *Ewledanî*

1 Şuxul ku ji wê bû,
2 Peşka sunetê pê bû,
3 Qalib ĉe'vnêr̂îya sur̂ê bû.

S. 30
1 Sur̂a sembîlê,
2 R̂uĥ be's kir çû qendîlê.

S. 31
1 R̂uĥ ji qendîlê be's kir,
2 Xweyekî xwe wê nas kir,
3 Gîhanê xwe xirava fênî xilas kir.

S. 32
1 R̂uĥu çû, ma qedîbî qelib,
2 Hêwrîye ser me destekî talib,
3 Eva k'asa vexarîye nevî Meĥemedê bin E'wdile, E'lîê bin E'bû Talib.

S. 33
1 K'asa e'nzelî dere,
2 Vexarîye jinayî û mêre,
3 Şînekî ser min dikin çewa şêrin.

S. 34
1 Gelî yar-bira, vê yekê bifikirin,
2 Binê ez çewa bûme, ezê çewa bimirim.

S. 35
1 Te'zî kirim wê dihiştim,
2 Dame ser pûşîn dişuştim,
3 Ava germ bû pê diviniştim.

S. 36
1 K'efenê min pîvane,
2 Qerqere min bir̂îne du gaz û nîvane,
3 K'efenê min bir̂îne donzde gazane,
4 Danime nava cinîyazane,
5 Ser min digrîn wêlî û birazîyane.

S. 37
1 Ezim mîna guleke p'işk,
2 Dame ser çardarê ĥişk,
3 Birme miskenê me'ran û mişk.

S. 38
1 Dame ser çardara,
2 Hildame sisîyan û çara,
3 Birme miskanê mişkan û me'ra.

S. 39
1 Birme der mala mezin,
2 Çûk û mezin pey min dibezin,

3 Ĥemûşke xizmeta mine lezin.

S. 40
1 T'irba min hildikene,
2 Hinek digrîn, hinek dik'enin
3 Ĥemûşke xizmeta minin.

S. 41
1 T'irba min t'evav kir,
2 Mala qedîm silav kir.
3 «Silava te mala qedîm,
4 Sivĥane te melek'ê K'erîm,
5 Sivĥane te melek'ê e'rş,
6 Ser me ȓanîyane ferş,
7 Her ferşekî weke xerş.»

S. 42
1 Du kêla datînin, evaye mezel,
2 Ĥeȓîyê davêjin ser derza,
3 Xalîyê davêjin ser min, çewa lezin.

S. 43
1 Kêla serê sedre,
2 Xelqê alî xêr hat, lê hedirî,
3 Xerîba ȓakirin qedirî.

S. 44
1 Birak dive t'aqete,
2 Girîya serê min vedikete,
3 Belkî Niknikîn ser min netê

S. 45
1 Banga mine ber birê axretê,
2 Bira miȓa nek'eve i'înetê (e'nyetê),
3 Belkî Niknikîn ser min netê.

S. 46
1 Niknikîn hat û hedirî,
2 Çomexê destê wî pêt û agirî,
3 «Sam û hebeta çi digrî?»

S. 47
1 Sam û hebetê çi têne girête,
2 Çomexê destê wî agir û pête,
3 Dirêjî saltî mezin,
4 Ȓeşî weke soxin,
5 Çomexê wî ĥevtê min.

S. 48
1 Ditirsim daweşîne min wî ĥevsinde mûsî,
2 Ber diçe birq-birûsî,
3 Dil-hinavê min virda dûsî.

S. 49
1 Te ĉe'vê mêra dîyê,
2 Dolavê aşa mestire serîyê,
3 Min dixure t'et'erîye.

S. 50
1 Te ĉe'v mîna ĉe'vê mêra,
2 T'ilî not'lanî bêra,
3 Neynûk not'lanî k'êra,
4 Wê nave tiştekî navêjin xudanî xêra.

S. 51
1 Te ĉe'v not'lanî t'as,
2 T'ilî not'lanî r̂isas
3 Neynûk not'lanî de's,
4 We navê xudanê xêra heq dinas.

S. 52
1 Te ĉe've r̂eşin mînanî feqîr,
2 Şê biske r̂eşin mînanî herîr,
3 Bandê bivînin dîndara mîr.

21. Beyt'a nevîyê ometê[55]

S. 1
1 R̂ojekê r̂ojane,
2 Nevî Me'mede E'lîyê E'mer, Abûbek'ir E't'mane.
3 Nevîyê ometê go: «Îro gîhanê min girane.»

S. 2
1 R̂ojekê madere,
2 Sur̂ bidin xebere,
3 Go: «Werin em her̂in gîhanê nevîyê ometê bidin bang û sere.»

S. 3
1 R̂ojekê civate,
2 Sur̂ bidin ĥikyate,
3 Go: «Werin em her̂in gîhanê nevîyê ometê bidin bang û serate.»

S. 4
1 Nevî Medînê wedwastîya,
2 Çendik çend se've pêşva dadiwastîyan.

S. 5
1 Nevî Medînê r̂abû,
2 Çendik çend se've [y]a pê bûn,
3 Sitq û bawerîkê lew cihê (şihê?) bûn.

---
55 [29] (388-392) (1697)

S. 6
1 Qudreta yekî ĥale,
2 Nevî çûye male,
3 Nevî nexaşîke bedĥale.

S. 7
1 Nevî go: «E'yşê,
2 Ȓave ȓaxe xalî û ferşa,
3 Îro gîhanê nevîyê ometê dêşe.»

S. 8
1 E't'man dice'dîne wêye,
2 Digrî şevê û ȓojêye,
3 Go: «Ya Ȓebî, heve nevîyê ometê îjar jî ȓave p'êye?»

S. 9
1 We divêje Abûbek'ir,
2 Go: «Nevîyo, çî [y]a te me kir,
3 Te me te'l kirîye şîrin û şekir.»

S. 10
1 E'mer deng dike bi zere,
2 Go: «Xazil ez bimȓema li here,
3 Nevîyê ometê ȓabîya nava ometa xwe silamet û xêre.»

S. 11
1 E'lî go: «Nevîyo, tuyî îmanê minî ȓast,
2 Ez wî kim, Mekke û Medînê dibîrast,
3 Tu ȓave, ez dewsa te nivase.»

S. 12
1 Nevî go: «E'lîo, herça wa divêje wa nave,
2 Wekî eva dinîya hana t'emam cimĥave,
3 T'emam ȓake ȓawastave,
4 T'ivdîra jorê Xwedê bike, jêrê betal nave.»

S. 13
1 Nevî go: «Wesyeta me nekine bire,
2 E'mer têkne mîre,
3 Abûbek'ir têkne wezîre,
4 Daynin ser t'extê zêȓîne,
5 Bira pê tuave Mekke û Medîne.»

S. 14
1 Fetme go: «Bavimo, nûrîne,
2 E'lî, E'mer mêrne stûrin,
3 Pêşîmama bavê min nakine qebûlin.

S. 15
1 Nevî go: «Wesyeta mine weye,
2 Herça ȓoja bive înî xubreye,

3 Pêşîmamê cimlî se'va dîsa bavê teye.»

S. 16
1 Bilêlê Ĥeveşîye,
2 Ber derê Fatmêr̂a meşîyê,
3 Gazîke te'l r̂ahiştîyê

S. 17
1 Fatme derk'et,
2 Neder bi neder k'et,
3 Sam-hêbeteke giran ser k'et.

S. 18
1 Fatmê go: «Bilêlê Ĥeveşîyê,
2 Tu wî kî Îlahîyê,
3 Tê bêjî mi r̂astîyê,
4 Çika gazîye te'l ser çiyê?»

S. 19
1 Bilêl go: «Fatmê r̂ave,
2 Mi ter̂a anîye xeber û cave,
3 Îro bavê teyî ber ĥesave.»

S. 20
1 Bilêl go: «Fatmê were,
2 Mi ter̂a anîye cav û xebere,
3 Îro bavê teyî ber deftere.»

S. 21
1 Fatme dike dilezîne,
2 Milê Ĥesen, Ĥusêyîn digre xwer̂a tîne,
3 Berê axî Cibrahîlê axîyê datîne,
4 Go: «R̂uĥê Ĥesen, Ĥusêyîn bistîne,
5 R̂uĥê nevîyê ometê bibexşîne.»

S. 22
1 Fatmê go: «Bavimo nûranîyê,
2 Mêvanê teyî p'ewastîyayî k'îyê,
3 Saw-hebeta wî gîhanê min girtîyê.»

S. 23
1 Fatmê go: «Bavimo nûrîne,
2 Ez mêvanê te t'u se'ba naşêvînim,
3 Ezê naşême ĉe'va ber hilînim.»

S. 24
1 Nevî go: « Fatmê, dota minê,
2 Mêvanê min axî Cibrahîle û mifteyî k'ilîle,
3 Hatîye telbîyê r̂uĥê Îbrahîm Xelîle.»

S. 25
1 Go: «Mêvanê min axî Cibrahîlê e'rşane,

2 Nazil bîye e'rdane,
3 Hatîye ȓuĥê bavê te bûye mêvane.»

S. 26
1 Nevîyê xadim di nave,
2 Duşemîyê bûye ze'va,
3 Duşemî jî bû t'evave.

S. 27
1 Culê e'rdê culave,
2 Ȓefê teyra t'ev berdane,
3 Go: «Yê mîna nevîyê ometê fênîya mîra qedem hildane nave.»

S. 28
1 Ewin horîyê mene nûranî,
2 Ewin jî xemlê zêȓîn sere xwe danîn,
3 Ew jî digrîn pey ĥebûbê Ȓeĥmanî.

S. 29
1 Ȓo derk'et ximam li berda,
2 Lê kirîye te'rî ĥemû cîye, ĥemû e'rda, ĥemû kesa,
3 Yê weke bava, yê weke pisa,
4 Yê weke nevîyê ometê qedem hildane ji miclisa.

22. Dirazge[56]

S. 1
1 Amîn, Amîn, Amîn!
2 T'ubareke Eladîn, Amadîn Hebatîn, Babadîn, Şemsedîn, ezîz melek' Ferxedîn,
3 Şêxşimsa qulpe qewata mine dîn,
4 Xêrê bidin, şeȓê welgeȓîn.

S. 2
1 Şêxşimso, malê ĥetanî malê,
2 Şêxşimse xudanê sîqalê,
3 Şêxşimsê xwe nabiȓim xîyalê[57]

S. 3
1 Şêxşimso, stûnê ĥetanî stûnê,
2 Şêxşimse xudanê xezînê,
3 Şemsê xwe nabiȓim nasînê

S. 4
1 Derecê ĥetanî derecê,
2 Şêxşimse xudanê ferecê,
3 Emê heȓne dewsa damya Şêxşims, dewsa Lalişê, Zimzimê, qubildorê, şîlanê, merbexê ĥecê.

---

[56] [29] (392- 400) (1698)
[57] *sîqalê*

S. 5
1 Ya R̂ebî[58], ĉirê te guȓî nîvim,
2 Mûsatê te danîvim,
3 Destê te ser e'debîya Şerq, Şe'm[59] werkirîve,
4 T'acê xelîfeta sere şêx Simayîlê E'nzelî qedîmve.

S. 6
1 Ya R̂ebî, xatira navê xwe kî,
2 Nûra xwe kî, r̂e'ma xwe kî,
3 Xatira Tawisa qedîm kî.

S. 7
1 Def û şivav, tîn û zivav,
2 Îxnî, muxnet, saz û t'embûr.
3 T'embûrê xweş têne denge,
4 Ya R̂ebî, ewe ji yîêrênê tê nûrê çêkirine.

S. 8
1 Ya R̂ebî, xatira stîya Tawis, stîya Şexsî, stîya Mewuj kî,
2 Mewuj nabzibare,
3 E'zmana hatîye xare,
4 Mêra pê kirîye maş û fitare.

S. 9
1 Ya R̂ebî, xatira qubildorê,
2 Berê şivekê, berê faxil, destê k'esk kî,
3 Ya R̂ebî, xatira ĥezar yek navê xwe kî,
4 Xatira du ĥezar du navê xwe kî,
5 Xatira sê ĥezar sê navê xwe kî,
6 Xatira xas û qelenderê diwana xwe serenser kî,
7 Ya R̂ebî, xatira Îsîbîya, Omerê xala, gavanê Zerza kî,
8 Ya R̂ebî, xatira şêx Ĥeȓanî, şêx Fe'ran, melek' Birûs, melek' Zeydîn kî,

S. 10
1 Ya R̂ebî, xatira şêx Mendê p'adşa, Xatûna Ferxa, Mendê Bedir, E'bû Sefa, E'bû Cefa, şayê Merda, şayê K'ermanşayê, qûlê şayê K'ermanşayê, Şemsê mewêlî kî.

S. 11
1 Ya R̂ebî, xatira nevî horîya, navî Dawid, nevî Zenk'er, şêx Ce'fûr kuȓ, miskîn T'ajdîn, şêx Cencerê kî,
2 Mîrê teveka Şamê, girtîyê Şamê, ûlecamîya Şamê, berê şivekê, berê faxil, deste kesk kî.

S. 12
1 Ya R̂ebî, xatira şêx Brahîmê, xitmê tuavê, toqe dinê ĥerçar[60] qulba kî.

S. 13
1 Ya R̂ebî, xatira Şîxisin, Şerfedîn, şêx Babikê, Mendê Şîrin, Mendê Takil kî.

---
58 *yaȓebî*
59 *Şe'm*
60 *ĥerçar*

S. 14

1 Ya R̂ebî, xatira Şêxûbek'ir, Abûbek'ir, Sorê Sora, Abûbek'irê sedîq kî.

S. 15

1 Ya R̂ebî, xatira Şems û Ferx kî,
2 Xatira Nasirdîn, Sicadîn kî,
3 Mîr Ĥesen Maman[61], xitmê çila[62], p'îr Sinî Be'rî, p'îr R̂eşîtê Mêrevê, bîrk'ao navkur̂ê feqîrê navkur̂ê, jît gulîyê melek' Ferxedîn, gulîyê ĉîyayê Fexrê, çil keĉê be'rî kî.

S. 16

1 Ya R̂ebî, xatira Alkê ber xezala kî,
2 Xatira her ĥevt kur̂ê pîrê kî,
3 Dane de'ska xwe ber zevîyê cihê sekinîn.

S. 17

1 Ya R̂ebî, xatira melek' Ce'fî, dewrêş Cefî kî,
2 Xatira nefûsa her ĥevt kur̂ê pîrê kî,
3 Ya R̂ebî, xatira Ezdene mîr, Qereçerî, qere Firqan, mîr Denûn, Xezalê,
4 Herda ser ĉîyayê E'rafetê mirazê xwe te xwestin.
5 Ew qenĉê te bûn, te mirazê wan kir,
6 Ew gihîştne mirazê xwe.
7 Mirazê me hîvîya te, gumana me r̂e'ma te.

S. 18

1 Ya R̂ebî, derdi[m], mendi[m], tu xwedayî,
2 K'esîs xeberim tu xwedayî,
3 Ĥeqet şikir tu xwedayî,
4 Tu xwedabenda wezendî,
5 Xwedabendê nûr, îman,
6 Tu xwedabendê dîn dirusta,
7 Tu xaliqê şyar û mesta,
8 Xaliq tuyî, p'ir̂ usbetî,
9 Usbet ji nave ter̂a.

S. 19

1 Ya R̂ebî, xatira ĉîyayê E'rafetê, ĉîyayê Şerefatê,
2 Ĉîyayê Şerefatê, ĉîyayê Tût, Sîna, ĉîyayê Ce'filqaf kî.

S. 20

1 Ya R̂ebî, xatira şêx E'bd il-Qadir[63] Gêlanî kî,
2 Xatira E'bd il-Qadir R̂eĥman kî,
3 Xatira şêx Dewrêşa, xatira şêx Ĥesen Besrayê kî.

S. 21

1 Ya R̂ebî, xatira Cinteyar, p'îr Ewîdîyê, p'îrê Bû, p'îrê Dirbê, p'îrê Devê, p'îrê Ĉêlê, p'îrê K'emal, şêxê Cemal kî.

S. 22

1 Ya R̂ebî, xatira Ĥusêyînî Ĥelac, Miseînê Ĥelac, Denûnî Misir, Seydîn,

---

[61] *Ĥezmaman*
[62] *ĉêla*
[63] *A'dil Qadil*

Misêwdîn, Seydilxew, Seydilbedew, Meĥemedê Qewxesiz kî.

S. 23
1 Ya R̂ebî, xatira ĥesretî[64] *Fesil kî,*
2 Xatira tî[y]a ĥesretî Fesil kî,
3 Xatira şivka ĥesretî Fesil kî,
4 Xatira k'ûzkê ĥesretî Fesil kî.

S. 24
1 Ya R̂ebî, xatira Mûsilê E'nzelî, şêx Qadirê R̂eĥmanî, Xecîcê Balûlî zane, Bazîdê Bestamî kî.

S. 25
1 Ya R̂ebî, xatira şêx Cinetê Şiblî, Dawidê T'ixûbî, Merûfê K'erxî, Banîrê Muxdar, R̂evîya E'debî, Sînî nexel kî.

S. 26
1 Ya R̂ebî, xatira Ĥesen Deqîq, ĥecî[65] *Şîrin, Ĥesen Çikêr, Ĥesen Meman, Ĥesene kî.*

S. 27
1 Ya R̂ebî, xatira şêx Xidirê Şemse, şêx E'vdalê Şemse, şêx Amadê Şemse, şêx Babadînê Şemse, şêx Babikê Şemse, şêx Tokilê Şemse, şêx Hevindê Şemse, şêx Ĥesenê Şemse, şêx Alê Şemse kî.

S. 28
1 Ya R̂ebî, xatira p'îr Xemsî, şêresîyarê Bêbanî, Şîxadî, şêx Simayîlê E'nzelî kî.

S. 29
1 Ya R̂ebî, derdim, mendim tu qirar,
2 K'esîs xeberim tu qirar,
3 Ĥeqet şikir tu qirar,
4 Tu xudabendê wezendî,
5 Xudabendê nûr îman,
6 Tu xudabendê[66] *dîndurista,*
7 Tu xudayê şar û masta,
8 Xaliq tuy p'îr̂ usbetî,
9 Uzbet lazime nave ter̂a.

S. 30
1 Ya R̂ebî, xatira dewrêş Gurgîn kî,
2 Xatira dewrêş Çingîn kî,
3 Xatira dewrêş R̂et'wan kî,
4 Xatira dewrêş Siĥîm kî,
5 Xatira dewrêş Unt'ûs kî,
6 Xatira dewrêş Qut'ûs kî,
7 Xatira dewrêş Adem kî,
8 Xatira dewrêş Dinê kî,
9 Xatira dewrêş R̂iĥîm kî,
10 Xatira dewrêş E'rd kî,

---

[64] *Ĥesret*
[65] *Ĥecî*
[66] *dudabend*

S. 31
1 Ya R̂ebî, xatira merge Memed xunav kî[67]*,*
2 Berxa Mamedê Berxê, gayê Cimcime sult'an, ĉêle Uzêr p'êxember, mîyê K'alî kî

S. 32
1 Ya R̂ebî, xatira dîwana Qûmî Biqa kî,
2 Xatira e'rş û k'ursî, ga û me'sî kî,
3 P'îr I'ns, p'îr Mûc, p'îr Tûs kî,
4 Quva felekê, mêrê quva felekê kî.

S. 33
1 Ya R̂ebî, xatira istîyê kî,
2 Xatira istîyê Gulan kî,
3 Xatira istîyê Bilxan kî,
4 Xatira istîyê E'reb kî,
5 Xatira istîyê Merqebes kî,
6 P'îra Hêşim, p'îra Mena, p'îra Fet kî.

S. 34
1 Ya R̂ebî, xatira Cinî cin, K'ok'evî cin, Mamedî cin, Tûrî cin, Xyarî cin, K'okî cin, Sixrî cin, cin Teyar,
2 Xatira donzde p'adşê Acinya,
3 Xatira donzde quvê Acinya kî.

S. 35
1 Ya R̂ebî, xatira R̂eca, Weca kî,
2 Xatira Ayîc, Zayîc kî,
3 Mişqîn Cibrî kî,
4 Xatira E'caz Mebtûl kî,
5 Xatira Bîdlîs fariz kî,
6 Xatira Ĥemze Avas kî,
7 Xatira melek'ê Xas kî,
8 Xatira melek'ê We'swe's kî.

S. 36
1 Ya R̂ebî, xatira r̂oja dur̂ê kî,
2 Xatira herçar dergê dur̂ê kî,
3 Xatira herçar yarê dergê dur̂ê kî.

S. 37
1 Ya R̂ebî, xatirê wê r̂ojê kî, dinîya be'r bû,
2 P'adşayê min t'extê xwe ser danî,
3 K'as û badî ser r̂astkirin.

S. 38
1 Ya R̂ebî, xatira wê r̂ojê kî,
2 Xatira wê be'rê kî,
3 Xatira wan k'as û badîya kî,
4 Xatira emîn Cebrahîl kî.

---
[67] *Merge Memedxunavkî*

S. 39
1 Ya Ȓebî, xatira ȓojê mork'evê kî,
2 Xatira herçar dergê mork'evê kî,
3 Xatira qerewilê mork'evê kî.

S. 40
1 Ya Ȓebî, xatira wê ȓojê kî,
2 P'adşayê min mork'evê dibû sîyare,
3 Lê geȓîya çar kinare,
4 Lê seyîrîn herçar yare,
5 Kanîya Sipî, gelîyê Lalişê cekinî, got: «Heqû ware[68].»

S. 41
1«Heqû ware» - got û sekinî,
2 Havên avîte be'rê, be'r meyînî,
3 Dûxane jê duxunî,
4 Wê duxanê çarde tevekê e'rd û e'zman jê nijinîn.

S. 42
1 Ya Ȓebî, xatira mêrê Ȓohlat, Ȓoava kî,
2 Xatira quba Şêxsê Batê,
3 Xatira ȓoja Beyt il-Farê[69],
4 Ĥewşa Şêxşims dara gulĥinarê kî.

S. 43
1 Ya Ȓebî, p'ira Selatê sore zerê,
2 Bîna misk û mawerê,
3 Dîndara Şêxşimsê min çêtire mal û sere.

S. 44
1 Ya Ȓebî, p'ira Selatê sore û k'eske,
2 Ber diçe mawer û miske,
3 Dîndara Şêxşimsê min çêtire mal û ȓisqe.

S. 45
1 Ya Ȓebî, xatira mezela kekê E'zîm kî,
2 Xatira zêwa Omerê xala,
3 Ziv quvê gelîyê Lalişê kî,
4 Cîyê xasa, qenca, qelendera, e'wlîya, e'libîya,
5 Cem te maşe, berete, qedre, qîmetin.

S. 46
1 Ya Ȓebî, xatira gelîyê Lalişê kî,
2 Xatira sêsid şêst û şeş quvê gelîyê Lalişê kî,
3 Xatira dar û berê gelîyê Lalişê kî,
4 Xatira cews û ȓewaqê gelîyê Lalişê kî,
5 Xatira gelîyê Lalişê seranser kî.

S. 47

---
[68] *Heq û ware*
[69] *Beytilfar*

1 Ya Ȓebî, xatirê dirazga Şêxşims kî,
2 Xatira awa dua', ewa dirazga,
3 Dua'yê dua' qebûla,
4 Ew xas, ew qenc, cem te qedre, qîmetin, maşê beratin,
5 Xatira wa xasa, wa qenca, wa berate kî.

23. Beyt'a Gilavîyê[70]

S. 1
1 Hatîye qasidê ĉîyane,
2 Werê emê bikin xeberiyane,
3 Ax li minê, seraye rê me biryane.

S. 2
1 Hatîye qasidê derda,
2 Soranîkê sore berda,
3 Ax li minê, ȓeşxeteke ȓeşe serda.

S. 3
1 Hatiya qasidê zêy,
2 Ȓeşxeteke ȓeşe lêy,
3 Ax li minê, nave Gilavîya mine lêy.

S. 4
1 Ezê wê ȓeşxetê dixûnim,
2 Qe t'î p'ak tê navînim,
3 Divêjim, berê xwe didime, pişta xwe lê vedgeȓînim.

S. 5
1 Go: «Herê boro, e'slê teyî xas,
2 De tu bajo qewata Xidirnebîy, Xidirilyas,
3 Ax li minê, t'irba ẍerîba mi durva bike nas.»

S. 6
1 Çume ĥafa goȓistîne,
2 Pirsekê xastye dergewîne,
3 Ax, go: «Gelo t'irba ẍerîba k'î bi k'îne?»

S. 7
1 Çume ĥafa goȓêstanî,
2 Pirsekê xastye dergiwanî,
3 Ax, min go: «Gelo t'irba ẍerîba min k'îjanî?»

S. 8
1 Derê t'irbê li min vekir,
2 Gilavîyê ax û berê sarda ȓeng guhêȓî bû, min nas nekir,
3 Ax li minê, Gilavîyê xeyîdî pişt min vekir.

[70] [29] (400-403) (1699)

S. 9
1 Mîr go: «Qudreta yekê di Ẍefûrê,
2 Ĥafa t'irba Gilavîyê min k'işîya nûre,
3 Eva yeka ne qebûle».

S. 10
1 Qudreta yekê di Ȓeĥmanê,
2 Ȓuĥê hatîye dest û p'iyanê,
3 Gilavî ȓûniştîye mîr ĥewasȓa dike xeverdanê.

S. 11
1 Mir go: «Gilavîyê ji Suxinê
2 Hela bêje pirsa vê gotinê,
3 Hela çika çi ĥewalê te mirinê?»

S. 12
1 Mir go: «Sed ĥeyfa teyî dêmê narî,
2 Geȓdenê morî mircan û k'aribarî,
3 Ax li minê, ew jî çûne ax û berê goȓane tarî».

S. 13
1 Mir go: «Gilavîyê sed ĥeyfa te wî devî, wa dirana,
2 Te wî morîya, wî mircana,
3 Sed ĥeyfa te, tu jî çûyî ax û berê goȓistana».

S. 14
1 Gilavîyê go: «Mîro, te ez hênare,
2 Ne ez nava zêȓ û zîvda wez dijbare,
3 Te ez destê zalimeke zalva dispare,
4 Evê zalima ber serê siva da min k'ase je'ȓe.

S. 15
1 Go: «Ĥîjde şevê havînê,
2 Nexaşbûm, k'etime nav nivîne,
3 Ax li minê, qe nehate ser min lêzimekî xûnê.»

S. 16
1 Go: «Hîjde şevê havînê jimare,
2 Min ne xarîye, ne vexare,
3 Ax, xurê xwe av û hêsirada dubhare.»

S. 17
1 Mir go: «Gilavîyê, xazil[71] *tu bihatay li k'irînê,*
2 Min berenberî te zêȓ bavîta nav mêzînê,
3 Bona di qirara vê evînê.»

S. 18
1 Gilavîyê go: «Mîro, heȓe, bira tuyî xaş bî,
2 Sorgulaneke nava baẍane geş bî,
3 Bira cîyê Gilavîyê ax û feş bî.»

---

[71] *xazil*

S. 19
1 Gilavîyê go: «Mîro, her̂e bira tuyî saẍbî,
2 Sorgulaneke nava baẍbî,
3 Bira cîyê Gilavîyê xalî, ax bî.»

S. 20
1 Mir go: «Bero, li ser bera,
2 Tu Xwedêkî, p'êẍembera,
3 Tê ax û berê sarda xirav nekî xweş nedera.»

S. 21
1 Mir go: «Her̂e boro ser sêk'înê,
2 Tu Xwedê kî, vê Ya Sîn̂ê[72],
3 Tê Xweda xirav nekî ĉav û birîyêd belek vê nevsînê».

S. 22
1 Li dua'yê van qenca, li van xasa,
2 Gilavî bû sitîkê, çû malî Şemsa.

24. Beyt'a E'lî şêrê Xwedê[73]

S. 1
1Sahba kir leşkere,
2 Çû ser kela k'afire,
3 Dîna xwe dayê gewrekî wê hazire.

S. 2
1 Gewrekî çim-çim dibijartin,
2 Serê r̂îya vedişartin,
3 Hin dikuştin, hin diperatin.

S. 3
1 Ĥesen, Ĥusêyîn girtin,
2 Gelîya war kirin,
3 Kela mêzînda xar kirin,
4 Go: «Hûnê virada bin, ĥeta r̂oja dimirin.»

S. 4
1 Çi sibeke nehîne,
2 Digrî, E'yş, Fat û Zîne,
3 Seva herd kur̂ê E'lîne.

S. 5
1E'lî dihate male,
2 Fatmê[74] pêr̂a şer̂ û qale,
3 Gate: «Te girtî kirine zîndanê»,

---

[72] *asîn*
[73] [29] (403-410) (1700)
[74] *Fatime*

4 Ew Fatme dêm şelale.

S. 6
1 Ew Fatme dêm biĉûke,
2 Digeȓe sûk bi sûke,
3 Unda kirîye du biĉûke.

S. 7
1 Çi sibeke zûye,
2 E'lî şûştîye dest û ĉe'v û ȓûye.

S. 8
1 Ço cem nebîye,
2 Go: «Ya E'lîye,
Xebera xwe bêje hêdîye.»

S. 9
1 Go: «Xebera min nave hêdî,
2 Feleka min mihêdî,
3 Ezê heȓme xiraba Amêdî.»

S. 10
1 Go: «Neçe, leşkera te bideme»,
2 Go: «Leşker nayêne birinê,
3 K'afirê min binzilzilin,

S. 11
1Wê derê kela[y]ê mi girtin,
2 Wê Ĥesen, Ĥusêyîn yan bikujin,
3 Yan jî têda vê bimirin.»

S. 12
1 E'lî anî bîraste,
2 Çil sendoq pîraste,
3 Ĥeyştê e'shebe nav nivaste,
4 Gemî çêdikir, ȓûyê be'rê dixeste.

S. 13
1 E'lî sîyarê Werdekê,
2 Bar dike erdekê,
3 Datîne mêrga mîr, dusekê.

S. 14
1 Badîn wêda dihate,
2 Şeȓe, qate-qate,
3 Divê: «Ew k'îye merga mîr danîye?
4 Teyr teyrtîye xwe difiȓe,
5 Ez baska lê dibȓim.»

S. 15
1 E'lî go: «Gewrî mezino,
2 Bes te'na bidî mino,

3 Xo tu ne mêrî, ez jino?»

S. 16
1 E'lî ber xwe ĉe'wan dî[75] pişte,
2 Badî e'rdê dixiste,
3 Sê kit p'arasî zikda dişkênande,
4 Dest da ĥemla, dêstda bisulman bû.

S. 17
1 E'lî go: «Welle, Bille û T'ille,
2 Tişte destê min hilê,
3 Ezê te têkme mîr, daynime serê kelê.»

S. 18
1 Go : «Heȓe bêje mîr ewe misirê qazî,
2 Digeȓe çerx û bazî,
3 Ça k'efa mîr bixazî.

S. 19
1 Bêje mîr ewe misirê qata,
2 Digeȓe çerx welate,
3 Mîrê bîne te jî, didine maş û xelate.»

S. 20
1 Badî diçe mîr dipirsîye,
2 Go: «Mîrê min ewe misirê qazî,
3 Digeȓe çerx û bazî,
4 Ça k'efa mîr bixazî.

S. 21
1 Ewe misirê qata,
2 Digeȓe çerx welate,
3 Mîrê bîne te jî didine maş û xelate.»

S. 22
1Mîr go: «Heȓe bêje p'elewanî,
2Bira xwe neke zore,
3 Bira barke were jore.»

S. 23
1 Go: «Heȓe bêje p'elewanî,
2 Bira xwe neke bar giranî,
3 Bira barke bê xan û manî.»

S. 24
1 Hat gotê, E'lî bar kir hat,
2 Go: «Ew hêstirê bav k'ulabe,
3 Xwe da dergê deȓabe,
4 Têda niȓîya E'merî bin Xeteve.

---
[75] *ĉe'wandî*

S. 25
1 Ew hêstirê bav k'ere,
2 Xwe da dergê dere,
3 Têda nir̂îya E'mere.

S. 26
1 Dergewan dergê E'mer nas kir,
2 Go: «Ne gur̂îna e'wra bû,
3 Ne nir̂îna şêra bû,
4 Lê dengê E'merê cêyran bû.»

S. 27
1 E'lî ser mile xwer̂a fikirî,
2 Badî xulqê xwe kirî.

S. 28
1 E'lî ço cem dergevanî,
2 Go: «Tu xayê xwe û çend serîyanî,
3 Tu divêjî evî bisurmanî[76]?»

S. 29
1 Qudreta yekê Xefûre,
2 E'lî du t'ilî dane jûre,
3 Serê dergevanî fir̂and, avîte gelîyê k'ûre.

S. 30
1 Mîr E'lî pirsîye:
2 «Ĥîla te çîye,
3 Te serê dergevanê min fir̂îye?»

S. 31
1 E'lî go: «Mîrê min k'emk'er têne k'aşa,
2 Ĥdê k'eran û ceşa,
3 Yê usa çine ber dergê mîran û p'aşa?»

S. 32
1 «Mîrê min - go - yê k'emk'er têne zevîya,
2 Pîr diçine dox t'eşîya,
3 Yê usa dergevan tînin dikine tewaşê îgirmîya.»

S. 33
1 E'lî deh û du gul hildavêtin,
2 T'ilîyê xwe pêr̂a dimêtin,
3 K'afira xelat dir̂êtin.

S. 34
1 K'afir E'lî şik k'etîye,
2 Go: «Ĥunurê wî bîna ĥunurê E'lîye,
3 Lê E'lî careke, ez du care E'lîme.»

---
[76] *bi surmanî*

S. 35
1 E'lî go: «Mîrê min tu bawarî nayne yêqîne,
2 Heȓe du ĉêjkê misurmana miȓa bîne,
3 Ez sere wan pêş teva hilqetînim.»

S. 36
1 Çon Ĥesen, Ĥusêyîn anîn wêva,
2 Qeyd û zincîr pêva.

S. 37
1 Go: «Mîrê min girtîyê te evin?
2 Ella neke evana ber şûrê min k'evin,
3 Ewan bive ĥimamîşke.

S. 38
1 Naz û ne'met pêde,
2 Şûrê hêşîn hespa lêde,
3 Subekê min û wana ȓûyê hevde.»

S. 39
1 Ĥesen, Ĥusêyîn birin hemamê ĥimamîş kirin,
2 Naz û ne'met lêdan,
3 Hespê bedew pêdan.

S. 40
1 K'afir go: « E'lî ȓeşekî min heye mixarê,
2 Dioȓe mine e'wrê baharê.

S. 41
1 Ĥevt dik'işînin sere,
2 Ĥevt dik'işînin hevsare,
3 Ĥevt jî ji mixarê derdixînin dere,
4 E'lîyê nizanim lê bike ĉare?»

S. 42
1 E'lî go: «Berde min qalê,
2 Ĥekî E'lî kire ĉarê,
3 Yanê E'lî ber wî bêzare.»

S. 43
1 Sibekî ĥeta êvarê,
2 K'afira meydan bijarê.

S. 44
1 Ĥevta k'işand sere,
2 Ĥevta k'işand hevsare,
3 Ĥevta jî [ji] mixarê derxist dere,
4 Berdane E'lî şêȓe.

S. 45
1 E'lî ȓeş ȓabûne heve,
2 E'lî ber xwe k'işand Zilfeqare,

3 R̂e'nê k'afir qut kir yek care.

S. 46

1 Ew k'afirê dîn mûye,
2 R̂e'nê xwer̂a diçûye,
3 R̂e'nê xwe E'lî wer dikire.

S. 47

1 Ew k'afirê dîn siste,
2 R̂e'nê xwer̂a diher̂iste,
3 Gihîşte E'lî k'olemiste.

S. 48

1 Quran k'itêba hebû,
2 Wekî E'lî çil şevî ber wî guhî ker̂ bû.

S. 49 ?

1…………………………………..???

S. 50 ?

1……………………………………???

S. 51

1 K'afir çû ĥîla kir,
2 Ĥevt ĥodazirî li xwe kir,
3 Beraşekî mermerkirî ser kir,
4 Teze hat E'lîr̂a şer̂ kir.

S. 52

1 E'lî k'afir t'eze r̂abûne hev r̂ike,
2 E'lî avîte k'afir Zilfeqarê kinike,
3 Ĥevt ĥodazirî, beraşe mermerkirî bir̂î ĥeta gelîyê berike.

S. 53

1 E'lî go: «Elle û Ek'berî,
2 Wekî te neda ber şeşp'er̂ê zerî,
3 Minê qot kira pişta ga û me'sî,
4 Wekî dinîya serî.

S. 54

1 E'lî gote E'mere:
2 «Tu derge bike sefere,
3Xwe bide bere.»

S. 55

1 K'afir anî ĥîle kir,
2 Pîrek kire dêleke gur̂î çêkir,
3 T'oximê k'afir ĥûrê genî kir,
4 Anî ber E'mer̂a derger̂a derbaz kir,
5 T'oximê k'afir dine wer kir.

S. 56

1 E'lî hate ba E'mere,
2 Go: «Te derge řind kire sefere?»

S. 57
1 Go: «Dêleke guřî ĥûrekî guřî,
2 Dergeřa t'enê derk'etine dere.»

S. 58
1 «Aha, - E'lî go – te t'oximê k'afir,
2 Dîsa dine bela kir,
3 E'lî kir nekir îdî ĉar pê nekir.

S. 59
1 Ĥesen, Ĥusêyîn hatin wêva,
2 E'lî, E'mer abşûn pêva,
3 Badîn kirine mîr, danîne sere kelêve.

S. 60
1 Řeş řevî, k'ete pişt demir qap'îda,
2 Wekî řeş řave ji mixarê derî serder, binder polane.

S. 61
1 Gava serderê ber nizdê t'ivinga bimaşe,
2 Bindarê ber gîzmê sola bimeşe,
3 Hingê k'afirê dîsa dinê altke.

E'lî dengê xwe weke zîře misqalekê dide quling, baharê wexta diçe zozana dike qîřîn, birîna k'afir diaxibe: «E'lî hê saxe». Payîzê quling dadigeře beřîyê dîsa dike qîřînî, k'afir dîsa dive: «E'lî saxe», ditirse û ji mixarê derna[y]ê.

25. Beyt'a Îbrahîmê bira[77]

S. 1
1 Řojekê řojane,
2 Îbrahîmê bira řabûye ser banane,
3 Qurana mezin danîye ser çokane,
4 Divê: «Dayê sere min dêşe ber mêvane.»

S. 2
1 Divê Axî Cibrahîlê Axîye,
2 Fiřî, çû bihişta baqîye,
3 Bûye mêvanê Nebîye.

S. 3
1 Lê Fatimê dilbirîne,
2 Cahabekê bide dewrêşê Medînê,

[77] [29] (410-414) (1701)

3 Divê Îbrahîmê bira me qelandîye dengê Quranê, sewta Ya Sînê[78].

S. 4
1 Divê: «Lê Fatimê dil kovanê,
2 R̂abe cahabekê bide dewrêşê dîwanê,
3 Îbrahîmê bira me qelandîye dengê Ya Sînê, sewta Quranê.»

S. 5
1 Nevî dive: «Bilêlî Ĥebeş, bike, bilezîne,
2 Xwe Mêdînêr̂a bigehîne,
3 Bêje Fatimê, bê Îbrahîmê bira nexaşe, ĥalê xwe t'i nîne[79].»

S. 6
1 Bilêlî Ĥebeş dike, dilezîne,
2 Xwe Mêdînêr̂a digehîne,
3 Fatim dûrva Bilêlî Ĥebeş dibîne,
4 Xwe Bilêlî Ĥebeş digehîne.

S. 7
1 Divê: «Bilêlî Ĥebeş, tu wî kî Îlahîye,
2 Tê mir̂a bêjî pirsa r̂astîye,
3 Qe ĥalê Îbrahîmê birayê min çîye?»

S. 8
1 Bilêlî Ĥebeş go: «Ezî wî kim Îlahîye,
2 Ezê ter̂a bêjim pirsa r̂astîye,
3 Îbrahîmê birayê te dêşe dest û ser û p'êye,
4 Dibe tu bigihîjî sere,
5 Dibe tu negihîjî sere.»

S. 9
1 Fatim dike, dilezîne,
2 Ĥesen, Ĥusêyîn herdu kur̂ê xwe mal tîne,
3 Xwe Îbrahîmê birayê xwer̂a digehîne.

S. 10
1 Divê: «Axî Cibrahîl, r̂uĥê Îbrahîmê birayê min nestîne,
2 R̂uĥê Ĥesen, Ĥusêyînê min ber xîne.»

S. 11
1 Axî Cibrahîl go: «Fatim ez Axî Cibrahîlê p'er̂kur̂im,
2 Şayî şalûla difir̂im,
3 Ez nehatime r̂uĥê ber r̂uĥa xînim,
4 Ez hatime destê bav û kur̂ hev dabir̂im.»

S. 12
1 Go: «Fatim ez Axî Cibrahîlê p'er̂k'eskim,
2 Ez şayî şalûla dikime qeste,
3 Ez hatime r̂uĥu ber r̂uĥa xînim,
4 Ez hatime r̂uĥê Îbrahîmê birayê te meqes kim.»

---
[78] *yasîn*
[79] *t'inîne*

S. 13
1 Fatimê go: «Bînin, bînin, darê çardarê bînin,
2 Cinîyazê Îbrahîmê bira ser daynin.»

S. 14
1 Anîn, anîn, anîn,
2 Darê çardarê anîn,
3 Cinîyazê Îbrahîmê bira ser dawastin.

S. 15
1 Go, hilda yek û du û sê û çare,
2 Birne nav mezelê girane.

S. 16
1 Fatimê go: «Daê dêranê, tirsa min me’rê beleke,
2 Ditirsim wê her̂e derê merzelê Îbrahîmê birayê min veke.
3 Me’ro, bextê tedame, çe’v û birîyê belek xwer̂a xirav neke.»

S. 17
1 Fatimê go: «Daê delîlê, tirsa min tîre’me’re,
2 Wê t’irba Îbrahîmê birayê mida her̂e xare,
3 Wê bixwe goştê nazikî nazdare.»

S. 18
1 Mişka gote van me’ra:
2 «Me her̂ne li van wara,
3 Emê bixun xwer̂a goştê nazikî nazdara.»

S. 19
1 Divê mişka gote li vî me’rî:
2 «Me her̂ne gor̂istanê giran li herî te’rî,
3 Emê bixun goştê nazikî sere zimanî.»

S. 20
1 Fatimê got: «Daê, dilê min dibêye,
2 R̂abe em serxweşîyê bidne bavêye,
3 Îbrahîmê bira t’erk kirîye dinêye.»

S. 21
1 Fatimê got: «Daê, dilê min k’îne-k’îne,
2 Îbrahîmê birayê min mirîye, bavê min t’enê dimîne,
3 Dike, nake, herd kur̂ê xwe jî anîye,
4 Nikare r̂uĥê Îbrahîmê birayê xwe veger̂îne.»

S. 22
1 Bavê Fatimê divê: «Lao, dilê min dibêye,
2 Îbrahîmê bira ço, bavê te ma t’enêye,
3 Ezê ço kim zêr̂ê xeznê, male dinêye?»

26. Beyt'a mirine nevîyê ometê[80]

S. 1
1 R̂ojekê r̂ojane,
2 Nevî Meĥemede, E'lîye, E'mere, Abûbek'ire, E't'mane,
3 Nevîyê ometê go: «Îro r̂uĥanê[81] minî girane.»

S. 2
1 Nevîo ji madera,
2 Were em sur̂ bidine xebera,
3 Werin em gîĥanê Nevîyê ometê bidin bang û sera.

S. 3
1 Nevîo ji civata,
2 Sur̂ bidin ĥikyata,
3 Werin em gîĥanê Nevîyê ometê bidin bang û serata.

S. 4
1 Nevî Medînê r̂ê bû,
2 Çendîk çend se'va a pê bûn,
3 Sidq bawarîkê a ji hev cihê bûn.

S. 5
1 Nevî Medînê wadwestîye[82],
2 Çendîk çend se'va pêjva dadwestîyan.

S. 6
1 Qudreta yekê ĥale,
2 Nevî çûye male,
3 Nevî nexaşekî bedĥale.

S. 7
1 Nevî go: «E'yşê,
2 R̂ave r̂axe xal û ferîşe,
3 Îro gîĥanê Nevîyê ometê dêşe.»

S. 8
1 E'yşê xal û ferîşe r̂axistin,
2 Be'lgî pêva hilperistin,
3 Nevîyê ometê nexaşe, navda niviste.

S. 9
1 Ewin herçar xasê ya R̂ebî[83],
2 P'evk'etin hatine ser Nevî,
3 Gotin: «Nevîo ĥemetya Xwedê mera te hevî.»

S. 10
1 Ewin herçar xasê Xefûr,

---
[80] [29] (414-417) (1702)
[81] *ruhan*
[82] *wadwastîye*
[83] *yarebî*

2 Sekinîne ber yekê jûr,
3 Go «Ya R̂ebî me herçare yekî bidî destûr.»

S. 11
1 E't'man dicedîne wêye,
2 Digrî şevê û r̂ojêye,
3 Go «Ya R̂ebî heve Nevîyê ometê vê care jî r̂ave ji p'êye?»

S. 12
1 We divêje Abûbek'ir,
2 Go: «Nevîo, çal te me kir,
3 Te me te'l kirîye şîrin û şekir.»

S. 13
1 E'mer deyn dike bi zêre,
2 Go «Xaska ez bimirama li hêre[84],
3 Nevî r̂abîya nav ometa xwe silamet û xêre.»

S. 14
1 E'lî go: «Nevîo, tuyî mamê minî r̂ast,
2 Ez wî kim[85] Mekke, Medînê di bîr̂ast[86],
3 Tu r̂abe ez t'irba teda nivast.»

S. 15
1 Nevî go: «E'lîo, herça divêje ne weye,
2 Bende heye pey bendeye,
3 Her kesek me ber dora xweye.»

S. 16
1 Nevî go: «E'lîo, herça divêje we nave,
2 Wekî eva dinîya hana gi cimĥa ve,
3 Gi r̂akê r̂ewasta ve,
4 T'ivdîra Xwedê jor bike, jêr betal nave.»

S. 17
1 Nevî go: «Bişînin Ĥesen, Ĥusêyîn bînin,
2 Ezê çend wesyeteka lê wesînim.»

S. 18
1 Nevî go: «Wesyeta min nevne bîrê,
2 E'mer têne mîre,
3 Abûbek'ir têne wezîre,
4 Bidne ser t'extê zêr̂îne,
5 Bira pê tuave Mekke û Medîne.»

S. 19
1 E'mer bira nîşanê mîrtîyê lê vin,
2 Abûbek'ir t'ûxê wezîrtîyê ber ve,
3 A cem we nûre neder ve.

---

[84] *lihêre*
[85] *wîkim*
[86] *dibîr̂ast*

S. 20
1 Fatmê go: «Bavimo, nûrîne,
2 E'lî, E'mer mêrne stûrin,
3 Pêşîmama bavê min nakine qebûle.»

S. 21
1 Nevî go: «Fatmê wesyeta mine weye,
2 Herça r̂oja bive înî û xubreye,
3 Pêşîmamê cimlî se'va dîsa bavê teye.»

S. 22
1 Bilêlê He'veşîyê,
2 Ber derê mer̂a meşîyê,
3 Gazîke te'l r̂ahiştîyê

S. 23
1 Fatmê derk'et,
2 Neder bi neder k'et,
3 Sam hebeteke giran ser k'et.

S. 24
1 Fatmê go: «Bilêlê He'veşîyê,
2 Tu Xwedê kî, Îlahîyê,
3 Gazîya te te'l ser ĥesave.»

S. 25
1 Bilêl go: «Fatmê r̂ave,
2 Mi ter̂a anîye xeber û cave,
3 Îro bavê teyî ber ĥesave.»

S. 26
1 Bilêl go: «Fatmê were,
2 Mi ter̂a anîye cav û xebere,
3 Îro bavê teyî ber deftere.»

S. 27
1 Fatmê wesilî ber derê mizgevtê,
2 Digrî xwe û ometê,
3 Go: «Dengê bavê min çû ĥeta r̂oja oxir-qîametê.»

S. 28
1 Fatmê wesilî ber derê cêmêye,
2 Digrî xwe û êmêye,
3 Go: «Dengê bavê min çû ĥeta r̂oja oxir-qêmêye.»

S. 29
1 Fatmê go: «Bavimo, nûranîyê,
2 Mêvanê teyî p'ê wewastayî[87] *k'îyê,*
3 Sam hêbeta wî gîhanê min girtîyê.»

---
[87] *p'êwewastayî*

S. 30
1 Nevî go: «Fatmê dota minê,
2 Mêvanê min Axî Cibrahîle û mifteyî k'ilîle,
3 Hatîye telbê ȓuĥê Îbrahîm Xelîle.»

S. 31
1 Nevî go: «Fatmê mêvanê min Axî Cibrahîlê e'rşane,
2 Nazil bûye ȓû e'rdane,
3 Hatîye ȓuĥê min bive e'zmanane.»

S. 32
1 Fatmê go: «Îro ȓoje ȓoja gulbave,
2 Îro ȓoje omete ze'fe,
3 Bihêl bira ȓo me heȓe ava.»

S. 33
1 Culê e'rdê culave,
2 Ȓefê teyra jev berdane,
3 Yê weke Nevîyê ometê jî qedem hildane,
4 Fênîyê mîra nave.

S. 34
1 Ewin horîyê meye nûranî,
2 Ewana xemlê zêȓîn sere xwe danî,
3 Ew jî digrîn ser Nevîê nûranî.

S. 35
1 Ȓo derk'etîye ximamê berda,
2 Lê kirîye te'rî ĥemû cîye, ĥemû e'rda, ĥemû kesa,
3 Yê weke Nevîyê ometê jî çûne ji miclisa.

27. Qewlê îmanê[88]

S. 1
1 Îmane, çi nîşane,
2 Wexta ne e'rd bû, ne e'zmane,
3 Ne dinîyaye, ne binyane.

S. 2
1 Ne bajare, ne k'inîyaye,
2 Ne mîr Biraîmê Adame, ne jî Xoȓistane,
3 Berî nod ĥezar sal kanîya Sipî qulbeye, xerqe Şîxadî şe'deye.

S. 3
1 Ȓengê îmanê çiye?
2 K'êlma e'nzelîye,
3 Suȓa şêxê Adîye.

[88] [29] (417-422) (1703)

S. 4
1 Şêxê Adî xweyî sult'ane,
2 Nav dik'irê[89] te didim beyane.

S. 5
1 Beyana nav dik'irê te dideme,
2 Wexta ne lêh hebû, ne qeleme,
3 Berî nod ĥezar sal ezî cem teme.

S. 6
1 Barî nod ĥezar sal ezî wê bûm,
2 Bê bavî, bê dê bûm,
3 Ezî qudreta P'adşê bûm.

S. 7
1 Qudreta wî P'adşayî,
2 Dame destê wî ostayî,
3 Miȓa çê kirîye xweşî[90] û şayî.

S. 8
1 Xweşî û şayîyê miȓa çê dikirin,
2 Seyîdo bin Xidiro,
3 Miȓa anî k'aseke bikiro.

S. 9
1 K'asa miȓa anî,
2 Mi xar pê dizanî,
3 Dame ser ulmekî Qat'anî.

S. 10
1 Qat'anîya we dibêye,
2 Ȓê û t'ore erk'aneke çêye,
3 Me da[91] nav dik'irê Şerfedînê dîn dibêye.

S. 11
1 Me da nav dik'rê Şerfedînê dîne,
2 Wê vê dine bive mizgîne,
3 Wê derk'evin xeybetêd terep zêȓîne.

S. 12
1 Xeybetê derk'evin,
2 Eva dinyayê levk'evin,
3 Bedêlê mêra şik k'evin.

S. 13
1 Bedêlê mêrayê bivin şike,
2 Herçê k'esê destê xwe damina xerqê Şîxadî mala Adîya bigre,
3 Sult'an Şîxadîyê mirazê wana cem xwe hasil bike.

---
[89] *dik'r*
[90] *xweş*
[91] *meda*

S. 14
1 Duȓa vê be'rê der anî[92],
2 Ser k'efa destê xwe danî,
3 Lê çêkir xerqekî ȓeşî nûranî.

S. 15
1 Duȓa wê be'rê hinare,
2 Lê sêwirîn herçar yare,
3 Hadêr gudêra dîwana sult'an Êzîd heve p'are.

S. 16
1 P'adşayê min erk'aneke cor kir,
2 Xerqe e'ynzil der anî,
3 Beynzil ser k'efa destê xwe mor kir,
4 E'wil Êzîdê sor kir,
5 Feqîra pey sefer kir.

S. 17
1 Pey sefer kirîye feqîre,
2 Ȟerça xelat kirîye fênîke mîra,
3 Ew jî xelat dike wa mifta, wa k'ilîla.

S. 18
1 K'ilîl ew miftene,
2 Destê wa cindîya vedivene,
3 Her pênc ferzê heqîqetê, qasî kêr e'malê me ma şe'dene.

S. 19
1 Tu hin maşî, hin medayî,
2 Melek' Şîxisin Mistefaye,
3 Ȟemû derdanî bin wefaye.

S. 20
1 Bin wefaye ȟemû derda,
2 Ȟerçê k'esê heqîya ȓîya sult'an Şîxadî xeverda,
3 Ewan jî ajotîye mezine meydanê melek'an serda.

S. 21
1 Ewan jî ajotîye mezine meydanê melek'an sere,
2 Ȟerçê k'esê vî qewlî atqat îman baware,
3 Alemetê şêx Ferxê Adîyaye, wê heȓe ȟetanî here.

S. 22
1 Çi qendîla cîde,
2 Lê cemae'[93] bûn mirîde,
3 Xerqe hat suȓa sult'an Êzîde.

S. 23
1 Çi qendîla bik'ir,

---
[92] *deranî*
[93] *cemwe*

2 Dinê bibû dik'ir,
3 Xerqe hat xelata Şêxûbek'ir.

S. 24
1 Çi qendîla mezine,
2 Lê cemae' bûn momine,
3 Xerqe hat xelata Şîxsne.

S. 25
1 Çi qendîla nûrîne
2 Nazil biye ezmîne[94],
3 Xerqe hat xelata melek' Şemsedîn, melek' Ferxedîn, melek' Nasirdîn, melek' Sicadîne.

S. 26
1 Çi qendîla girane,
2 Nazil biye e'rşane,
3 Xerqe hat xelata mêrane.

S. 27
1 Xerqe tînin,
2 Ark'anê ser datînin,
3 Mala Adîya feqîrar̂a dişînin.

S. 28
1 Mala Adîya şe'deve,
2 Kanîya Sipî qulbave,
3 Ya sult'an Şîxadî mêra gotin me r̂onkayî nav dik'irê te heve.

S. 29
1 Dîwarekî datînim cisne,
2 T'emam dikim pesne,
3 Bedelek r̂abîye kesî haş kesî nine.

S. 30
1 Dîwarekî datînim kêm t'aqete,
2 Octa yî pêr̂a yî heqîqete,
3 Ha bira bidne ĥizêmete.

S. 31
1 Sur̂e mixfî[95] dîhar dikirin,
2 Mişteryê wî qumaşî werin,
3 Werin mişteryê wî qumaşî.

S. 32
1 Ĥerçê kesê dest bazî,
2 P'ê bazî, ziman baz,
3 Ew jî hole xwe mala Adîyar̂a dike k'aş

S. 33
1 R̂okê birme ber p'êp'ira Seratê,

---
[94] *esmîn*
[95] *nixmî*

2 Xerqeyê here busatê,
3 Qalibê ne seveqê xerqe ve,
4 Wê bimîne k'işême'tê.

S. 34
1 R̂okê birme ber p'êp'ra nehînê,
2 Xerqeyê heȓe xezînê,
3 Qalibê ne seveqê xerqe ve,
4 Wê heȓe te'til cihînê.

S. 35
1 Xitmê nevîya dihatin dubirîn,
2 Ĥemûşka dêm dijmirîn,
3 Ser xitmê vî qewlî Seydim Mirsilî.

28. Qewlê dewrêş Qat'enî[96]

S. 1
1 Sivekê ȓabûm ĥeyîrîm,
2 Damame k'ewgirîm,
3 K'etime be'rekê seyrîm.

S. 2
1 Çi be'reke k'ure,
2 Sivĥan te xaliqê minî Xefûre,
3 Tevekê wê be'rê salte dûrin.

S. 3
1 Çi be'reke pe'ne,
2 Sibĥan te xaliqê minî R̂eĥmane,
3 Go: « Tevekê wê be'rê kesekîva nexwene, mive vane.

S. 4
1 Çi be'reke mezine,
2 Qendîleke bine,
3 Çar cew jê diçine.

S. 5
1 Çi be'reke ĥemîqe,
2 P'adşayê min miȓa şofîqe,
3 Dûr anîme nêzîke.

S. 6
1 Dûr anîme kinara,
2 P'êlê wê be're têne du care,
3 Şêxê xwe dilim heware.

S. 7

96[29] (422-425) (1704)

1 Hewara şêxê xweme,
2 Zor meda nav dik'irê te dideme,
3 P'adşayê min ewe yekê ser me.

S. 8
1 P'adşayê min r̂avû e'rş kir,
2 Neqaşê xwe danî, nexş kir,
3 Min dî du cindîya quvek ferş kir.

S. 9
1 Min dî du cindîya dur̂ek digêr̂a,
2 Hûn şe'de bin navê P'adşêr̂a,
3 Her sucudeke wê dur̂ê yanzde ĥezar cot qoşim şikrîme nav dik'irê P'adşêr̂a.

S. 10
1 P'adşayê minî mezine,
2 Xudanê yanzde ĥezar cot qoşime,
3 Dêşê giran ewin ber diçine.

S. 11
1 Min dî wê mede didane,
2 Ĥerfa nava yanzde ĥerfane,
3 We'dil qadil yek ji wane.

S. 12
1 Çi bajarekî çar sûre,
2 Yanzde erqanî k'ûre,
3 Ĥevte te'rî, çare nûrin.

S. 13
1 Me wê dîbû be'rek,
2 Ser wê be'rê hebû dîharek,
3 Ser wê dîharî hebû şêresîyarek.

S. 14
1 Cem wî şêresîyarî hebû ek'mîrek,
2 Ij wana xewle feqîrek,
3 Ewî dikir r̂ayek[97], ewî dikir t'ivdîrek.

S. 15
1 Vir fikirime wêye,
2 Dergeke û du r̂êye[98],
3 Dayîme yekî r̂ûniştîye, duda ji p'êne.

S. 16
1 Dilê mive e'yane,
2 K'ursîke, çar p'îyane,
3 Fitîleke, çar ĉirane.

S. 17

[97] *r̂ak*
[98] *dur̂êye*

1 Çar çira fitîlekê,
2 Ĥevt derge k'ilîlekê,
3 Ĥeyşt membera qendîlekê.

S. 18
1 K'itêb û asînin,
2 Mekke û Medînin,
3 Xazla mi zanibîye cîyê wana k'îne.

S. 19
1 K'itêb û defterin,
2 Qendîl û memberin[99]*,*
3 Ȓuĥeke çar beşerin.

S. 20
1 Çar beşerê bejnekê,
2 Peya bûne derekê,
3 Ew jî dikin bikin xeberekê.

S. 21
1 Eva me'nîya dewrêş Qat'anî digotin,
2 Dayîmeke çar dotin,
3 E'zmana[100] *dihate gotin,*
4 E'rda ne dihate firotin.

S. 22
1 Gelî mêra, se bikin, bikin xebera,
2 Vekin qewla, bixûnin deftera,
3 Ew yeke cem xudanê nedera.

S. 23
1 Gelî mêra, se bikin, bikin ĥesêva,
2 Vekin qewla, bixûnin k'itêva,
3 Ew yeke cem xudanê e'cêva.

S. 24
1 Gelî mêra, se bikin, gilîyê xafila nebêne,
2 Me xafil dîbûn li wêne,
3 Êwelle ewin xwe ya xirav dipêne.

S. 25
1 Gelî mêra, se bikin, mebihên gilîyê xafila,
2 Xof bin[101]*, ȓe'm bin*[102] *ĥemû dila,*
3 Hûnê jî ȓokê bivine malxê wa mezela.

S. 26
1 Dewrêş Qat'anî wey kir,

---
[99] *mermer*
[100] *e'sman*
[101] *xofvin*
[102] *ȓe'mvin*

2 K'as û badî[103] danî, mey kir,
3 Xasa wê derê[104] laqet[105] dikir.

S. 27
1 Dewrêş Qat'anî zû kir,
2 K'as û badî danî, mey kir,
3 Xasa wê derê laqet dikir.

S. 28
1 Eva qewla qewlê dewrêş Qat'anî,
2 Mila ĥilê[106] r̂eşî nûranî,
3 Xasa xas dizanî,
4 Xafila korin, me'nîyê vî qewlî nizanî.

29. Qewlê Qerefirqan[107]

S. 1
1 Sivekê r̂abûm, sewda bûm,
2 Ĥalek il min p'eyda bû,
3 E'wil P'adşayê min miva xwa bû.

S. 2
1 Sivekê r̂abûm, bê ĥiş bûm,
2 K'etime nivînê, nexaş bûm,
3 Bendeyê Melek'ê e'rş bûm.

S. 3
1 Çî siveke xirûre,
2 P'adşayê min daye destê melek' Ferxedîn ulme, berate û mişûre,
3 Go: «Ferxo, bixûn berî jêre, berî jore.»

S. 4
1 Çî siveke nedere,
2 P'adşayê min daye destê melek' Ferxedîn ulme, berat'e, deftere,
3 Go: «Ferxo, bixûn seransere.»

S. 5
1 Çî siveke sore,
2 P'adşayê min daye destê melek' Ferxedîn xeta more,
3 Go: «Ferxo, bixûn berî jêre, berî jore.»

S. 6
1 Çî sibeke xweşe,
2 P'adşayê min daye destê melek' Ferxedîn xeta r̂eşe,

---
103 *barî*
104 *wêderê*
105 *loqet*
106 *ĥullê*
107 [29] (426-430) (1705)

3 Go: «Ferxo, bixûn berî binamîya e'rd, û e'zman[108], û e'rşê.»

S. 7
1 Çî siveke bi qîmetîye,
2 Şêx Ferxê Adîya pirsek P'adşayê xwe dikirîye,
3 Go: «E'zîzê min, mobeta berî binamîya e'rdê û ezman çi bû, çi jê p'eyda dikirî.»

S. 8
1 Şêx Ferxê Adîya pêş P'adşayê xweva wadiwaste,
2 P'ê daye p'ê, dest daye deste,
3 Go: «E'zîzê min, mobeta berî binamîya e'rdê û e'zman çi bû, çi jê dip'ariste?»

S. 9
1 P'adşayê min go: «Ferxo weye,
2 Xeberê Xwedê xeberê teye,
3 Mobeta berî binamîya e'rdê û ezman p'eyda kirîye xerqeye.»

S. 10
1 P'adşayê min go: «Ferxo, mi xerqê Şîxadî kir nijyare,
2 Kire qendîlê vedişare,
3 Hew paşwar mêr-melek' pê kirin dîhare.»

S. 11
1 Şêx Ferxê Adîya P'adayê xwe deyn dikirî,
2 Go: «E'zîzê min, tî we'dilî, qadirî,
3 Te derê qendîlê ber k'ê vedikirî?»

S. 12
1 P'adşayê min şêx Ferxê Adîya deyn dikire,
2 Go: «Mi derê qendîlê ber Şêxûbek'ir feqîr vedikire,
3 Berî mêr-melek'a xerqê qîmetî, Şêxûbek'ir feqîr ber dikire.»

S. 13
1 Şêx Ferxê Adîya P'adayê xwe deyn dikirî,
2 Go: «E'zîzê min, te e'rdê çêkirîye bihuşt û doje,
3 E'zmana çêkirîye hîv û r̂oje.»

S. 14
1 P'adşayê min şêx Ferxê Adîya dihewoje,
2 Go: «Ferxo, min e'rdê çêkirîye bihuşt û doje,
3 E'zmana melek' Ferxedîn kirîye hîv, melek' Şemsedîn kirîye r̂oje.»

S. 15
1 Şêx Ferxê Adîya P'adayê xwe deyn dikirî,
2 Go: «E'zîzê min, ew buhuşta xaşe çê dikirî,
3 Ew çi doje nexweşe te r̂û çê kirî?»

S. 16
1 P'adşayê min şêx Ferxê Adîya deyn dikirî,
2 Go: «Ferxo, ew buhuşta xweşe min çê dikirî,

[108] *e'sman*

3 Doje nexweşe mi r̂û çê dikirî,
4 Ĥerçê kesê nav dik'irê min bibhurî,
5 Min wan ĥevt bavê wanr̂a milk'anek çê dikirî.

S. 17
1 Şêx Ferxê Adîya P'adayê xwe deyn dike xeverdanê,
2 Go: «E'zîzê min, te daye ser peşka ĥemam cuye, fileye, surmane,
3 Daye destê wana Încîle, T'ewrate, Qurane,
4 Lê ew ometek ometa meye wê pê çi bîne bawerî û îmane?»

S. 18
1 P'adşayê min go: « Ferxo, weye,
2 Xeberê Xwedê, xeberê teye,
3 Emê bişînine r̂û e'rdê qewle û xerqeye,
4 Bira pê bîne bawarî û şe'deye.»

S. 19
1 Şêx Ferxê Adîya P'adayê xwe dipirsîyê,
2 Go: «E'zîzê min, e'mrê te e'rşe ĥetanî kursîyê,
3 Gelo me'nîya wî xerqeyî çiyê?»

S. 20
1 P'adşayê min go: «Koro, te ĉe'v bivne sipîyê,
2 Tu nizanî me'nîya wî xerqeyî çiyê,
3 Hinek zergoze, lepek hirîyê.»

S. 21
1 P'adşayê min go: «Ferxo, xerqeye, zergoze, moze, mîye,
2 Havênê herçarayî kanîya Sipîye.

S. 22
1 P'adşayê min go: «Ferxo, sult'an Êzîd p'îrê xerqê mine,
2 Me'nîke mezine,
3 Ew atqata me cimlî momine.»

S. 23
1 P'adşayê min go: «Ferxo, ezê xerqe nava mêrada tême îmane,
2 Ĥerçê kesê r̂uĥê wî xerqeyî k'erbî, k'înî, tane,
3 Cîyê wanî qane, qîre û qet'rane.»

S. 24
1 Silt'an Êzîdê mile wan bigre bavêje ser r̂efê surmanane,
Nanenî nezeke avîye avîya ĥemû kerîyane,
Bandê wî r̂uĥî nave şivaka Şîxadî, şîrin melek'Şîxsinê Adîyane.

30. Beyt'a Ĥesenê Cêlê[109]

[109] [29] (430-433) (1706)

Mêrekî zêr̂ek ij e'rdê hilda, zanibû wekî zêr̂ malê Şêxşimse, anî da Şêxşims, do: «Şêxşimso, eva malê teye.» Şêxşims zêr̂ dest girt û anî mal. Cêlê kevanîya mala Şêxşims bû, ewê gavê destê Cêlê ne vala bû, hevîr distira. Cêlê gote Şêxşims: «Zêr̂ têke devê min ĥetanî destê min vala dive, ezê hildim.» Ĥetanî Cêlê hevîr stira, zêr̂ devê Cêlêda ĥelîya û çû xarê. Cêlê qe t'exmîn nekir ew zêr̂ çewa bû, k'uda çû, qe nehate bîrê jî.

We'de derbaz bû, Cêlê ĥemle derk'et, Şêxşims seva wira dilteng bû, gote Cêlê, got: «Tu kevanîya mala min, xizmetk'ara mala min, wekî mala mida şuxulê wa qewimîye ne r̂aste.» Hingê k'ete bîra Cêlê wekî ew zêr̂ devê wêda ĥelîyaye. Cêlê gote Şêxşims, go: «Şêxşimso, ew zêr̂ê te daye min, ew zêr̂ devê mi da ĥelîyaye çûye, heger tiştek heve ji wî zêr̂îye, herge ji dêv welidîm, wekî usane ji wî zêr̂îye.»

Wext, we'de t'emam bûn, nêzîkîya welidandinê Cêlê gote Şêxşims, go: «Destê xwe bigre.» Şêxşims destê xwe girt, Cêlê dêvr̂a welidî, k'upek k'ete destê Şêxşims, batinda deste guharê zêr̂ guhada, bê vekirin. Şêxşims îdî bawar kir wekî ew kur̂ ji wî zêrî bûye.

Navê kur̂ danîn Ĥesen, Ĥesenê Cêlê. Ĥesen mezin bû, waxtê dest damina bû. Batinda xelatê zêrîn jêr̂a hatin. Mêra gişka ĥevsûdî xelatê Ĥesenê Cêlê dikirin. R̂ojekê Şêxşims gote Ĥesen, go: «Ter̂a lazime dest û damin.»

S. 1

1 Çi ĥukumeta Xwedêye,
2 Nazil bûye r̂û e'rdêye,
3 Ĥalê min Ĥeseno,
4 Bona Ĥesenê Cêlêye,
5 Miskin ĥalê min p'îr Ĥeseno.

S. 2

1 Çi ĥukumeta girane,
2 Nazil bûye r̂û e'rdane,
3 Ĥalê min Ĥeseno,
4 Bona Ĥesenê Cêlane,
5 Miskin ĥalê min p'îr Ĥeseno.

S. 3

1 Ĥeseno, tî dînî,
2 Şiva qudretê ĥulê e'zîz melek' Ferxedînr̂a dik'şînî,
3 Ĥalê min Ĥeseno,
4 Malxirav, tu nizanî, Şêxşims ser k'ursîye heqîyê r̂ûniştîye, maşê mêra dide, hew distîne,
5 Miskin ĥalê min p'îr Ĥeseno.

S. 4

1 Ĥeseno, bê dewleto,
2 Aqil û fe'm sêrî her̂eto,
3 Ĥalê min Ĥeseno,
4 Malxirav, tu nizanî, Şêxşims ser k'ursîye heqîyê r̂ûniştîye, maşê mêra distîne, hew dideto,
5 Miskin ĥalê min p'îr Ĥeseno.

S. 5

1 Ĥesenê Cêlêye,
2 K'etîye berê pêlêye,
3 Ĥalê min Ĥeseno,
4 Malxirav nizane nifirîye wîye ji birêye,
5 Miskin ĥalê min p'îr Ĥeseno.

S. 6
1 Çi xelatê he'virengin,
2 Derk'etine sûkene tengin,
3 Ĥalê min Ĥeseno,
4 Mêrê dîwanê ser oẍirmene, ser cengin,,
5 Miskin ĥalê min p'îr Ĥeseno.

S. 7
1 Borê Ĥesenê minî şêye,
2 Sûkê me'rîfetêda têye,
3 Ĥalê min Ĥeseno,
4 Ĥesenê Cêlêyî hêsîrî û ney lêye,
5 Miskin ĥalê min p'îr Ĥeseno.

S. 8
1 Borê Ĥesenê minî çale,
2 Sûkê me'rîfetêda hatîye xare,
3 Ĥalê min Ĥeseno,
4 Ĥesenê Cêlêyî hêsîr lê ney sîyare,
5 Miskin ĥalê min p'îr Ĥeseno.

S. 9
1 Borê Ĥesenê minî more,
2 Sûkê me'rîfetêda tê di more,
3 Ĥalê min Ĥeseno,
4 Ĥesenê Cêlêyî hêsîr hol xwe nebirîye ser hole,
5 Miskin ĥalê min p'îr Ĥeseno.

S. 10
1 Borê Ĥesenê minî řeşe,
2 Sûkê me'rîfetêda tê dimeşe,
3 Ĥalê min Ĥeseno,
4 Ĥesenê Cêlêyî hêsîr destê Şêxşimsda qe ney xweşe,
5 Miskin ĥalê min p'îr Ĥeseno.

S. 11
1 Ewa xelatê zêřînin,
2 Şêxşims destê xwe Ĥesenê Cêlê distîne,
3 Kirîye mala defê vavîtîye e'rşê e'zî me,
4 Ĥalê min Ĥeseno,
5 Go: «Mêrê dîwanê kesekî ředa pê nine,
6 Miskin ĥalê min p'îr Ĥeseno.»

S. 12
1 Go: «Emê heřne cem stîya[110] Zîne,
2 Bira heře bike řeca-dîleka xelatê Ĥesenê Cêlê zêřîne,
3 Ĥalê min Ĥeseno,
4 Miskin ĥalê min p'îr Ĥeseno.»

S. 13

---
110 *Istîa*

1 Dê go: «Lao, şîrê berê dê kî,
2 Tu jî gulîyê Ferxê[111] kî,
3 Ĥalê min Ĥeseno,
4 Tî[y]ê xelatê Ĥesenê Cêlê lê kî.»
5 Miskin ĥalê min p'îr Ĥeseno.

S. 14
1 Go: «Dayê ez şîrê berê dê kim,
2 Jî gulîyê Ferxê kêm,
3 Ĥalê min Ĥeseno,
4 Xelatê Ĥesenê Cêlê hew lê kim.»
5 Miskin ĥalê min min p'îr Ĥeseno.

S. 15
1 Dê go: «Lao, k'engê, ĥetanî k'engê?»
2 «K'engê dar û berê gelîyê Lalişê deng bê,
3 Ĥalê min Ĥeseno,
4 Hîngê Ĥesenê Cêlê xelatê xeva ȓeng bê.»
5 Miskin ĥalê min min p'îr Ĥeseno.

31. Beyta mêzînê[112]

Bi destûrî Xwedê:
S. 1
1 Heça t'êlê mêzînê xar bik'işîne,
2 Donzdeh[113] p'ût ĥesin ĥeft sala ser pişta xwe digeȓîne,
3 Mîre mezin dibê: «Hela heqê wî ťemam nîne!»

S. 2
1 Heça darê mêzînê bigre xare,
2 Bandê li ber mîrê xwe bê zare,
3 Xenîmê wî me'reke ĥare.

S. 3
1 Dive t'êl û destmale,
2 Binê niga ĥeta serî diale,
3 Ȓojê sê cara xûna wî dixare.

S. 4
1 Ji e'zmana mêzîn hate xare,
2 T'êlê mêzînê k'etin destê bendane,
3 Heçî kesê qelpya mêzînê dildane,
4 Cîyê wî ne e'rde û ne e'zmane.

S. 5
1 Mêzîn ewe, li e'rşane,
2 Kirîye neqş û danîye ber ĉe'vê bendane,

---
[111] *ferx*
[112] [29] (433-434) (1707)
[113] *duwazdeh*

3 Ez divêjme we şêxan û p'îra, û koçek û beden miskînane,
4 Xêra Şîxadî mir̂a bêjin, çika t'êlê mêzînê k'ê badane?

S. 6
1 Mêzîn heye du birane,
2 Bi nîrekî ĥeft t'êlane,
3 T'êlê mêzînê destê Horîya bin Ĥenane.

S. 7
1 Mêzîna min ya biçûke,
2 Li ber qulix dike yeke cahile bûke,
3 Bi gumana Xwedê ewê dergê bihuştê bi destê xwe r̂uĥê xwe veke.

S. 8
1 Mêzîna min ya mezine,
2 Li ber qulix dike yeke pîrejine,
3 Ciyê wê t'u yêr û welata t'unene.

S. 9
1 Mêzîna min ya mezine,
2 Ji e'rşê E'zîm nazil bû, hate e'rdane,
3 Ez dibêjme şêxan û p'îrane,
4 Ew çi mêre, ku şiklê mêzînê di seĥe tekêda bela kir herçar qulbane?

S. 10
1 Çi mêzîneke ĥelale,
2 Malê dinîyalikê dikşîne misqal-misqale,
3 Mêzîn r̂aste, ne derewe,
4 Heçî k'esê mêzînê r̂ast bik'işîne,
5 Ewê cinetê bi ĉe'vê xwe bivîne.

Em kêmîn û Xwedê t'emame!

32. Dua'[114]

Ya R̂ebî, tu Dayîmî, tu K'erîmî
Tu e'rşê e'zîmî,
E'nzelda tu Qedîmî.
Ĥevtê du miletî bêy[115] r̂emê,
Serê ser be'lgîya,
Girtîyê ĥevsîya,
R̂êwîyê r̂îya,
K'esîv, k'ûsîv, belengaz û hêsîra,
Me jî pêr̂a.
Hûne maş bin, berat bin, xelat bin,
Kur̂ û qîz û mal û dewet û îman û axret bin,
Xem neve, dem neve,
R̂isqê hazira kêm neve,

[114] [29] (434-435) (1708)
[115] *bê*

Sîyar bûye peya neve,
Ya dîtî merûm neve,
Şîn û şaya kêm neve,
Dost û dijmina şermî neve,
Xanî bê derî neve,
Ĉîya bê kerî neve,
Avê gelîya û kanîya ziha neve,
Hanî ji xizna Şîxadî ve,
Havênî ji kanîy7a Sipî ve
Sifre bi destê Celîl ve,
Berek'et gotina Îbrahîm Xelîl ve.

33. Beyt'a miskîn[116]

S. 1
1 K'a evika, k'a emîya,
2 Ewan jî axê girt totîya,
3 Miskîno jaro, ya ademî.

S. 2
1 K'anên xasê li vir di xas,
2 K'anên Ĥemze, k'anên E'bas,
3 Ew jî ber mirinê nebûn xilas,
4 Miskîno jaro, ya ademî.

S. 3
1 K'anên xasê li vir di zor,
2 K'a Nevîyê se'be li dor,
3 Ew jî çûne hidreta yekê li jor,
4 Miskîno jaro, ya ademî.

S. 4
1 K'anên xasê li vir ĥezîm,
2 K'anên ĥeçka me dî,
3 Ew jî çûne hidreta yekê ĥebîb
4 Miskîno jaro, ya ademî.

S. 5
1 K'anên Ûsiv, Ûsivê Nebî,
2 K'a Salihê ĉe'v e'rebî,
3 Ew jî zane dinîyayêda mirin hebî,
4 Miskîno jaro, ya ademî.

S. 6
1 K'anên Silêman p'êẍemberê ĥukum dikir,
2 K'a Bilqîza navû[117] dik'ir,
3 Ew jî çûn, dinîya t'erk kir,
4 Miskîno jaro, ya ademî.

---
[116] [29] (435-437) (1709)
[117] *nav û*

S. 7
1 Erê bendeo, sed salî li dinebî,
2 Bi zêr û zîv dine xinê bî,
3 Axir řojekê bendayê mirinê bî,
4 Miskîno jaro, ya ademî.

S. 8
1 Dinîya heye xana t'ijî,
2 Hin dimire û hin dijî,
3 Řojekê bê serîya me jî,
4 Miskîno jaro, ya ademî.

S. 9
1 Dinîya heye xan û mane,
2 Insan têda bazirgane,
3 Bazirgan diçe, xan cîdane,
4 Miskîno jaro, ya ademî.

S. 10
1 Erê bendao[118]*, di pey jina mêr menal,*
2 Gelek aşiq hatin çûne ew ĥal,
3 Miskîno jaro, ya ademî.

S. 11
1 T'irba mine li ser kanîyê,
2 Xuydan dik'şe ji e'nîyê,
3 Jê dixaze e'zapê cînarîyê,
4 Miskîno jaro, ya ademî.

S. 12
1 T'irba mine ort'a herdu ava,
2 Hêsir tê ji herdu ĉe'va,
3 Jê dixaze e'zapê dê û bava
4 Miskîno jaro, ya ademî.

S. 13
1 Derzya ort'a herdu mala,
2 Min pirsî, te çiřa neda,
3 Ew jî bû e'zapê ĥevt sala,
4 Miskîno jaro, ya ademî.

S. 14
1 Mendo megrî heqe teye,
2 Şayî û girî bê feydeye,
3 Goř û k'efen ku heye male meye,
4 Miskîno jaro, ya ademî.

S. 15
1 Birme merga sewlek li nav,

118 *bendao*

2 Belgê sewlê zêȓ û dirav,
3 Ez miskin bûm, me miskîna ne kir silav,
4 Miskîno jaro, ya ademî.

S. 16
1 Ez birme merga sewlek bi ȓast,
2 Belgê sewlê zêȓê k'esk,
3 Ez miskin bûm, mi neda li dest,
4 Miskîno jaro, ya ademî.

34. Beyt'a Mûsa p'êẍember[119]

S. 1
1 Ȓojekê ȓojane,
2 Mûsayî bin E'mrane,
3 Axî Cibrahîl lê bîye mêvane.

S. 2
1 Ȓojekê kêm t'aqete,
2 Ȓîya Axî Cibrahîl mala Mûsa p'êẍember dik'ete,
3 Go: «Mûsa tu qe napirsî Axîn çi xizmete?»

S. 3
1 Mûsa go: «Wî kimб yekî Ẍefûre,
2 Ez ȓuĥê xwe teȓa nakim destûre,
3 Ezî t'enême, hêsîrê minî hûre.»

S. 4
1 Go: «Mûsayê bin E'mrano,
2 Tu xwe neke hûnano,
3 Ȓisqê hêsîr ne ser mile min û teo.»

S. 5
1 Mûsa derda çûye male,
2 Berda hat dayîka ĥelale,
3 Go: «Mûsa, lawo heȓo bengzê te mi xaşê, îro çima wa mi te'le?»

S. 6
1 Go: «Dayîka mine pîre,
2 Mi ĥelal ke şîre,
3 Hatîye ser min ferwara mîre.»

S. 7
1 Di vê[120] Mûsa ȓabû[121] mal ȓevîye,
2 Ber k'etin deşt û zozen, ĉîye û banîye,
3 Mûsa p'êẍember çû ser du cane qîmetîyê.

---
[119] [29] (438-440) (1710)
[120] *divê*
[121] *ȓavû*

S. 8
1 Mûsa lê dipirse, dive: «Ew çi mezele, hûn vedidin?»
2 Wane got, go: «Mûsayê min, mirîke me heye male Mekke[122]*,*
3 Bejnê û bale qedeme teke,
4 Go, hela were têk'evê, çika weke, yan ne weke?»

S. 9
1 «Serê t'irbê min kine,
2 Berê t'irbê min kine,
3 Bîn-buxsa vê t'irbê mi xine.»

S. 10
1 «Serê t'irbê min zere,
2 Berê t'irbê min zere,
3 Bîn-buxsa vê t'irbê mi were.»

S. 11
1 «Serê t'irbê min r̂eşe,
2 Berê t'irbê min r̂eşe,
3 Bîn-buxsa vê t'irbê mi xaşe.»

S. 12
1 Ĉe'v ser serî bûne t'ase,
2 T'ilî bûne r̂isase
3 Neynik bûne de'se,
4 Xazila minê wî e'vdîda, bêguneyî, bêasase,
5 Axiretê her pênc t'irêqê xweyî xilase.

Mûsa, hat dît wekî ew k'ulingê pê e'rdê vedidin zêr̂e, mer̂a pê xalîyê derdixin zêr̂e. Mûsa, hat gote wane, go: «Ew çi mirîye, wekî hûn hatine t'irba wî vedidin, k'uling zêr̂, mer̂ zêr̂?» Ewane got: «Me bîrkirîye, çapa mirî neanîye wekî em qasî çapa wî mezel vedin.» Go, em te dinêr̂in, bejnê û bale we nona hevduye. Go, were mezelda p'alde, em binêr̂in çike weke, yan ne weke? Emê mer̂a zêr̂în, k'ulingê zêr̂ jî bidine te bive her̂e.»

Mûsa timayî kir, mezelda p'alda. Axî Cibrahîl serda sekinû, Mûsa lê nihêr̂î, go: «Axî Cibrahîl tuyî?» Go: «Lê ezim. Te çawa destê min xilasbî?»

35. Qewlê boreborê[123]

şaxê [124]
S. 1
1 Sêxê Ĥesenî sult'ane, ay sult'ane,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Bavekî bavê qelpê R̂ehmane,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,

---
[122] *meke*
[123] [29] (440-452) (1711)
[124] [29] (440-452) (1711)

8 E'zîz sult'an Şîxadî ĥemû derdanî dermane,
9 Ax li mine.

S. 2
1 Sêxê Ĥesenî siĥîde, ay siĥîde,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Bavekî bavê qelpê mirîde,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 E'zîz sult'an Şîxadî ĥemû derdanî xebîre,
9 Ax li mine.

S. 3
1 Sêxê Ĥesenî mezine, ay mezine,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Bavekî bavê qelpê momine,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Qap'îya miraza mirazxaza qap'îya melek' Şîxsine, cîyê gilî gazinane,
9 Ax li mine.

S. 4
1 Sêxê Ĥesenî esede, ay esede,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Bavekî bavê qelpê semede,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Ĥezarî sere neyî li male,
9 Ax li mine.

S. 5
1 Sêxê Ĥesenî feqîre, ay feqîre,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Bavekî bavê qelpê mîre,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 E'zîz sult'an Şîxadî ĥemû derdanî xebîre,
9 Ax li mine.

S. 6
1 Sêxê Ĥesenî e'mere, ay e'mere,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Xaliqekî minî her bi here,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,

5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Bê ferwara Şîxadî t'u cisatî r̂uĥ û qelibî nayê bere,
9 Ax li mine.

S. 7
1 Sêxê Ĥesenî dur̂cemale, ay dur̂cemale,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Borekî qudretêyî sîyare,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 E'zîz sult'an Şîxadî xoş qirare,
9 Ax li mine.

S. 8
1 Sêxê Ĥesenî dur̂celale, ay dur̂celale,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Borekî qudretêyî sîyare,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 T'extê e'zîz sult'an Şîxadî xuyî qirare,
9 Ax li mine.

S. 9
1 Şêxekî min hebû Hekarda, ay Hekarda,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Zor kewanê qudretê p'alda,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Çarde tevek e'rd û e'sman[125] k'efa destê e'zîz sult'an Şîxadî ĥesarda,
9 Ax li mine.

S. 10
1 Şêxekî min hebû Hekarî bû, ay Hekarî bû,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Zêr̂ kewanê qudretê p'ara wî bû,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Çarde tevek e'rd û e'zman k'efa destê e'zîz sult'an Êîdda bû,
9 Ax li mine.

---
[125] *e'sman*

S. 11
1 Sêxekî mi hebû E'rebstanê, ay E'rebstanê,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Xudanê dodê û didanê, û de'nê,
4 Xudanê merberxê û şîlanê,
5 Mîrê qelendera, mîr here here,
6 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
7 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
8 Ya ĥêkimî p'îrano,
9 E'zîz sult'an Şîxadî xudanê qirare,
10 Ax li mine.

S. 12
1 Şêxekî mi hebû nav e'reba, ay nav e'reba,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Xudanê qolsan û terefa,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, diwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Dastê e'zîz sult'an Şîxadî k'oteke ser her çar meseba,
9 Ax li mine.

S. 13
1 Sêx Zeydîno, te yeke neçê kir, ay neçê kir,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Ĥub û k'ubarî nefsê kir,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 K'êrgî bin ĥulê p'îlovî merhevî derxist şerjê kir,
9 Ax li mine.

S. 14
1 P'îlovî merhevî pifinek lê kir, ay pifinek lê kir,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Şîxadî, melek' Şîxsin pifina wî qebûl kir,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Avîte tevekê be'rê hêşîne, pişta Misirê jêrîne, hê axînya wî tê ser Lalişa nûrîne,
9 Ax li mine.

S. 15
1 Şêx Zeydîne, şêx Zeydîne, ay şêx Zeydîne,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Bang dide melek'ê e'rşê e'zmîne,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,

7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Avîte pişta Misirê jêrîne, avîte tevekê be'ra hêşîne, axînya wî tê ser Lalişa nûrîne,
9 Ax li mine.

S. 16
1 Şêx Zeydîno, te yeke bêsûl kir, ay bêsûl kir,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Te ne qewlê Xwedê kir, ne jî ĥedûsa r̂esûl kir,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, diwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 K'êrgî bin ĥulê p'îlobî merhevî derxist şerjê kir,
9 Ax li mine.

S. 17 (binêr **S. 14**)
1 P'îlovî merhevî pif̂inek lê kir, ay pif̂inek lê kir,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Şîxadî, melek' Şîxsin pif̂ina wî qebûl kir,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Ax li mine.

S. 18
1 Sêx Zeydîno, tu xweva neyî sparî, ay neyî sparî,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 T'erêqa xwe mala Adiyar̂a de'wî darî,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Lalişa nûranîda bê milk'î, bê warî,
9 Ax li mine.

S. 19
1 Avê sera li me têne, ay têne,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Gazî û gur̂gur̂ û me'nêne,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 E'yda qurbanê me sunîya têne,
9 Ax li mine.

S. 20
1 Avê sera li me hatin, ay hatin,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Nava e'debîyê Şerqê, Şamê bû mizgîn gazî û xebatin
4 Mîrê qelendera, mîr here here,

5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 E'yda qurbanê me sunîya dihatin,
9 Ax li mine.

S. 21
1 Ba tê, k'ûfa dihejîne, ay dihejîne,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Sera dara qewala belg û cewzê řewaqê mîrada diwarîne,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Hew xazila wî çoxî sult'an Şîxadî, melek' Şîxisin, kekê Zeydînê dîndara xweye şîrina şerîf bixûne,
9 Ax li mine.

S. 22
1 Ba tê, k'ûfa t'ev řadike, ay řadike,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Dara qewala belg û cewzê xizêmê mîrada war dike,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Hew xazila wê hingê sult'an Şîxadî, melek' Şîxisin, kekê Zeydînê dîndara xweye şîrina şerîf şake,
9 Ax li mine.

S. 23
1 Nexaşekî îşî-bîşî te'lî teng-bûm, ay te'lî-teng bûm,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Hew xazila wî çoxî sult'an Şîxadî, melek' Şîxisin Lalişa nûrînřa ezî ew deng bûm,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Ax li mine.

S. 24
1 Nexaşekî îşî-bîşî te'lî-teng bûm, ay te'lî-teng bûm,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Hew xazila wê hingê sult'an Şîxadî, melek' Şîxisin Lalişa nûrînřa ĥewal bûm,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Ax li mine.

S. 25
1 Wê quvêkim suřa e'rşe, ay e'rşe,

2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Lê diteîse find û şemal, û baîsisê di geşe,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 P'adşa xwe sult'an Şîxadîye, dîwanbegî Şemse,
9 Ax li mine.

S. 26
1 Wê quvêkim seran sere, ay seran sere,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Lê diteîse find û şemal, baîsisê zere,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 P'adşa xwe sult'an Şîxadîye, dîwanbegî Şemsê T'etere,
9 Ax li mine.

S. 27
1 Wê quvêkim suȓa e'zmîne, ay e'zmîne,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Lê diteîse find û şemal, baîsisê ȓengîne,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 P'adşa xwe sult'an Şîxadîye, dîwanbegî Şemsê Êzdîne,
9 Ax li mine.

S. 28
1 Wê quvêkim quvana zêdeye, ay zêdeye,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Quba stîya Îsa, sibê êvarê p'erîke nûranî têye sere,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Qurbana sult'an Şîxadî seransere[126]*,*
9 Ax li mine.

S. 29
1 Veda, veda, mîro veda, ay veda,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Ezê bangîna xwe têkme melek'ê e'rşê semeda,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,

---
[126] *seran ser*

8 Heyla birano zemanekî hatîye bira řastîya xwe birê neda,
9 Ax li mine.

S. 30
1 Veda, veda, cewane sore, ay sore,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Dengê boreborê e'lî têne e'rşê jore,
4 Bira bangîna kekê Zeydînê bihate feqîrekî t'ac erk'anî, xerqekî řeşî more,
5 Mîrê qelendera, mîr here here,
6 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
7 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
8 Ya ĥêkimî p'îrano,
9 Kekê şêx Zeydînê xelefê řîyê[127] avîtîye ĥefka core,
10 Ax li mine.

S. 31
1 Veda, veda, cewane řeşe, ay řeşe,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Dengê boreborê e'lî têne e'rşe,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Bira bangîne kekê şêx Zeydînê bihate feqîrekî t'ac erk'anî, xerqekî řeşe,
9 Kekê şêx Zeydînê xelefê řîyê avîtîye xeberê zor nexaşe,
10 Ax li mine.

S. 32
1 Veda, veda, cewane zere, ay zere,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Dengê boreborê e'lî têne e'rşê sere,
4 Bira bangîne kekê şêx Zeydînê bihate feqîrekî t'ac erk'anî, xerqekî řeng esmere,
5 Mîrê qelendera, mîr here here,
6 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
7 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
8 Ya ĥêkimî p'îrano,
9 Kekê şêx Zeydînê xelefê řîyê avîtîye ĥefike sere,
10 Ax li mine.

S. 33
1 Veda, veda, cewane sipîye, ay sipîye,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Dengê boreborê e'lî têne e'rşê e'lîye,
4 Bira bangîne kekê şêx Zeydînê bihate feqîrekî t'ac erk'anê, xerqekî řeşî nûrîne,
5 Mîrê qelendera, mîr here here,
6 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
7 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
8 Ya ĥêkimî p'îrano,
9 Kekê şêx Zeydînê xelefê řîyê avîtîye ĥefike core,
10 Ax li mine.

[127] xeleferîyê

S. 34
1 Herzê merzê wêda tême, ay tême,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Boreborê e'lî distirême,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
9 Ezê qûlê şêx Mendê şêx Ferxême,
10 Ax li mine.

S. 35
1 Herzê merzê wê dimeşim, ay dimeşim,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Hin şayîme hin gengeşim,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Ezê qûlê şêx Mendê Ferxa şêxê ȓeşim,
9 Ax li mine.

S. 36
1 Herzê merzê me bapîra, ay bapîra,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Xaş te dengê coqetê şêx û p'îra,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Bira p'ar te nebe xudanê cor û k'ûra,
9 Ax li mine.

S. 37
1 Herzê merzê bavika[128], ay bavika,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Xaş te dengê coqetê Hesinaneka,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Şêx û p'îra bira p'ar te nebe xudanê cor û şika,
9 Ax li mine.

S. 38
1 Herzê merzê xaş welate, ay welate,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3 Dengê Şîxadî melek' Şîxisin navda hate,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,

---
[128] *bavk*

5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Wê zeyandîyê çendu kunyate,
9 Ax li mine.

S. 39
1 Herzê merzê herzê merza, ay merza,
2 E'zîzê mala bavê mino,
3Ĥeça cihalê nevsa xwe bike xeza,
4 Mîrê qelendera, mîr here here,
5 Laliş ya bor, dîwan ya bor,
6 Mergeh ya bor, ya bor, ya bor,
7 Ya ĥêkimî p'îrano,
8 Dîwanê Şîxalê Şemsa heq û ciza,
9 Ax li mine.

36. Beyt'a be'za[129]

S. 1
1 Mestim sik'ranê
2 Nêĉîrvanê be'zame,
3 Aşiqê suȓa giranim,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melĥema birîna min milê

S. 2
1 Aşiqê suȓême,
2 Derê dirbêva tême,
3 Ȓênga be'za dinême,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melĥema birîna min mile.

S. 3
1 Be'zan û be'zgîne,
2 Şevê ȓoj nêĉîra,
3 Nêĉîra te heye dîndara mîra,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melĥema birîna min mile.

S. 4
1 Xazke min zanîya,
2 Ȓengê be'za k'î alîye,
3 Minê bigirta bi nijare,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melĥema birîna min mile.

S. 5

[129] [29] (452-457) (1712)

1 Nijare ne li bere,
2 Ne li axe, mîna misk û maware,
3 Yala sere min deftere,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melĥema birîna min mile.

S. 6
1 Be'z hatin, be'z bihurîn,
2 Dilê minda k'ew û girî,
3 Yala ĥewalê be'za kirî,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melĥema birîna min mile.

S. 7
1 Be'z hatin, be'z diçûne,
2 Dilê minî dûne,
3 Xazila hevalê be'za bûme,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melĥema birîna min mile.

S. 8
1 De'fa min bînin,
2 Derê dirbê werînin,
3 Be'zîyê dûr dixûnin,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melĥema birîna min mile.

S. 9
1 De'fa mine mûye,
2 Derê dirbê danîye,
3 Be'zîkê tê hil bîye,
4 Be'z fir̂î, min nizanîye,
5 Cora dilê min core,
6 Yala melĥema birîna min mile.

S. 10
1 De'fa min r̂axistî,
2 Be'zîkê tê nivistî,
3 Be'z fir̂î, min nizanbû,
4 Sur̂a Amadîn, Sicadîn û Şemsê minî Êzdî[n],
5 Cora dilê min core,
6 Yala melĥema birîna min mile.

S. 11
1 De'fa min vedave,
2 Be'zîkê k'etîye nave,
3 Be'z min girtî, min berdave,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melĥema birîna min mile.

S. 12
1 Mezela der nijînî,

2 Be'zîkê tê wetinî,
3 Be'z fiȓî, kundê dewsê sekinî,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melĥema birîna min mile.

S. 13
1 Mezela der girêda,
2 Be'zîkê tê di p'irêda,
3 Be'z fiȓî, kundê mabû dewsêda,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melĥema birîna min mile.

S. 14
1 Mezela der dadan,
2 Be'zîkê tê di neman,
3 Be'z fiȓî, kundê dewsê diman,
4 Cora dilê min core,
5 Yala melĥema birîna min mile.

S. 15
1 Şerefa lawêd p'îra,
2 Dil sotin, qeda wîda,
3 Şerefe şebeqe, digeȓin nêĉîrê cedûda,
4 E'rĥemdûlla her ya Ȓebî[130]*, her ya Ȓebî, her ya Xuda,*
5 Ew hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.

S. 16
1 Şerefa lawêd incûza,
2 Dê û bavê xwe dikin naza,
3 Şerefe şebeqe, digeȓin nêĉîrê be'za,
4 E'rĥemdûlla her ya Ȓebî, her ya Ȓebî, her ya Xuda,
5 Ew hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.

S. 17
1 Şerefa tî aẍdarî,
2 Cawa tî qadirî,
3 Bangîna tî hazirî,
4 E'rĥemdûlla her ya Ȓebî, her ya Ȓebî, her ya Xuda,
5 Ew hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.

S. 18
1 Şerefa ȓê nasî,
2 Be'ra tî xwasî,
3 Tu Xidirî yan E'ylasî,
4 E'rĥemdûlla her ya Ȓebî, her ya Ȓebî, her ya Xuda,
5 Ew hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.

S. 19
1 Hatîye bazirgane,
2 Danîye hewirdorê şeherane,

---

[130] *yarebî*

3 Barê wana lal, û dur̂, û mircane,
4 Xasê Şîxadî dikirne gozî, ser bi ser, can bi cane,
5 Barê wan sivike ne arzane,
6 E'rĥemdûlla her ya R̂ebî, her ya R̂ebî, her ya Xuda,
7 Ew hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.

S. 20
1 Hatîye ser te bazare,
2 Bazara xwe bike sit'are,
3 Bandê ba mîrê xwe nebe şermezare,
4 E'rĥemdûlla her ya R̂ebî, her ya R̂ebî, her ya Xuda,
5 We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.

S. 21
1 Hatîye ser te bazareke boş,
2 Dur̂ hatine bi k'oş,
3 Hew xazila min wî e'vdî, dur̂ baha bik'îr̂e, arzan ne froş
4 E'rĥemdûlla her ya R̂ebî, her ya R̂ebî, her ya Xuda,
5 We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.

S. 22
1 We dive elaye,
2 Heqe zik'atê heye dua'ye
3 Ĥeçkê kesê sere zere micqalê ser maye,
4 Ew jî bandê p'îr̂ cefaye,
5 E'rĥemdûlla her ya R̂ebî, her ya R̂ebî, her ya Xuda,
6 We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.

S. 23
1 R̂ojekê r̂oj xoş dibe,
2 Xelq ĥemû xet xoş dibe,
3 Ne xazila r̂uĥê derewînî ink'oş dibe,
4 E'rĥemdûlla her ya R̂ebî, her ya R̂ebî, her ya Xuda,
5 We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.

S. 24
1 R̂ojekê ser p'ira Selatê,
2 Xerqeyê her̂e bûsatê,
3 Ĥeçkê kesê ne ser sebeqa xerqe be, qalibê gunek'arê her̂e k'işimatê,
4 E'rĥemdûlla her ya R̂ebî, her ya R̂ebî, her ya Xuda,
5 We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.

S. 25
1 R̂ojekê ser p'ira nehîne,
2 Xerqeyê her̂e xezîne,
3 Ĥekê kesê ne ser sebeqa xerqe be, qalibê gunek'arê her̂e Beyt il-Mesîle,
4 E'rĥemdûlla her ya R̂ebî, her ya R̂ebî, her ya Xuda,
5 We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.

S. 26
1 R̂ojekê li wê dibe,
2 K'ursî xarî e'rdê dibe,

3 K'aẍaza wan mistê dibe,
4 Kêr e'melê wan t'emam lê dibe,
5 E'rĥemdûlla her ya R̂ebî, her ya R̂ebî, her ya Xuda,
6 We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.

S. 27
1 R̂ojekê wê bive axir zemane,
2 Hezêkê têk'eve qebrane,
3 Sunîyê bavêne be'rane,
4 E'rĥemdûlla her ya R̂ebî, her ya R̂ebî, her ya Xuda,
5 We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.

S. 28
1 Ne kesê kesane, ne bavê pisane,
2 Wê r̂ojekê yar birê axretê heweкê bidne ser birane,
3 Te'rîyê şeva derxin bînin ber r̂onkaya ĉirane,
4 E'rĥemdûlla her ya R̂ebî, her ya R̂ebî, her ya Xuda,
5 We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.

S. 29
1 R̂ojekê wê bive axire,
2 Wê r̂abe ferxekî fexire,
3 Ne kesê kesane, ne bavê pisane,
4 Wê r̂ojekê yar birê axretê hewekê bidne ser birane,
5 E'rĥemdûlla her ya R̂ebî, her ya R̂ebî, her ya Xuda,
6 We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.

S. 30
1Wey li me wê r̂ojê,
2 P'êletîyê bi dojê,
3 Şivêvê gele camêr, cênîkê gele ĥurmet bigirin bavêne agirê dojê,
4 E'rĥemdûlla her ya R̂ebî, her ya R̂ebî, her ya Xuda,
5 We hemeta seydê me bî, yala ferdoste, werê me bî.

37. Beyt'a bilbil miskîno[131]

S. 1
1 Sibĥane ji te sibĥane,
2 Cî ĥukmekî girane,
3 De emê bidin metĥê bilbilê teyrane.

S. 2
1 Çiqas teyr lêk ce'm habûn,
2 Ser r̂eĥekî r̂awastyabûn,
3 Belê, benda bilbilê miskîn damabûn.

S. 3
1 «Ya mîro, xêr bêt bihare,

[131] [29] (458-461) (1713)

2 Bilbil r̂ojê dibet ĥezare,
3 Belê, şevêd giran dixûne defter ji deft'erê me're.

S. 4
1 Ya mîro bihar, xêr bêt,
2 Bilbil r̂ojê hin divêt,
3 Belê, şevêd giran dengê xwe distirêt.»

S. 5
1 Silêman p'êx̂ember go: «Ew teyrê hoyî p'ir̂ gotine,
2 Yeqîn hûn bizanbin, ew jî ne ber er ĥûkmê mora mine».

S. 6
1 Silêman p'êx̂ember go: «Ew teyrê hoyî ax̂îye,
2 Xazila min bizanbîya cî wet'anê bilbilê miskînê k'u dibîye?»

S. 7
1 We dibêje qomsîyê teyrane:
2 «Ya mîro, ew e'rdê bilbilê miskîn lê kirîye mik'ane,
3 Wê li ada ĥevt be'ra, nav bax̂ê gulane».

S. 8
1 Silêman p'êx̂ember wa dikire fermane
2 Ji teyra, teyrê bazî di[bi]jare,
3 Kir qesid pey bilbilê miskîn dihinare[132]*.*

S. 9
1 Bazîo, her̂e bilbil bîne,
2 T'ek r̂uĥê şîrin jê nestîne,
3 Belê sax̂î bigre ji minr̂a bîne.»

S. 10
1 Bazî wa difir̂e,
2 Welat ber welat diger̂î,
3 Cî-wet'anê bilbilê miskîn dipirsî.

S. 11
1 Bazî fir̂îbû, çûbû pişt ava,
2 Welat ber welat dîtbû herdu ĉe've,
3 Dît bax̂ê gulada bilbilê miskîn nave.

S. 12
1 Bazî fir̂îbû çûbû cîyêd bestî,
2 Dît bax̂ê gulada bilbilê miskîn t'ext danî, sorgul serr̂a dişikestî,
3 Wê li nav bax̂ê gulada nivistî.

S. 13
1 Bazî fir̂îbû çûbû cîyêd xalî,
2 Dît bax̂êd gulada bilbilê miskîn t'ext danî,sorgul serr̂a dipalî,
3 Wê li nav bax̂ê gulada dine'lî.

---
[132] *diniare*

S.14
1 Bazî go: «Bilbilo! Hey bilbilo!
2 Ĥeyrano, sotî dilo,
3 Te li nav baẍê gulada, ĥizretîya te çima gulo!

S. 15
1 Bazî go: «Bilbilê dil dewrêşo,
2 Min xeta te anîye pêşo,
3 Belê Silêman p'eẍember te dike tewtêşo.

S. 16
1 Bazî go: «Bilbilê dil șerqîo,
2 Pey te bûye hizêz û gazîo,
3 Belê Silêman p'eẍember te dixazîo.»

S. 17
1 Bilbil go: «Ez wî kem, R̂eĥmanî,
2 R̂uĥê șîrin ji qalibî bik'șînî gîyanî,
3 Belê nayême dîwana mîr Silêmanî.»

S. 18
1 Bazî go: «Bilbilo, bese bike van gefa,
2 Tu ne teyrekî ji ĥemû r̂efa,
3 Ezê te bigrim herdu k'efa,
4 Hêsîr bikim ji welat û t'erefa».

S. 19
1 Bilbil gel bayê didet xebere,
2 Bilbil gel bayê didet xebere.

S. 20
1 Bao, amanet, sed amanet
2 Amanet heye t'aqet,
3 Ew gula ez lê dibûm ĥizret
4 Bira paşî min gul nav baẍda ne bișkivtin qet bi qet.»

S. 21
1 Bilbil teyrekî namûse,
2 Ji teyra k'etibû k'apûse,
3 Bilbil fîrîbû çûbû hindirîsî taûse.

S. 22
1 Gava diçû nave,
2 Ĥemûșka r̂on dibû dil û ĉe've.

S. 23
1 Silêman p'êẍember go: «Hûn binêrin bilbil û r̂engî,
2 Şîrin û șîrin hiltîne dengî.»
3 Bilbilê miskîn go: «Mîro, bixûne bira xenîmê min bêne ĉengî.»

S. 24

1 Silêman p'êẍember go: «Hûn binêrin bilbil û xeberdanê.»
2 Silêman p'êẍember teyr xandibû dîwanê,
3 Bilbilê miskîn go: «Mîro, xenîmê min k'anê?»

S. 25
1 Wa dibêje tote:
2 «Ya mîro, ĥeçê mêra û melek'a birîn û sote,
3 Belê şevêt giran p'êşê gayê cote».

S. 26
1 Wa dibêje totake:
2 «Ya mîro, ĥeçê mêra û melek'a sotibû mêlake,
3 Belê şevêt giran xewê nake.»

S. 27
1 We dibejît ĥendelîbe:
2 «Ya mîro, ĥeçê ȓagirt dilêt ẍerîba
3 Bahişta baqîn p'ar tê hebet nesîbe»

S. 28
1 Wa dibêje şalûle:
2 «Ya mîro, bilbil teyrekî nûre,
3 Xelat bike, bide destûre».

S. 29
1 Silêman p'êẍember bilbil xelat dikir, dida destûre,
2 Ji gula k'etibûn gulê sor û zere.

S. 31
1 Bilbil teyrekî dewletê,
2 Xeȓiqî bû beĥra muĥbetê,
3 Sed ȓeĥmet dê û bavê hoste û cime'tê.

38. Silêman p'êxember û bûm[133]

S. 1
1 Teyr û tûyê Beyt' il-Farê[134],
2 Derbaz dikin li ȓû dinîyayê,
3 Silo gate jina xwe Belqîzayê.

S. 2
1 Ji p'erê teyrê ber bi welat,
2 Emê k'oçkekê çêkin du qat,
3 Bi wê bivne xinê û xelat.

S. 3
1 Ewî bi more ĥukum da,

[133] [29] (461-464) (1714)
[134] *bent'ilfayê*

2 Teyr t'opkirin ji çar qulba,
3 Ew ĥuqumekî ze'f girane,
4 Li ser ĥemû teyr û tûyane.

S. 4
1 Ew teyr û tûya dicivîne,
2 P'eȓ baska li wan biȓûçkîne,
3 Wana bihêlê bê cî û war,
4 K'oçkê çêke xweȓa sit'ar.

S. 5
1Çarinkal civîyan teyrê feqîr,
2 Ew cema bûn li dîwana mîr,
3 Sekinîn li ber Beyt' il-Farê[135]
4 Bilbil ȓevî ji ber firwarê.

S. 6
1 Li pey bilbilê bû hewar,
2 Li wî geȓyan çarnikal,
3 Ewana xweȓa kir t'ivdîr,
4 Bilbil bigrin bivine cem mîr.

S. 7
1 Mirîşkê qomsîtîya bilbilê kir,
2 Cîyê bilbilê wanȓa e'yan kir,
3 Mirîşk qomsîya teyrane,
4 Cîyê bilbilê gote Silêmane.

S. 8
1 Be'zî li hewa fiȓîn û çûn,
2 Li pey bilbilê şîrîn geȓîyan,
3 Ew bilbilê şîrîn bestî,
4 Pey wî digerin t'imê qestî.

S. 9
1 Teyrê be'zî li hewa fiȓîyan,
2 Li ser cîyê bilbil vebûn,
3 Ewana bilbil hilanîn,
4 Li ber Silêman danîn.

S. 10
1 Ji xof û tirsa mîr,
2 Bilbil cîda bû hêsîr,
3 Lê bilbilê şîrîn ziman,
4 Dest-p'ê wî ĥişk girêdan.

S. 11
1 Balĉemkê xwe ĥejand,
2 Berî ĥemîye xwe ȓûçikand,
3 Go: «Cûckê mine hûrin,

---
[135] *bent'ilfar*

4 Wekî zû neçim wê bimirin.»

S. 12
1 Bûm ji cîyê xwe ȓabû,
2 Li ber mîȓ sicûde bû.
3 Ew wextê ȓabû p'îya,
4 Yek bi yek caba mîȓ da.

S. 13
1 «Mîrê min ĥukmê te girane,
2 Hatîye ser me teyr û tûyane,
3 Ew guneye teȓa li dinyayê,
4 Wê têk'eve stûyê te û Belqîzayê.»

S. 14
1 Mîr [go]: «Tu li ĉe'va binêr çewane?»
2 Bûm [go]: «Çe'vê min yê mêrane.»
3 Mîr [go]: «Tu li serî binêȓ çewane?»
4 Bûm [go]: «Serê min yê şêrane.»

S. 15
1 Mîr [go]: «Tu li qûnê binêr çewane?»
2 Bûm [go]: «Wekî tu qûnê naĥebînî,
3 Çira teyr tûya dicivînî,
4 P'eȓ-baskê wan diȓûçkînî.

S. 16
1 Bone te û Belqîzayê,
2 Emê ĥişk bin li dinyayê,
3 Tu bawerîya bîne yeqîm,
4 P'eȓ û bask teȓa navne ĥîm.

S. 17
1 Sibê bakê li k'oçka te ȓabe,
2 Her p'eȓekî wê cîkîda belake,
3 Em teyr û tûyê be'z,
4 Emê bimînin belengaz.»

S. 18
1 Hê gotina bûme li devî,
2 Qijika ȓeş qeydêva ȓevî,
3 Silêman Selawet beda,
4 Destûra teyr û tûya da.

S. 19
1 Lê şîrînê bilbil dila,
2 Dîsa vegeȓîya nava gula,
3 Nav gula bû şayî û deng,
4 Bone bilbilê besk ȓeng.

S. 20
1 Teyr û tû aza bûn,

2 Ji hev bela bûn,
3 R̂ûyê gotina bûmda mîr destûra teyra da.